مێژووی
شۆڕشی گوڵان
١٩٧٦/٥/٢٦

ئەسعەد عەدۆ

باشتر وایە بڵێم :

سەربردەی ..

بەردەوامبوونی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول

کە بە شۆڕشی گوڵان ناوزەد کرا ..

١٩٧٦/٥/٢٦

ئەسعەد عەدۆ

کوردستان – هەولێر
٢٠١٥

ناسنامەی کتێب

کتێب : مێژووی شۆڕشی گوڵان (٢٦/٥/١٩٧٦)

نووسینی : ئەسعەد عەدۆ

دیزاینی بەرگ و ناوەوە : کۆمپیوتەری هیوا

تیراژ : ١٠٠٠ دانە

چاپی یەکەم/ هەولێر ٢٠١٥ .

چاپ : چاپخانەی رۆژهەڵات

مافی چاپکردنەوەی لەدەست نووسەرەکەیەتی

ژمارەی سپاردن لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان

ژمارە (   )ی ساڵی ٢٠١٥ی پێدراوە

ساڵێك بەر لە ئێستا دەستنووسی ئەم کتێبەم بۆ مەکتەبی کاك مەسعود بارزانی نارد بۆ ئەوەی بەر لە چاپدان بیبینێ ، کەچی بە داخەوە لێژنەی ڕاگەیاندنی مەکتەب بزریان کرد

پێشکێشه به :

حاجی ئه‌حمه‌د بایێ

محه‌مه‌د گه‌وده

مام یوسف بیرمان

سه‌لیم کورکی

سه‌ید حه‌مید

سه‌ید سه‌لیم حاجی ئۆمه‌رانی

عه‌ریف ئیشۆ

ئه‌بو عه‌نته‌ر

سه‌لیم سۆرانی

ئه‌سعه‌د

بەرایی ..

دەمێکە ئێمەی کورد گلەیی ئەوەمان هەیە کە بیانی و نەیارانمان لە ڕوانگەی خۆیانەوە مێژووی نەتەوەکەمان دەنوسنەوە، لەبەر هێندێ بێ ڕوحمانە کەوتونەتە گیانمان ! ئەگەر جاروباریش خەڵکی خۆمان بەمکارە پیرۆزە هەڵسابن ئەوە لەبەر بارودۆخی سیاسەتی داگیرکەران نەیانتوانیوە پڕ بە دڵ جڵەوی قەڵەمەکەیان بەرهەڵدەن بۆیە هەمووومان بە ئومێدی ئەوەبووین ڕۆژێك دابێت مێژووی کورد بە قەڵەمی مێژوونوسانی کوردپەروەرو ئەکادیمی بنوسرێتەوە .

خوایکرد ئەو ڕۆژەمان بۆ هاتەدی، کەچی بەداخەو تا ئێستە بارودۆخێکی ئەوتۆ نەڕەخساوە کە بتوانرێ وەك میللەتانی دیکە .. پسپۆرانی ئەو مەیدانە مێژووی نەتەوەی کورد لە دیدی کوردایەتی دایرێژنەوەو کەلێنێکی کتێبخانەی کوردی پێ پڕبکرێتەوە، لە هەمانکاتیشدا هەر بەشێکی ئەو مێژووە لە قۆناغە جیاجیاکانی خوێندندا بخوێندرێ کە ئەمەیان بە ئەرکێکی یەکجار پیرۆزی دامودەزگاکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان دادەنرێ .

دەمێکە بە خۆزگەی ئەوەین کە سیاسەتمدار، فەرماندەکان، کادیری لێهاتوو، پێشمەرگە قارەمانەکان هەر یەکە لە شوێنی خۆیدا ئەو لایەنە

تایبەتیانەی خۆیان بۆ بەرژەوەندی گشتی لە دیدێکی کوردانە بە نامیلکە یان لەسەر لاپەڕەکانی گۆڤارو ڕۆژنامەکان بڵاوبکەنەوە بۆ ئەوەی ئەو هەموو زانیارانەی ئێرەو ئەوێ ببێتە گەنجینەیەکی تێروتەسەڵ بۆ بەردەستی لێژنەی پسپۆریی مێژوو نوسینەوەی کورد .

ڕاستە لە دوای ڕاپەڕینەوە ئەو لایەنە کەموزۆر فەرامۆش نەکراوە، بەڵام ئەوەی جێگەی داخە هەریەکە لەوانە تەنیا بە ڕبەی خۆی دەپێوی واتە تەنیا حیساب بۆ خۆی یان لایەنەکەی خۆی دەکات و لایەنی تر ناخوێنتەوە کە ئەمەیان بە هیچ شێوەیەك خزمەت بە مێژوومان ناکات !

لە سەرەتای ئایاری ١٩٩٢ یەکەم سیمینار بۆ تەلەفزیۆنی لۆکاڵی کوردستان تۆمار کرابێت بە تایبەتی لە کاتی پڕوپاگەندەکردنمان بۆ هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان ئەوە بوو کە بەندە بۆ بەڕێزان : جوهر نامیق، کریم شنگالی، هۆشیار زێباری، پیرۆت احمد بوو، هێشتا سێ مانگ بەسەر دەرچوونەوەی ڕۆژنامەی برایەتی تێنەپەڕیبوو کە جەنابی سەرۆك بارزانی فەرمووی : بۆ ئەوەی نەوەی نوێ شارەزاییان لە چۆنیەتی بەردەوامی شۆڕشدا هەبێت ..واتە شۆڕشی تەواوکەر کە بە(گوڵان) ناوزەد کراوە .. پێویستە لەسەر لاپەڕەکانی (برایەتی) تەوەرێك بکەنەوە، ئەوە بوو بەندەو کاك زاهیر ڕۆژبەیانی لە گەڵ ئەو بەڕێزانە چاوپێکەوتنمان کرد :

١- فرنسۆ حەریری
٢- دکتۆر کمال کرکوکی
٣- عەلیکۆ
٤- یونس ڕۆژبەیانی

٥- مستەفا نێروەیی

٦- محمدخالد بۆصەڵی

٧- کریم سنجاری

ڕاستە ئێمە ساڵانە یادی ساڵگەردی (گوڵان) بە هەر سێ جۆری ڕاگەیاندن ڕادیۆ، تەلەفزیۆن، ڕۆژنامە دەکەینەوە، بەڵام بە مەزندەی ئێمە هێشتا نەمانتوانیوە پەی بە دژواری ئەوکاتی شۆڕش ببەین بۆیە داواکارین لە سەرکردایەتی پارتیمان چەند زووە لێژنەی تایبەت بۆ نووسینەوەی مێژووی پارتی وکۆنگرەکانی و لایەنی شاراوەی شۆڕشی (گوڵان) دابمەزرێنن .

لەبەر گرینگی ئەو بابەتە بۆ دوارۆژ منیش بیرم لەوە کردەوە کە ئەو زانیارانە لە دووتوێ کتێبێکدا بڵاوبکەمەوە تاکو ببێتە سەرچاوەیەکی زانیاری بۆ نوسینەوەی (شۆڕشی گوڵان) بەڵام بەداخەوە بارودۆخی ئەوکات زۆر ئەستەنگ بوو کە ئەم نامیلکەیە بە فراوانی بگاتەوە کوردستان [1].

---

(١) لە ساڵی ١٩٩٩ لە هۆڵەندا(١٠٠) دانەم چاپ کرد بەڵام لە کاتی ناردنەوەی بۆ کوردستان لە تورکیا دەستی بەسەردا گیرا .

دەرگایەك بۆ نێو باسەكە..

ئەگەر بە هەڵەدا نەچووبم هێزا بارزانی لە وتاری ڕۆژی ١٢/نیسانی ١٩٩٢ بەرامبەر بە خەڵكی كوردستان لە شاری هەولێر فەرمووی : مێژوو غەدری لە میللەتی كورد كردوە .. پێویستە ئەم فەرموودەیە لە كاتی نوسینەوەی مێژووی نەتەوەكەماندا لەسەر یەكەم لاپەڕەدا بە ئاوی زێڕ بنوسرێتەوە، بەڵام بە هیچ شێوەیەك نابێت ئەمەیش لە یاد بكەین كە خودی پارتی غەدر لە مێژووی سەروەری خۆی دەكات ! ئەو پارتەی لە ناوەڕاستی سەدەی بیستەوە سەر قافڵەی بزاڤی ڕزگاریخوازی نەتەوەی كوردە هەروەها خاوەنی درێژخایەنترین شۆڕشی چەكداری بوە، هەروەها بنەماڵەیەك لەسەر دووندی هەڕەمیدا بوە كە لە سەدەیەك زیاترە سەركردایەتی ئەم میللەتە دەكەن و بە ڕەنجی خۆیان توانیویانە مێژوویەكی سەرفراز بۆ خۆیان و میللەتەكەیان دروست بكەن .

ئەگەر بێتو سەیری كتێبە زەرد هەڵگەڕاوەكانی مێژوو بكەین ئەوەمان بۆ دەردەكەوێ كە هەندێجار مێژوو خەڵك دروست دەكات كەچی كەسانێكیش هەن كە زۆر دەگمەنن مێژوو بۆ خۆیان و میللەتەكەیان دروست دەكەن ! ئەم بنەماڵەیش لەو دەگمەنانەن كە توانیویانە بە درێژایی (١٣١) ساڵی ڕابرد گەنجینەیەك وەسەریەك بنێن كە پێویستە تا دونیا ماوە ڕۆڵەكانی كورد شانازی پێوە بكەن لە هەمانكاتدا پێویستە ئێمەیش زیرەكانە تەعامول لە گەڵ ئەو گەنجینەیە بكەین لە كاتوشوێنی

پێویـستدا بـۆ بەرژەوەنـدی نەتەوەکـەمان تـەوزیفی بکـەین .. چـونکە ئـەو گەنجینەیەو ئەم بنەماڵەیە بەشێکی زیندووی دوێنێن، بۆ ئـەورۆو سـبەیش (صـمام الامـانی) موفـەدەراتی نەتـەوەی کـوردن، گرینگـی نـەدان بـەو مەعادەلەیە .. مەسەلەی کورد بەرەو هەڵدێر دەبات !!

ئەگەرهاتوو سەیری ئەو هەموو کتێبانە بکەین کـە لەلایـەن دوژمنـانی کورد نوسـراوەتەوە .. بەهـەر شـێوەیەك پێوانـەی بـۆ بکـەیت هێنـدەی ئـەو کتێب و نامیلکانە نین کە تازە دەرچوون تەنیا بۆ دژایـەتی شۆڕشـی مـەزنی ئەیلوول، گوڵان، پارتی، بنەماڵەی بارزانی نەمر !

ئەوەتە مامۆستا هێمن موکریانی دەرهەق بـە مێـژوونوس ئەسـکەندەر بـەگی تورکمـان خـاوەنی کتـێبی (عالـەم ئـارای عەبباسـی) کـە زۆر نـەیاری کـورد بـوە دەڵـێ : ئەسـکەندەر بـەگ هەرچـەند نۆکـەرو نمـەکخوردەی شـا عـەبباس و دوژمـنی نەتـەوەی ئـەمیرخان بـوەو داوای ڕەوای ئـەو سـەردارە مەزنـەی کـوردی بـە لاسـاری و سەرپێـچی و تەنانـەت نمـەك بەحـەرامی و لـەڕێ دەرچـوون دانـاوەو بـە ئاشـکرایی جنێـوی بـە کـوردان داوەو دەڵـێ : وەحـشیترین تـیرەی ئینـسانن و کوشـتاری ئـەو گەلـەی بەغـەزا زانیـوەو گوتویـەتی : ئـەرکی سەرشـانی شـای ئیـسلام پەنایـە ئاسـەواریان لـێ بـبڕێ ! بەڵام پیاو هەق بڵێ پیاوێکی زۆر خوێندەوارو زاناو مێژوونوسێکی یـەکجار وردو وریـا بـوەو ڕووداوەکـانی مێـژووی سـەردەمی شـا عەبباسـی زۆر بـە سەرنجەوە تۆمار کردوە .

له ڕوانگەی قسەکانی خۆیانەوە ..!

مەلا بەختیار له لاپەڕە (٢٥) کتێبەکەیدا (یاخی بوون له مێژوو که له ١٩٩٨ چاپی کردوه) بڕگەیەکی له کتێبەکەی سەید کاکه له لاپەڕە (٧٤) بیرەوەری پێشمەرگەیەك که له ١٩٩٧ چاپکراوه نوسیوەتەوه) نزیکەی دوو مانگ زیاتر لەو دڵ توونـدی و بێزاریه دابووین ڕۆژێك کاك مسعود بارزانی له دوای کۆمەڵێك بەرپرس وپێشمەرگەی ناردو پێی گووتین خۆتان و چەند پێشمەرگەیەکی ئازا ئامادە بکەن دەچینەوه کوردستان وشەڕی پارتیزانی دەکەین و له کوردستان دەمینێینەوه بەڵام چەند ڕۆژێکم پێدەچێ چونکه باوکم نەخۆشەو دەمەوێت پرسێکی پێ بکەم .. ئێمه هیچ شتێك بێ گەورەی خۆمان ناکەین بەڵام ئەمجاره باوکم ڕازیش نەبێ هەردەچین چونکه ئەو زوڵمەی له کورد کراوه شایانی قبوڵ نیه ئەو پێشمەرگانەی بانگکران من و فارس باوەو عەریف ئەبوزێدو چەند پێشمەرگەیەك بوون .

مەلا بەختیار زۆر بێ ڕوحمانه ئەو بڕگەی کتێبی سەید کاکەی شیکردۆتەوه یان باشتروایه بڵێم هەنجن هەنجنی کردوەو به چەند خاڵێك قسەکانی سەید تەفنیت دەکات !! وا لەخوارەوه دەقەکانی دەنوسمەوه :

مەلا بەختیار دەڵێ : بەشبەحاڵی خۆم ئەوپەڕی پێمخۆش دەبوو

ئەم قسانە ڕاستبوبان .. سەید یان هەر یەكێكی دیكە بتوانێ ڕاستیەكەی بسەلمێنێ ! بەڵام مخابن كە ڕاست نین لە بەر ئەم هۆیانە راست نین !!

یەكـەم : جارێ ئەوكاتە دوو مانگ دوای ئاشبەتاڵ، ئەسڵەن قیادەی موەقەتەی پارتی دانەمەزرا بوو هەتا مسعود بارزانی بكەوێتە كۆكردنەوەی بەرپرس و(پ.م).

دووەم : باوەڕ ناكرێ مسعود لەبەر چاوی ئەو خەڵكانە قسەی وا بكا گوایە ئەگەر باوكی ڕازیش نەبێ ! ئەو شۆڕش هەر بكاتەوە دوای ئەمەش دەركەوت كە نەك (شۆڕشیان بێ بارزانی) نەكردوە بەڵكو كە شەهید علی عەسكەری و خالیدو شێخ حسینیان لادیل بوون، بارزانی لە ئەمریكا بوو نەیانتوانی بێ پرسی بارزانی شەهیدیان بكەن .

سێیەم : نەك دوای دوو مانگ بەڵكو لە دوای یەك ساڵیش لە ئاشبەتاڵ .. پارتی مەفرەزەی پارتیزانی نەناردەوە كوردستان كە زانیان یەكێتی مەفرەزەكانی ناردۆتەوە .. هەنگینێ كەوتنە خۆیان .

چـوارەم : پەیوەندی بە خودی سەید كاكەیە بۆیە پێویست بە نوسینەوەی ناكات (ئەسعەد)

مەلا بەختیار بە گومانەوە سەیری قسەكانی كاك مسعود بارزانی دەكاو بە ڕاستی نازانێ خۆزگەش دەخوازێ یەكێك هەبێت ئەو ڕاستیە بسەلمێنێ ! هەرچەندە لەلای خۆیەوە بە چەند خاڵێك گومانەكەی تەنزیر دەكات ! ئەوەتە ئێمەیش هەروەك دەیەوێ بەرپەرچی خاڵەكانی دەدەینەوە :

یەكەمی من : كاك سامی عبدالرحمن لە گوڵانی ژمارە (٢٢٧) دەڵێ : دەتوانم بڵێم دوای تێپەڕبوونی سێ ڕۆژ دەرچونمان لە كوردستان دەستمان

دایه سەرلەنوێ ڕێکخستنەوەی هێزەکانمان و ڕێکخستنەوەی پارتیمان .

منیش بەشبەحاڵی خۆم قسەکانی کاك سامی پەسند دەکەم سەرەڕای ئەو کارەساتە دژوارەی بەسەر کورد هات هەر زوو بیر لەوە کراوەتەوە کە چۆن بتوانین ڕێگا چارەیەك بدۆزنەوە بۆ ئەوەی ئەو میللەتە لەو میحنەتە دەرباز بکەنو کێشەکەمان قۆناغێکی نوێ بەخۆوە ببینێ، هەر لەمبارەیەوە کاك کریم سنجاری لە ڕۆژنامەی برایەتی (١٦٥١)دەڵێ : لە هەفتەی دووەمەوە دوو قۆڵی یان سێ چوار قۆڵی دیدەنی هێژا مسعود بارزانیمان دەکرد، بەڕێزیشی هەردەم هانی ئەوەی دەداین سەرەڕای ئەو بارودۆخە دژوارەی تێیدا بووین ئێمەمانان لە ڕێکخستنەوەی ناوخۆماندا گورجوگۆڵ بین .

لە هەموو لایەك ڕوونوئاشکرایە دامەزراندن یان دامەزراندنەوە چەندان دانیشتن و قسە لەسەرکردنی پێشەکی دەوێ بۆ ئەوەی بتوانرێ پلانێك دابڕێژدرێ تا ئامادەبوان قسەی لەسەر بکەن، هیچ گومان لەوەدانیە کە دامودەزگای ساواك زۆر زۆر بە ووردی چاودێری بنەماڵەی بارزانی و سەرکردەکانی پارتیمانی دەکرد نەوەك کارێکی ئەوتۆ بکرێ ببێتە مایەی سەرئێشان بۆ پیلانی جەزایر بە تایبەتی کە نوێنەرانی ئێران، عێراق، جەزایر بە ئاشکرا لە ناوچەکەدا دەسوڕانەوە .

ئەوەی بە گوێی خۆم لە یەکێك لە دیدارەکانماندا لە کاك مسعود بارزانیم بیستوە فەرمووی : دوای چل ڕۆژ واتە لە مانگی ١٩٧٥/٥ سەرەڕای ئەو چاودێریە توندوتیژەی ساواك توانیم لەسەر کانیاوێکی (نەغەدە) لە گەڵ چەند کادیرێکی پێشکەوتوی پارتیمان کە ئەوانەی سەرکردایەتی کاتیی بوون دانیشتنێك سازبکەین و قسە لەسەر ئالیەتی دامەزراندنی

سەرکردایەتی کاتیی بکەین و چۆنیەتی نوسینەوەی بەیانامەیەك و بڵاوکردنەوەی لەناو کوردستانی عێراق، هەر لەم دانیشتنەدا کوردستانمان بەسەر دوو هەرێمدا دابەشکردو هەڤاڵانمان بۆ دەست نیشانکرد .

دەربارەی ئەو دانیشتنە کاك کریم شنگالی دەڵێ : بۆ ئەم مەبەستە سەردانی سەر کانیە ئاوێکی نەغەدەمان کرد بە ئامادەبونی کاك مسعود، جوهر نامق، عارف تیفور، ئازاد بەرواری، حەمە رەزا و من .. دەتوانم بڵێم ئەوە یەکەم کۆبونەوەی دوای پیلان بوو.

شتێکی دیارو بەرچاوە کە هێزەکانی دەڤەری بادینان لە مانگی پێنج و شەشیش هێندێکیان بەرەو ئێران بەڕێوەبوون واتە چیاو دۆڵی کوردستان دەیان پێشمەرگەی ڕێبازی بارزانی لە باوەش گرتبوو کە هێندێکیان لە ئەنجامدانی ئەرکەکانیان نەگەڕابوونەوە بنکەی خۆیان هەروەکو قارەمانی هەردوو شۆڕش محمد خالد بۆصەڵی لە گوڵانی (٤٤) دەڵێ : لە ٢٨/شوباتی ١٩٧٥ عیساسوار ئامر هێزی زاخۆ بە بروسکە ئاگاداری کردمەوە — ئەوکات سەرپەلی هەندەسە بووم — بگەمە بارەگای هێز لەبەر ئەوەی حکومەتی عێراق گوندە کوردەکانی ئەمدیوو ئەودیوی سنووری ئاو لەنێوان سووریاو عێراق ڕاگواستبو لە شوێنی ئەوان هۆزی عەرەبی نیشتەجێ کردبوو، بۆ ئێمە زۆر ئەستەم بوو بتوانین چالاکی عەسکەری بەوێدا بکەین بۆیە بڕیاردرا لە سنوور بپەڕینەوە دیوی سوریا لەوێشەوە بۆ ناو خاکی عێراق بۆ ئەنجامدانی ئەمکارانە :

١- تەقاندنەوەی شەمەندەفەری بارهەڵگر.
٢- تەقاندنەوەی ڕێگەی ئاسنی شەمەندەفەر .
٣- تەقاندنەوەی بۆڕی نەوت لە نزیك ئالبوکەمال (ئەمەیان لەبەری

عێراق بوو)

لـه ٤ نیـسانی ١٩٧٥بـه ئاگـاداری احمـد رەمـۆ دوو نامـەم بـۆ بـارزانی و رەمــەزان عیــسا جێگــری عیــساسوار نووســی لــه رۆژی ١٢ نیــسانی ١٩٧٥ نامەیــەك بەدەســخەتی کــاك مــسعود بــارزانی گەیــشته دەســتم تێیــدا دەفەرمویٚ خۆتان بگرن و لەویٚ بمێنن .

لەلایەکی ترەوە کاك فرنسۆ حەریری لـه برایـەتی ژمـارە(١٦٥٢) دەڵێ : ئێمە هەر کە گەیـشتینە ئـەودیو خـەریکی خۆئامـادەکردن بـووین بڕوامـان بە رژێمی شا نەبوو هیچ کات لە خۆمـان ئـەمین نـەبووین بۆیـە لـە کۆتـایی مانگی نیسانی ١٩٧٥ کاك مسعود بارزانی بانگیکردمو فەرمووی نامەیەك بـۆ حەمیدە فەنـدی بنێـرە بزانـە ئەگـەر لێمـان قـەوماو ڕامـانکرد دەتـوانن لـە ناوچــەی خواکــورك و لــۆلان خۆمــان حەشــاردەین تــا دەســت بەشــەڕی چەکداری دەکریٚ؟! دوای چـەند رۆژێـك حمیـدە فەنـدی بـە نامـە ئاگاداری کـردم کـە نـەك هـەر تـۆو کـاك ئیـدریس و کـاك مـسعود بـەڵکو هێزێکـی بچوکیش حەشار دەدرێت .

هــەروەها پێــشمەرگەی هــەردوو شــۆڕش هاشــم رەمــەزان (ئــەبو عەنتـەر)دەڵێ : لەسـەر ئـەمری کـاك مـسعود لـە ١/حـوزەیرانی/١٩٧٥ منـو عەبــدوڵلای بــرام (ئــەبو نــەوال) و (ســەید حەســەنی) زاوامــان بــەرەو کوردستان بەڕێکەوتین بۆ پەیوەندیکردن بـە هـەڤالانمان لـە نـاو شـارو ئـەو پێشمەرگانەی سـەر سـنووری کوردسـتانی تورکیـاو عێـراق کـە نـەیانتوانیبو بگەنە ئێران .. ئەوەبوو لە ناو پسمامەکانمان لـە هـۆزی کۆچـەر دابـەزین و بــەهاوکاری خــەڵکی کوردســتانی تورکیــا ئــەوەی لــە دەســتمان هــات بــۆ رێخۆشکردنی بەردەوامی شۆڕش درێغیمان نەکرد .

تـۆ بڵێـی ئـەو شـیکردنەوەی سـەرەوە بەڵگـەی بـاوەڕپێکراو نـەبێت بـۆ بەرپەرچدانەوەی خاڵی یەکەمی مەلا بەختیار؟!

<u>دووەمی مـن</u> : مـەلا بـەختیار لـەم خاڵـەدا دەیـەوێ سـێ چـوار چـۆلەکە بـە بەردێك بکوژێ !!

١- بنەماڵــەی بــارزانی و هــەموو بنەماڵەیــەکی ڕەســەنی کۆمــەڵگای کـوردەواری ڕێـز لـە نـەریتی ڕەسـەن دەگـرن و گـەورەو بـچوکیان زۆرلا مەبەسـتە .. بەمـەیان شـیرازەی کۆمـەڵگا پتـەو دەبێـت، ئـەو پرسـوڕا وەرگرتنـە هـەر نـاوێکی لێبنـرێ شـوورایە، مۆدێرنـە، دیموکراتیـە لـە دێرزەمانـەوە لـە نێـو ئـەو بنەماڵەیـەدا پیـادەکراوە .. لەبـەر هێنـدێ توانیویانە ١٣١ ساڵ ١٨٨٤ – ٢٠١٥ بەبێ پچڕان سەرکردایەتی کورد بکەن و نەتەوەکـەمان بـە دونیـا بناسـێنن کـوردو بـارزانی بکەنـە وشـەیەکی تێکهەڵکێشراو !! لەمـەیان هـیچ گلوگازانـدەم لـە مـەلا نیـە چـونکە ئـەو گــەورەو بــچوکییەی نێــو کۆمەڵگــەی کــوردەواری و ڕاوەرگــرتن لــە فەرهەنگی تایبەتی ئەواندا نیە ! هەر یەك لە شوێنی خۆیدا بـە کڵاوی ئەویتر ناپێوی .

٢- ئـەمجارەیان مـەلا بـەختیار ئاوازەکـە دەگـۆڕێ، بـە سەرسـوڕمانەوە بـاس لەوە دەکات کە چۆن مسعود لەبەر چاوی ئەو خەڵکە قسەی وادەکات؟! مەلا بەختیار هەندێ شت بۆ خۆیان بـە ڕەوا دەزانـێ و بـۆ خـەڵك نـا !! دەیـەوێ سـایکلۆجیەتی خـەڵك بخوێنێتـەوە !! ئەگـەرهاتو سـەیری ئـەو قسەیەی کاك مسعود بارزانی بکەین بـە مـەرجێ دووربێـت لـە ڕوانگـەی مـەلاو مامۆسـتاو شـاگردەکانیان پێویـستە ئـەم قـسەیە بـە ئـاوی زێـڕ نبوسرێتەوە ! لەبەرچی؟ ئەو کوڕە جحێڵەی بنەماڵەی شـێخانی بـارزان

تەمـەن(٣١) سـاڵ ١٩٤٦ – ١٩٧٥ سـەرەڕای ئـەو پابەندبونـەی بـە نـەریتی میللەتەکەی بەڵام خۆشەویستی بـۆ میللەتەکـەو ئـەو میحنەتـەی تێیـدا دەژی کارێکی یەکجار زۆری کردۆتـە سـەری و لـە ناخیـدا بـۆ سـەرفرازی میللەتـە کۆسـکەوتوەکەی هـەموو شـتێك دەکـات ئەگـەر خوانەخواسـتە بگاتە ڕادەی ئەوە گوێڕایەڵی گەورەی خۆیشی نەکات !

٣- پێشینان گوتویانە " فیتەی حەرامزادان دیارە" نوسـەر وشـەی پـیرۆزی شـۆڕش لـەنێو کەوانـەی دانـاوە !! ئەگـەر پێداچـونەوەیەك لەمـەڕ بڵاوکراوەکانی نەیارانی ڕێبازی بـارزانی بکـەین هـەردەم خۆیـان بەسـەر قافڵە دادەنێن و لەخوتوخۆڕایی خۆیـان کردۆتـە خـاوەنی شۆڕشـی نـوێ .. کـاتێ نێـوی گـوڵانی پیرۆزیـش دێتـە پـێش زۆر بەسـووکی سـەیری دەکەن و لە زۆر شـوێندا بـەناو شۆڕشـی گوڵان یـان کـە بـۆ خۆیـان پێـی دەڵێن شـۆڕش ! هـەروەك لـە بەیاننامـە شـەڕخوازەکەی نەوشـێرواندا هاتوە .

٤- هەروەها دەربارەی ڕاوپرسکردن بە بارزانی نەمر بـۆ کوشـتنی دیلـەکانی هـەکاری ئەوەتـــە مـــەلا بـــەختیار پـــێش ئـــەویش نەوشـــێروان لـــە نوسینەکانیاندا ئەو بوختانەیان داڕشتوە گوایـە بـارزانی فەرموویـەتی : <u>پیـاوی گـەورە بـە چـەکیی گـەورە دەکـوژرێ !</u> لێـرەدا ئـەو پرسـیارە گرینگە سەرهەڵدەدا : بـۆ ئـەو هـەزار چەکدارو فەرماندانـە هاتوونەتـە ناوچەی سـەرکردایەتی کـاتیی؟! سـەید کاکـە لـە ١٩٧٦ تـا ١٩٩٣ لـە پـارتی دوور بوەو یەکێك بوە لەو کەسانە کە ئێشو ئازاری هەکاری چێشتوە لـە لاپەڕە (١١٥)دا، دەڵێ : بـەڵام بۆمـان دەرکـەوت ئـەو شـەڕە لـە مـل قیـادە

موەقەتەیە نەك ماڵی بارزانی .

هەرچەندە من دڵم بەو قسەیە ئاو ناخواتەوە چونکە شەڕ ماڵوێرانیە ! تەڕو هیشك دەسوتێنیٚ لەوجۆرە مەسەلانەدا دەست پێشخەر تاوانبارە، بارزانی لەوە گەورەترە بڕیار لەسەر ئەو شتە مەیدانیانە بدات ئەوە ئیشی قائیدی مەیدانیە بەڵام جێگەی سەرنج ڕاکێشانە کە مەلاو برادەرەکانی باس لە کوشتنی علی عەسکەری، دکتۆر خالید و شێخ حوسەین دەکەن کەچی دوورو نزیك باس لە کوشتنی مەلکۆ، سیامەند، عمرشریف ناکەن هەروەها دوورو نزیك باس لە تیرۆرکردنی عەبدولی سۆران، صدیقە فەندی، نوری حەمە علی، حسن فارس، عمری مام کریم ناکەن ئەو بانێکو دوو هەوایە چیە؟!

<u>**سێیەمی من**</u> : مەلا لە کتێبەکەیدا قسەیەك دەکات و لە لاپەڕەیەکی تری هەمان کتێب بێ ئەوەی هەست بە خۆی بکات دژایەتی قسەی پێشتری دەکات و دەڵێ : دوای یەك ساڵیش لە ئاشبەتاڵ پارتی مەفرەزەی پارتیزانی نەناردەوە !

پێش هەموو کەسێك سەرکردایەتی (ینك) باش دەزانن ئەندامانی سەرکردایەتی کاتیی بەڕێزان جوهر نامق، کریم شنگالی لە ١٩٧٥/١٢/١٠ پەڕینەوە کوردستانی تورکیاو بەیاننامەی (کوردستان الساحە الحقیقیە للنظال)یان، بەهۆی مەفرەزە سەرەتاییەکان لە کوردستاندا بڵاوکردەوەو بارەگایان لە گوندی (سنێ) سەر بە (میدیات) دامەزراند لە دواییدا گوازرایەوە سەر سنوور لە گوندی (کۆماتە).

دەربارەی یەکەم بەیاننامەی سەرکردایەتی کاتیی محمد خالد بۆصەڵی دەڵێ : لە کانونی یەکەمی ١٩٧٥ کاك مسعود بە تەلەفۆن ئاگاداری

کردینەوە کە دوو هەڤاڵ بە ناوی سلیم و حسن دێنە کوردستانی تورکیا هەوڵبدەن لە میدیات چاوتان پێیان بکەوێ .. بۆ دیتنی ئەو دوو بەڕێزانە منو عبدالرحمن صالح هاتینە وێستگەی شەمەندەفەری نێوان نوسەیبین و قامشلی لە ناو فارغۆنەکانی بارهەڵگر خۆمان حەشارداو سنوورمان بەزاندو هاتینە جزیرێ لە جزیرێ دوو ماڵ هەبوون بنەماڵەی حسن شێخ سەر بە پارتی بوون وماڵی صبری نەوافیش سەر بە یەکێتی لە رێگەی ئەو ماڵە هاتینە نوسەیبین و لەوێ رێگەو شوێنی ئەو دوو هەڤاڵانەمان دۆزیەوە، بۆ سپێدە لە ماڵی عبدالرحمن و حسین حەسۆ بە یەك شادبووین و ماوەی هەشت شەو پێکەوە بووین لەو دیدارەماندا بڕیاردرا عبدالرحمن صالح بگەڕێتەوە سوریا بۆ سەرپەرشتیکردنی هەڤاڵان منیش بچمە ناوچەی بەرواری باڵا بۆ گەیاندنی بەیاننامەی سەرکردایەتی کاتیی گەیاندنی نامەی تایبەتی بۆ علی عوبێدەڵاو تێلی گۆیی و حاجی مەلۆ، لە دوای (٢٣)رۆژ گەڕامەوە لایان و لەوێوە بۆ سوریا جارێکی دیکە لە شوباتی ١٩٧٦ گەڕامەوە لایان کاك جوهر منی ناردەوە سووریا بۆ هێنانی چەند پێشمەرگە.. هێندەی نەبرد (٤٠ – ٥٠)پێشمەرگەم ئاودیو کردو لە جادەی زاخۆ بەرەو ناوچەی کانی ماسێ دابەشکران هەرچەندە بەر لە ئێمە مەفرەزەی دیکەی پارتی لە ناوچەی گولی هەبوون .

مەلا بەختیار لە کتێبەکەیدا دەڵێ :

- یەکەمین مەفرەزەی سۆران لە ١٩٧٦/٦/٢٦ بە بەرپرسی خولە کەشکۆڵ پێکهێنرا.
- یەکەمین شەهیدی شۆڕشی نوێ ١٩٧٦/١٠/١٦ فاتیح شێخ حیدەر بوو .
- یەکەمین گورزی تۆڵە لە قیادەی موەقەتە ١٩٧٨/٨/٢٠ (وادیارە

مەسەلەی تۆڵە، گورز، گەردەلوول، لەنێو ئەواندا دەمێکە باوی هەیە)

نەوشـێروان لـە کـەناری دانوبـەوە بـۆ خـرێ نـاوزەنگ دەڵـێ : ٢٤ — ١٩٧٦/٥/٢٥ کۆبونـەوەی دەسـتەی دامەزرێنـەر لـە شـام دەسـتی پێکـرد بـۆ چـۆنیەتی پێکهێنـانی مـەفرەزەکان و نامـە ناردنـەوە بـۆ نـاوەوە بـۆ دورستکردنی مەفرەزەی چەکداری و ناردنیان بۆ شاخ .

دەربارەی یەکەم مەفرەزەی سەرەتایی کە هەریەکە لەلای خۆیـەوە بـە بەژنوبالای خۆیدا هەڵدەڵێ ئەوەتـە عـەلیکۆ لـە برایـەتی ١٦٥٣ دەڵـێ : دوای (١٠)رۆژ لـە ئـاوارەیی بڕیارمانـدا بگەڕێمـەوە حـاجی ئۆمـەران، کـاتێ ئـەو هەواڵـە گەیـشتە بـارزانی نـەمر نـاردی بـەدواماو فـەرمووی : مـن دەزانم بڕیارتداوە بۆ گەڕانەوە ئومێدم پێتان هەیە کە بـەم نزیکانـە پەیوەنـدیتان پێوە بکەین، سەر لـە نـوێ دەست پێبکەینـەوە بۆیـە داواکارم بـە هێمنی و لەسەرخۆ تەعامولّ لە گەڵ دەوروبەرت لە ناوچەکە بکە .

عـەلیکۆ لەبـەردەوامی قـسەکانیدا دەڵـێ : کـاتێ بـارزانی نـەمر هاتـە سـەردانی گـۆڕی شـێخ بـابۆ لـەوێ نامەیـەکی بـۆ نـاردین بۆیـە ئێمـەیش (٢٣)پێشمەرگە کە لە خزموکاسوکارم پێکهاتبو شەوی ٢٥ لەسـەر ١٩٧٦/٥/٢٦ بـۆی دەرچـوین لـە (زیـنی گەزگـەکی) کەوتینـە کـەمینی رژێـم چـەند سـەربازێکمان کوشـتو ئێمـەیش قوربـانی کوردسـتانمان بـە شـەهیدبونی (سەید عەبدوڵلای) برام پێشکێشکرد لە گەڵ دوو برینـدار (محمد مـوراد)و (علی مەلا محمد) واتە یەکەم شەهیدی شۆڕشی گوڵان سـەید عەبدوڵلایـە . ئەمـەیان سـەربردەی یەکـەم مـەفرەزەی چـەکداری سـەرکردایەتی کـاتیی هەرێمی دووی سۆران بوو .

با بزانین لـە هـەرێمی یـەکی بادینـان چ قـەوماوە؟ کاك کـریم شـنگالی

دەڵێ : کاتێ مەفرەزە پارتیزانەکانمان توانیان دەوری خۆیان لە تەئدیبی خۆفرۆشان لێرەو لە وێ ببینن ! ئەو بارودۆخە گەیشتە ڕادەیەك هەڵسوکەوتی ڕژێمیش بەرامبەر بە میللەتەکەمان زیاتر تەشەنەی دەکرد بڕیاردرا ڕۆژی ٢٦/گوڵان/١٩٧٦ هەریەکەو لە شوێنی خۆیدا هەدەفێك دەست نیشان بکات بە ڕەسمی ئیعلانی شەڕکردنەوەی چەکداری بکرێ .. ئەوە بوو ئێمە لە ناوچەی (گولی) لە گوندی (نزۆر) رەبیەکمان خستە بەر لێشاوی دەست و بازووی پێشمەرگەکان و بە ماوەیەکی کێم ئاساری ڕەبیەکە نەما !!، شایانی باسە ئەم شەڕەو شەڕی شێخ وەسانان لە هەرێمی سۆران لە نێو ڕاگەیاندنی دونیادا دەنگی دایەوە .

کاك جوهر نامیق دەڵێ : لە ٢٦ گوڵانی ١٩٧٦ هێرشکرایە سەر سریەکی عەسکەری .. یەکەم پێشمەرگە کە تەقەی کرد وابزانم ئەبو نەوال بوو .

محمد خالد بۆصەڵی دەڵێ : هێرشی سەر سریە عەسکەریەکە بە یەکەم تەقەی نوێ دەژمێردرێ بەڵام یەکەم چالاکی مەفرەزەی ئێمە لە ١٩٧٦/٧/٩دا، گرتنی ڕەبیەی (بەرۆژکێ) بوو، دووەمیشمان لە ١٩٧٦/١٠/١٠ لێدان و گرتنی دیلێك بوو لە بلکێف لە پشت ئەتروش هەرچەندە ئەو ناوچەیە لەژێر کۆنترۆڵی شەهید محمود ئێزدی دابوو .. سێیەم چالاکیمان لێدان و سوتاندنی مەشروعی ئاوی زاخۆ بوو کە لە مانگی ١٩٧٦/١١ ئەنجامدرا .

بۆ زیاتر دڵنیایی دەگەڕێینەوە سەر قسەکانی کاك فرنسۆ : داخەکەم یەکەم شەهیدی شۆڕشی گوڵان سەید عەبدوللا بوو کە لە ١٩٧٦/٥/٢٥شەهیدبوو زۆری نەبرد کاك جوهر ئاغای غفورخانی لێوژێ هەڵوێستی وەرگرتوو بوو بە بە پێشمەرگەو ئەویش بارەگای خۆی بردە

قەنـدیل و ڕاسـتەوخۆ پەیوەنـدی بـە ئێمـەکرد تەنانـەت سـەفەرێکی لای ئێمەی کردو لە نزیکەوە لە گەلی دانیشتم ڕۆژ بە ڕۆژ پێـشمەرگە لـە زێـدە بوندابوو، ئەوەبوو لە سەرەتای مانگی ۱۹۷٦/۸شەهیدان عمـر دەبابـە، دکتـۆر خالد، علی عەسکەری، سەید کاکە، سعدی گچکە، مـلازم تایـەر والـی، قـادر عزیز گەیشتنە مەقـەڕی ئـەو برادەرانـە کـە لـە قەنـدیل بـوون، لـە کۆتـایی مـانگی ۱۹۷٦/۸ کـاك حـاجی سلێمان نـەبی هاتـە کـەرەج و دوو نامـەی پێبـو یەکەمیان بەناوی (احمـد نـەبی) بـۆ (ئیـدریس بـارزانی) نوسـرا بـوو بـەڵام بەدەسـتخەتی عمـر دەبابـە نووسـرا بـوو باسـی ئـەوەی کردبـو کـە شـۆڕش خەریکە بەهێز دەبـێ و داوای یارمـەتی و پـشتگیری کردبـوو، نامـەی دووەم بۆ خۆم بوو شەهید (سعدی گچکە) نوسیبوی تێیدا هاتبو ئێمە هـەر کوڕی جارانین ئێستایش بەو هیواو هەوایە دەژیـن کـە لـە لای ئێـوەوە دێتـو ئـەوە ڕای خۆم بە تەنیا نیـە بـەڵکو ڕای زۆربـەی برادەرانـەو دەڵـێ ئـەم نامەیـەم بە ناوی خۆمو سید کاکە نوسیوە لەبـەر ئـەوەی ئیـشێك هاتـە پـێش سـید کاکە بەرەو (دۆڵە ڕەقە) ڕۆیشت بۆیە ئەو ئیمزای نەکردوە .

ئەگـەر سـەیری قـسەکانی سـید کاکـە بکـەین دەبێتـە بەڵگەیـەك بـۆ قسەکانی شەهید سعدی گچکە کە دەڵـێ لـە ۱۹۷٦/۸/۱٥گەیـشتینە هەوارگـەی (بەربـەرانێ) لـە دیـوی ئێـران لـە بارەگـای عـەلیکۆ میـوان بـووین و زۆر خزمەتی کردین، لە ۱۹۷٦/۸/۳۰ هەندێك پێشمەرگەی علیکۆم لـە گـەڵ خـۆم بردە جەولە .

بۆ زیـاتر ڕوونکردنـەوەی ئـەو خاڵـە لێڵاوییـەی مـەلا بختیـار پـشت بـە شـەڕنامەکەی نەوشـێروان دەبەسـتم یـەکی حـوزەیرانی ۱۹۷٦ بـە بۆنـەی تێپەڕبونی یەك ساڵ بەسەر دامەزراندنی یەکێتی نقیب برایم عـەزۆ محمـد

فەرمانـدەی دەسـتە چـەکدارەکانی بادینـان بـۆ یەکـەمین جـار لـە نزیـك ڕووبـاری (هیـزڵ) لـە پـشتی زاخـۆ لـە گـەڵ پێـشمەرگەکانی تـردا یـەکیان گرتەوە کە ژمارەیان (٣٧) پێشمەرگە بوو کە چوار مەفرەزە بوون :

١- برایم عەزۆ
٢- عیزەت شنگالی
٣- عمر برایم رشید
٤- جبار مەلا غنی

نەوشـێروان لـە کۆتـایی هـەمان لاپـەڕەدا دەڵـێ ئـەو مەفرەزانـە لـە ١٩٧٦/٧/١٥بە دەستی قیادە موەقەتـە دەکوژرێن !* (*) ئـەوان خۆیـان دەڵێن یەکـەم مـەفرەزەمان لـە ١٩٧٦/٦/١ پەڕینـەوەو لـە ١٩٧٦/٧/١٥ کـوژران واتـە پێشمەرگەی سەرکردایەتی کاتیی بەر لەوان لەوێ بوون !!

کتێبەکەی مەلا بختیار پێویستی بە یەك کتێـب وەڵامدانـەوە هەیـە .. بەڵام مەبەستی من لێرەدا ئەوەیە کە پەیوەندی بە هەڵسانەوەی شۆڕش هەیە : دەربارەی بۆچونەکانی مەلا لە لاپەڕە (١٢٨ -١٢٩)دا، کە بـە سـێ خـاڵ ڕق وکینـەی خـۆی و برادەرانـی بەسـەر بنەماڵـەی بـارزانی دەڕێـژێ کـە بـۆ بەرەنگاری پیلانـی جـەزایر نەبونەتـەوە؟ هەرچـەندە ئـەو هـەویرە ئـاوێکی زۆری دەوێ و ئەو چەندان ساڵەی دوایی بەڵگەن بۆ حیکمەتی بـاوکی کـورد

(*) دەربـارەی کـوژرانی ئـەو مەفرەزانـەی یـەکێتی سـەیری کتێبـی (المحترقـون الکـورد) دکتۆر هاشم رمەزان بکەن کـە لـە ٢٠٠٥ چاپکراوە بکـەن و کـە یـەکێکیان بـە نـاوی (خلف ابـراهیم) کـە بـە (عـادل میرانـی) ناسـراوە، ئێستا لـە هۆڵەنـدا دەژی باسـی ووردو درشتی ئەو بابەتەی لەلایە .

بارزانی نـەمر بـەڵام ئـەم وێنـەی خـوارەوە لەسـەر زمـانی کـاك فرنـسۆ بـۆ مێژوو دەنوسمەوە دڵنیام خوێنەر خۆی دەبێتە سەرپشك :

ڕاگەیانـدنی ڕێککەوتنامـەی خیانەتکارانـەی جـەزایر لـە ١٩٧٥/٣/٦ ئـەوکات بـارزانی نـەمر لـە تـاران بـوو، ڕاگەیانـدنی ئـەو پیلانـە بـۆ هـەموو لایەك سەدمەیکی چاوەڕوان نەکراوی بەهێز بوو هـەر وەختـە بڵێم سـەری لە هەموو کەسێك شێواند دەزگاکانی شۆڕش بەردەوام لە کۆبونـەوەدا بـوون بـەڵام هـیچ دەزگایـەك توانـای بڕیـاردانی نـەبوو (مەبەسـتم ئەوەنیـە دەسەڵاتیان نـەبوو) بـەڵکو هـەر هـەموویان چاوەڕوانی گەڕانـەوەی بـارزانی نەمریان دەکرد بـۆ کوردسـتان لـە گـەڵ ئـەوەی خـەڵکێکی زۆر بـە ئومێـدی ئـەوە نـەبوون بگەڕێتـەوە ! هەموولایـەك لـەو بڕوایـەدا بـوون شـا ترسنۆکەکەی ئێران دەستبەسەری کردوە .. بارزانی گەڕایـەوەو کۆبونـەوەی مەکتـەبی سیاسـی و کۆمیتـەی ناوەنـدی بـە ئامـادەبونی بـارزانی بەسـتراو بڕیـاری بـەرخودان دراو دەسـت بـەوە کـرا کـە کوردسـتان بکرێتـە چـەند ناوچەیەك بۆ هەر ناوچەیەك لێپرسـراوێکی گشتی دیاربکرێت پێشمەرگە دەستی بە گواستنەوەی ئازوقەو تفاقی پێشمەرگایەتی بـۆ شـوێنە ئەسـتەمو عاسـێیەکانی کوردسـتان کـرد هـەروەها بڕیـاردرا کـە کەرەسـەی ئێزگـە لـە چـەند شـوێنێك بـشاردرێتەوە بـۆ کـاتی پێویـست بـۆ ئـەوەی ئەگـەر ئـەو ئێزگەیەی کاردەکات بپێکن ئەوەی دیکەیان بکەوێتەکار !

ئەو بارودۆخە زۆری نەکێشاو بڕیارەکـەی بـەرخودان هەڵوەشـایەوە چەند فەرمانـدەی بـەتالیۆن و هێـزو لـق و سـەرپەلێك لـە حـاجی ئۆمـەران چاوەڕوانی دیـداری بـارزانی بـوون بەرلـەوەی کۆبونەوەکـە دەسـت پێبکـات بارزانی نەمر بانگی کردمـو فـەرمووی خـۆت دەزانـی کـە تەمـەنم (٧٠)ساڵ

زیـاتره ئـەمجۆره شـەڕانه پێویـستی بـه مرۆڤـی لەشـساخ هەیـە ئەگـەر کەسـێکیش هـەبێ ئـەوکاره بخاتـه ئەسـتۆی خـۆی مـن هـەموو ئیمکانیـەتو توانای خۆم دەخەمه ژێر دەسەڵاتی ئەو، بـەڵام تـا ئێـستا هەسـتم نـەکردوه کەسێك هـەبێ ئـەو بڕیـاره بـدا .. هـەموویان دەڵێن ئەگـەر جـەنابت بڕیـار بـدەیت لـه خزمـەتت دەبـین ! دەشـزانم شـەڕی پـارتیزانی پێویـست بـەوه ناکـــات زۆر خـــەڵکم لەدەوروبـــەربن چـــونکه هـــەردەبێ خـــەریکی خۆشاردنەوەبین !

بۆیـه گەیـشتمه ئـەو بـاوەڕه کـه بـۆ ماوەیـەکی کـاتیی پاشەکـشه بکـەین دڵنیاشـم ئـەو(شهرالعـسلەی) صـدام وشـای ئێـران زۆر دەوام ناکـات ئەگەر ئەو کوڕه ئازاو دڵسۆزانه ماوەیەك دانبەخۆدا بگـرن شـەش مـانگ تـا ساڵێك بارودۆخەکه بەچاکیی بـۆ ئێمـه لەنگـەر دەگـرێ ئـەوکات دەتـوانین بێینـەوه کـۆڕی خـەباتی چەکداری، فـەرمووی ئێمـه کـه بڕیـاری پاشەکـشه دەدەیـن ئـەوه ناگـەینێ کـه ئومێـدبڕ بـووین بـەڵکو نامـەوێ میللـەتی خـۆم وەکو میللەتی (بیافرا)ی، لێبێت !! ئەگـەر کەسـانێکیش هـەبن پڕوپاگەنـده دژم بکەن عەفوویان فەرمووەو ئـەو پڕوپاگەندانـەش تەحـەمول دەکـەم بـۆ پاراستنی میللەتەکەم .

جیاوازیەکانی نێوان هـەردوو کتێبەکـەی مـەلا بـەختیار ئـەوەی لـه ساڵی ١٩٩٣ شۆڕشی کوردسـتان و گۆڕانکاریـەکانی سـەردەم و ئـەوەی لـه ١٩٩٨ چاپکراوه یاخیبون له مێژوو !

١- له کتێبەکەی ساڵی ١٩٩٣ بەر له گەڕانەوەی بۆ ناو یـەکێتی لـه بەرگـەوه تا بەرگ لەبری ئاشبەتاڵ زاراوەی هەرەسی بەکارهێناوه !

٢- لەمەیان سەیرتر ئەوەیه مەلا بـەختیار لـیس حبـا في علي ولکن بغـضا

لعمـر زۆر ڕێـز لـه شۆڕشـی مـەزنی ئـەیلول و سـەرکردەی هەمیـشەیی کـورد بـارزانی دەنــێ ئەوەتـە لـە لاپــەڕە (٢٣٠) دا، دەڵــێ : نــاوەڕۆکی ڕاپۆرتی پایك :

ا — ڕاپۆرتەکە باسی خۆفرۆشتن یان بکرێگیراوی پارتی و بارزانی ناکات .

ب — بارزانی خۆی داوای یارمـەتی کـردوە نـەك مخـابراتی ئـەمریکی پێـشتر نەخشەی بۆ بارزانی و شۆڕشەکەی کێشابێ .

ج — کاتێـك بـارزانی داوای یارمەتیەکـەی کـردوە کـە جـارێ عێـراق نـەوتی خۆماڵی نەکردبوو تاکو بگوترێ دەسیسەی بێگانەیە، لە کۆتـایی ڕاپۆرتەکـە داپێنانێکی غەدرلێکردنە گەورەکەی تێدایە کە ئـەمریکا لـە کوردی کـردوە خۆیان دەڵێن سیاسەتێکی بێ ڕەوشتانەمان بەرامبەر کورد هەبوە !!

٣- لـەبارەی پیلانــی جـەزایردا مـەلا بختیـار لـە لاپـەڕە (٢٢٦) دەڵــێ : ئـەو ڕێککەوتنامەی نێوان صدام وشا تەنانەت ڕژێمە نۆکـەرەکانی ئینگلیـز کـاری وایان نەکردوە ئەمـەش باشـترین بەڵگـەی شـۆفێنیەتی ڕژێمـە بەرامبـەر بـە کورد .

٤- له کتێبی ١٩٩٨ دەڵێ ساڵێك دوای ئاشبەتاڵ موەقەتە نەبوو !!

٥- له کتێبی ١٩٩٣ لاپەڕە (٢٣٤)دەڵێ : ینك لـە ١٩٧٥/٦/١ دامـەزرا هەرئـەودەم قیادەی موەقەتەش ڕاگەیندرا !

٦- له لاپەڕە (٢٣٥) پارتی چونکە لـە ژێـر کاریگـەری سیاسـی و عەسـکەری و سـایکلۆژی هـەرەس پـتر لـە لایەنـەکانی دیکـە کـاری دەکـرد بـە مـەفرەزەی گـچکەوە سـەرەتا لـە کـادیرە خوێنـدەوارو دڵـسۆزەکانی خۆیانـەوە دەسـتیان دایــە کــاری پــارتیزانی بــەڵام زۆری نەخایانــد پــارتی جــەنگی پــارتیزانی، جەنگی بزۆزی وەکو شۆڕشی ئەیلول تێکەلاو کرد !

٧- مەلا بەختیار سەرکۆنەی سید کاکە دەکات دەڵێ بۆ پلەوپایە بۆ پارتی پانی کردۆتەوە کەچی بەخۆی لە ١٩٩٣ کە نەیاری (ینك) بوو بەوپەڕی ڕێزەوە قسە بەرامبەر پارتی دەکات و لە ١٩٩٨ بەسەر پارتی دەڕشێتەوە ئیدی سیاسەتمەدارانی ئاخر زەمانن .

سەرەتاییەکان کێن؟

کاك کریم سنجاری دەڵێ : کاك جوهر نامیق و بەندە بۆ هەرێمی یەك(بادینان)دانراین کە لە ١٩٧٥/١٢/١٠بەرەو کوردستانی تورکیا بەڕێکەوتین تاکو تەنسیق لە گەڵ ئەو هەڤاڵانەمان بکەین کە پێش ئێمە ڕۆیشتبوون بۆ نمونە محمدخالد بۆسەلی و عبدالرحمن سالح لە دیوی سوریا لە چاوەڕوان بوون، ئەبو عەنتەر دەڵێ : منو ئەبو نەواڵی برام و سید حەسەنی زاومان لە سەرەتای مانگی حوزەیرانی ١٩٧٥ نێردرانەوە ناو کۆچەران کە لەسەر سنووری عێراق – تورکیا بوون، خەڵکێکی تریش لەبەر سەختی ڕێگا نەگەیشتبونە ئێران هەریەکە بەجۆرێ خۆیان حەشاردابوو .

کاك کریم لە بەردەوامی قسەکانیدا دەڵێ : کاك عارف تەیفورو حەمەرەزا بۆ هەرێمی دوو (سۆران)دانران بەڵام بە داخەوە لەلایەن ساواك دەستگیرکران، شایانی باسە لە کۆماتە دوو کادیری چالاك گەیشتنە لامان (محمود ئێزدی) و (عادل مزوری) هەروە ها (سلۆ ڕووتۆ) لە بری لاسلکی، فاکس تەلەفۆن هاتوچۆی نێوان کوردستان، سوریا، تورکیای دەکرد ڕێگای (٦) ڕۆژی بە (٣) ڕۆژ دەبڕی لە ساڵی ١٩٧٧ لە سوریا (زەعیم علی) و (ملازم محمد) لە ئێرانەوە (کاك یونس ڕۆژبەیانی) پەیوەندیان کردەوە،

بۆ یەکەمجار لە ساڵی ١٩٧٧ کاك کریم لە سوریا کاك مسعود بارزانی بینیوە.

کاك فرنسۆ دەڵێ : کاتێ بە نێوی بارزانی نامەیەکم بۆ سید عەبدوللاو علیکۆ[٢] نارد ئەوەبوو لە سەرەتای مانگی ١٩٧٦/٦ مینەکووپە بە وەکالەتی مەفرەزەی حاجی ئۆمەران هاتە لام و منیش بردمە لای کاك مسعودو ئەویش هێندێك پارەو ئامۆژگاری پێویستی بۆ ناردن ئینجا لە ١٩٧٦/٦/١٩ کاك مسعود لە ئێرانەوە بەرەو ئەمریکا ڕۆیشت لە دوایی ئەو لە ڕێگەی تەتەری تایبەتی نامەیان ئاراستەی کاك ئیدریس بارزانی دەکرد جەنابیشی سەرپەرشتی ئەو مەفرەزەو گشت مەفرەزەکانی تری دەکرد نهێنی نێوان کاك ئیدریس بارزانی و سەرکردایەتی کاتیی مۆرێك بوو بە نێوی (حمدون) لەدوای دەستگیرکردنی کاك عارف و حەمەرەزا بڕیاردرا دکتۆر کمال و هەندێك هەڤاڵانی تر وەك رمزی معروف، ملازم حسن خۆشناو بچنە هەرێمی سۆران بۆ ئەم مەبەستە دکتۆر کمال دەڵێ : بەهیچ شێوەیەك لەیاد ناکەم کە لە ١٩٧٦/٥/١٢ بە گۆچانێك و دەمانچەیەك گەیشتمە گوندی (بیلکۆ)سەر بە قەڵادزێ بەر لە منیش (شێخ عزیز) گەیشتبوە ئەو ناوچەیە بۆ من دیارکرابوو کە بچمە گوندی (خوڕخوڕە)و،

---

(٢)دوابەدوای ئەو چاوپێکەوتنەی ڕەحمەتی (عەلیکۆ) لە ئایاری ١٩٩٣ یەکێك لە هاوسەنگەرەکانی بە نێوی (مەلا شێمحەمەدی حاجی ئۆمەرانی) بە سەرپەرشتی کاك ممتاز حەیدەری کتێبێکی لەژێر ناونیشانی (سەرەتای شۆڕشی نوێی ساڵی ١٩٧٦ چۆن دەستی پێ کرد) چاپ کرد کە لە ساڵی ٢٠١٣ بۆ دووەم جار چاپکرایەوە، بە مەزندەی من لە ناوەرۆکدا جیاوازیەکی ئەوتۆی تێدا نیە جگە لە پەڵکێشکردنی ئەو(٢٣) قارەمانانە بۆ (یەکێتی یان سەرکردایەتی کاتیی) .

لـه گـەڵ پێـشمەرگەیەك پەیوەنـدی بكـەم بـە نێـوی (كـریم خوڕخـوڕەیی) پێكەوە شێخ عزیزمان لە ئەشكەوتە ڕەشی پشت گونـدی (یاخیـان)دۆزیـەوە بـە ڕاسـتی (فـەقێ سمـایلی جـاف) زۆر هاوكارمـان بـوو، لـە ٢٦ گـوڵان مـن و شـێخو كـریم خوڕخـوڕە لـە نزیـك شـەدەڵە لـە گونـدی (مـەولان) بـووین كەسیی تر نەبوو چۆل ! كەچی لە هەرێمی بادینـان مـەفارزمان زۆر ببـوون وەك محمـود ئێـزدی و محۆ گـەودەو سـید حمیـد وعبـدالرحمن سـالح، كـاك عادل، كاك جمال ئامێدی، كاك فوئـاد، جگـە لـە برادەرانـی سـەركردایەتی و محمدخالـد و جەماعـەت لـە مـانگی ئـەیلوول خـەڵكی تـریش هـاتن بـۆ ناوچـەكە مـەفرەزاكانی ئێمـەیش وەك كـاك (نەسـرەدین مـستەفا، تحـسین شـاویس، قـادرفرج، حمەسـالح رۆژبـەیانی، مـلازم حـسن خۆشـناو، مـستەفا احمد، كاك فتح الله ئەوانەی دەوری ئەندامایەتی هەرێمیان هەبوو .

هەرێمی ئێمە سەرەتا شەهیدی زۆرماندا بە تایبـەتی لـە ١٩٧٧/٥/١٠ كـە رژێم لـە گونـدی (ژاڵـە) لـە دەوروبـەی چەمـچەماڵ كـە(٧) شـەهیدماندا لـە وانـە كـادیری حزبـی وئـاینی (مـەلا رەسـول) كـە رێكخـستن و پەیوەنـدی پارتایەتی گەیاندە ناو شارەكانی سلێمانی، كركوك، بەغـدا .. لـەو ماوەیـەدا توانیمان چەند بنكەیەك بۆ خۆمـان لـە دۆڵـی جافایـەتی لـە داوێـنی چیـای ئاسـۆس و شـینكایەتی و دابـان و سـێدەرو شارسـتێن بـەلام داسـتانی (شارستێن) كاتێ رژێم هێرشی كردە سەرمان لە سـەعات ٦،٣٠ بـەیانی كـاتێ دونیـا تەمومـژ بـوو ئـەنجام (١٦٣) سـەرباز كـوژران هەلیكۆپتـەرێك كەوتـە خوارەوە .. ئێمەیش (٧) شەهیدو (٩) بریندارماندا.

ناوی پێشمەرگەکانی یەکەم مەفرەزەی گوڵان

لە هەرێمی سۆران

١- سەید عبدالله
٢- علی نبی محمود(علیکۆ)
٣- بارزان علی نبی
٤- احمد نبی محمود
٥- قادر احمد نبی
٦- کریم احمد نبی
٧- علی محمد مراد(کوردە)
٨- نبی نبی محمود
٩- حاجی سلێمان
١٠- عبدالله محمد مراد
١١- نبی محمد مراد
١٢- مەلا محمد مراد
١٣- عبدالرحمن علی محمد
١٤- عبدالله شێخە محمد
١٥- محمد شێخە محمد
١٦- علی شێخە محمد
١٧- عبدالله رسول
١٨- مستەفا رسول
١٩- رەسول احمد

٢٠- مینه رسول احمد

٢١- حمد ابراهیم محمود

٢٢- ابراهیم محمود

٢٣- علی عبدالله ابراهیم

علیکۆ دەڵێ : تەتەری نێوان ئێمەو کاك ئیدریس ماوەیەك مینەکووپە، حسین فتاح، حاجی سلێمان بوو لەو ماوە کەمەدا (١٨٠٠٠)دیناری بۆمان ناردو ئێمەیش لەسەر خۆمان دابەشکرد خوا شاهێدە بەشی میوانەکانیشمان کاك علی عەسکەری و سعدی گچکەواندا !

کاك علیکۆ بەردەوامەو دەڵێ بۆ ئەوەی بتوانین ئیتفاقیەی ١٩٧٧/٣/٢١ نێوان مام جلال و کاك مسعود بۆ هاریکاری و تەبایی لە نێوان هەردوولا لێژنەیەك لە من و کاك عادل کرکوکی کە لە شوێنی دکتۆر کمال بوو بە بەرپرسی هەرێم کاتێ رژێمی تورکیا دکتۆری دەستگیر کردبوو ، کاك رسول مامەند، مەلا بختیار لە رێگەی تەتەر مام حسین فتاح چووینە ئێران لە وێوە بۆ سنووری تورکیا لە ١٩٧٧/٧/٣٠گەیشتینە گوندی (ماسیرۆ) لە ماڵی حاجی محمد نێوێك میوان بووین هێندەی نەبرد پیاوێك هاتە ژوورەوە گوتیان ئەوە (نەوشێروانە) ئینجا ئاگاداریان کردین کە مام جلال لە دۆڵێکی نزیك گوندەکەیە لە ١٩٧٧/٨/١ هەموومان پێکەوە گەراینەوە لە ناوچەی (دەریاسوور) وەك لێژنەیش سەردانی سەرکردایەتی کاتیمان کرد کە ئەو بەرێزانە لەوێ بوون : جوهر نامق، ملازم سربست (عبدالرحمن پێداوی) ملازم علی، ملازم محمد .

بۆ خودی خۆم هەوڵمداوە باس لە مەجەرای دوای ٢٦ گولان نەکەم چونکە لەدوای ئەو مێژووە بە تایبەتی لە ١٩٧٧ خەڵکێکی زۆر لە ئێران و

ســورياو نــاو عێــراقیش پەیوەنــدیان کــردەوە نــەوەك نــەتوانم پــەی بــەنێوهێنانی هــەمویان ببــەم کــاتێ کــاك یــونس رۆژبــەیانی بــە ١٠ - ١٢ کەســەوە پەیوەنـدی دەکـات ئینجا (مـستەفا نێروەیـی) و خـەڵکانێك ئینجا شەهید (مەلا ئەمین) و گرووپەکەی کە لە شـەڕەکان قارەمانـەتیان دەنوانـد سەرەڕای خـەڵکانێکی دیکە بۆیـە لـەبری هـەر کەموکووریـەك سـەری رێـزو نەوازش بۆ شەهیدانی ئەو شۆڕشـە زێـدە دژوارە دادەنـوێنم سلاو بـۆ یەکـە یەکەی پێشمەرگەکان و ئەو خەڵکانەش کە لەتکە نانێکیان داوەتە پ . م .

بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟

میوانی ئەمڕۆ : کریم سنجاری

ئامادەکردنی : ئەسعەد عەدۆ

هەروەکو ڕوون وئاشکرایە کورد بە گشتی و شۆڕشی ڕزگاریخوازی نەتەوەکەمان تا ئێستا نەیتوانیوە مێژووی سیاسی خۆی لە دووتوێی کتێبێکدا بنووسێتەوە بە تایبەتی ئەو ماوە ناسك و دژوارەی نێوان پیلان و جاڕدانی سەر لە نوێی شۆڕش .

بۆ ئەوەی دوای پیلان تا ڕادەیەك لێڵ و ئالۆزە بە مەبەستی شارەزایی بوونمان لەو لاپەڕە پڕشنگدارەی خەباتی پێشمەرگە نەبەزو قارەمانەکانمان و دەوری شەهیدانی دروشمی (کوردستان گۆڕەپانی ڕاستەقینەی خەباتمانە) دەمی پرسیارمان بەمشێوەیە لە هەڤاڵ کریم شنگالی دەکەین :

برایەتی : بە مەزندەی بەڕێزتان شۆڕشی گوڵان بەردەوامبوونی نەپچڕاوەی شۆڕشی ئەیلوولی مەزنە یان سەرهەڵدانی شۆڕشێکی دیکەیە؟ بە مانایەکی تر خودی هەڤاڵ شنگاری وەك کادیرێکی پێشکەوتووی پارتی لەو ماوەیەدا ٦/٣/ ١٩٧٥ تا ١٩٧٦/٥/٢٦ هەستی بە پچڕان کردوە؟

وەڵام : بە بیروباوەڕی من شۆڕشی گوڵان بەردەوامبوونە بۆ شۆڕشی

مەزنی ئەیلوول بەشبەحاڵی خۆم هەستم بە پچڕان نەکردوە چونکە دوا بەدوای پیلانی جەزایر میللەتەکەمان بە زۆری پەڕینەوە دیوی ڕۆژهەڵات هەر لە یەکەمین ڕۆژی پەڕینەوەماندا خودی خۆم لە ناخەوە هەستم بەوە دەکرد کە ئێمە پێویستە چەند زووە هەوڵبدەین بۆ ڕێکخستنەوەی خۆمان چونکە حەتمیەتێکی مێژووییە کە دەبوایە میللەتەکەمان بە هەرجۆرە خۆبەختکردنێك بێت بگاتە ئەمڕۆژە بۆیە لە هەفتەی دووەمەوە دووقۆڵی یان سێ قۆڵی دیدەنی هێژا مسعود بارزانیمان کرد، بەڕێزیشی هەردەم هانی ئەوەی دەداین سەرەڕای ئەو بارودۆخە دژوارەی تێیدابوین ئێمەمانان لە ڕێکخستنەوەی خۆمان گورجوگۆڵ بین بۆ ئەم مەبەستە بە فێڵی سەردانی سەر کانیە ئاوێکی نزیك شارۆچکەی (نەغەدە) بە ئامادەبونی کاك مسعود ئەم هەڤاڵانە جوهر نامق، عارف تەیفوور، ئازاد بەرواری، حەمە ڕەزاو منیش دەتوانم بڵێم یەکەم کۆبونەوەی دوای پیلان بوو (شایانی باسە لەمکاتەدا داروودەستەی شای ئێران بە ووردی چاودێری کاك مسعودو کاك ئیدریسی جوانە مەرگیان دەکرد بۆیە ئەمکارانەمان زۆر زۆر بە نهێنی ئەنجام دەدا) .

دوابەدوای ئەم کۆبونەوەیە هەر برادەرێك لەو ناوانەی سەرەوە بەرەو ئۆردوگایەك یان شارێکی ئێران چوون کە ئەو خەڵکەی ئێمەی تێدا پەڕاگەندە ببون، توانیمان هەر یەکە لە ڕاستەخۆی نەواتی شانەی نهێنی دروست بکەینەوە .

برایەتی : باشە ئەو نهێنی و هاتوچۆکردنەی لێرەو لەوێ ڕێکخستنەوەیەکی زێدە نهێنی بەچی گەیشت؟

وەڵام : هەندێك کادیرمان وەکو شەهیدی نەمر عبدالرحمن صالح و

محمد خالد بۆصلی هەر زوو ناردرانەوە کوردستانی سووریا، وەجبەی یەکەمیش لە مانگی ئایاری ١٩٧٥ چوونە کوردستانی عێراق، دووەمجاریش کادیرمان لە مانگی تەمووزی ١٩٧٥ ناردنەوە .. لە ڕۆژی ١٩٧٥/١٢/١٠ یەکەم پەیام لەژێر ناونیشانی (کوردستان الساحة الحقیقیة للنضال)وەك حیزب دەربکەین و بە نێو خەڵکدا بڵاوی بکەینەوە، لەدوا کۆبونەوەمان لەسەر خاکی کوردستانی ئێران بەمجۆرە بڕیاردرا کە کاك جوهر نامق و من بۆ هەرێمی بادینان لە کوردستانی عیراق بگەڕێینەوەو لە گەڵ کادیرانی پێش خۆمان تەنسیق بکەین و دەست بە دروستکردنی ڕێکخستنی حیزبی لە نێو خەڵکدا بکەین ئەو پەیامەیش بکەینە دیاری بەرپەرچدانەوەی پیلانی نێو دەوڵەتی هەروەها هەڤاڵان عارف تەیفوورو حمە ڕەزا بۆ هەرێمی سۆران دەست نیشانکران بەڵام بەداخەوە بۆ ڕۆژی ئایندە لە لایەن (ساواك) دەستگیرکران !

ئەوەبوو ئێمەیش لە گوندی (عەمبێ)وە، کە دەکەوێتە سنووری کوردستانی ئێران و تورکیا هەر بە جلوبەرگی سەر پێستەمان لە پایزی ١٩٧٥ بەرەو کوردستانی تورکیا بەڕێکەوتین، بە هەزار دەردەسەری و ئێشوئازاری سەختی زستانی ئەو شاخ وداخە دوای چەندان ڕۆژ گەیشتینە سنووری کوردستانی عیراق وتورکیا لە نێو گوندەکانی کوردی تورکیا بە نانوبەرگی ئەوان توانیمان هەڤاڵانی پێش خۆمان بدۆزینەوەو بکەوینە جموجۆڵ، کاتێ ئەو پەیامە گەیشتە نێو خەڵکی بە شەرەفی کوردستان لەو تەسەورەدا نەبووین کە هێندە خەڵك تامەزرۆیی بەرەو بانگەوازەکەمان دێن چونکە بە ڕاستی زەمەنێکی ناخۆش و دژوارو ترسناك بوو .

برایەتی : ئایا توانیتان شوێنێك بۆ خۆتان بدۆزنەوە؟

وەڵام : ماوەیەکی باش لەسەر تخووبی سنووری نێوان عیراق و تورکیا بە کوڵە مەرگی حیزبایەتیمان کرد، توانیمان لە شوێنێك بە ناوی (کۆماتە) بارەگایەکی بچکۆلانە دروست بکەین و خەڵکمان لە دەور کۆبێتەوەو مەفارزی پارتیزانی سێ سێ لە دوایدا حەوت حەوت دروست بکەین، خەڵکانێکی زۆر کە ناویان لە مێژووی میللەتەکەماندا بە ئاوی زێڕ دەنوسرێتەوە هاتنە ڕیزو بە هەموو مانایەك لە ژێر ئەوبارە سەختەدا کوردایەتیان دەکرد .. گەلێکیان شەهیدبون و گەلێکیشیان تا ئێستا هەڵۆی ئەو کوردستانەن .

لە یادمە لە سووریاوە شەهیدی نەمر محمود ئێزدی و هەڤاڵ عادل مزووری دوو کادیری چاپووك گەیشتنە لامان و دژ بە دڕندایەتی هەڵسوکەوتی ڕژێم ڕێکخستنی شێخان و ئاکرێیان خستە ئەستۆ بەرەو (بەری گارە) شۆڕبوونەوە لە هەر جەولەیەکیاندا چەکێکیان دەستگیر دەکرد ! ئا بەمجۆرە نەبونی دەرامەت و بێ شوێن وجێگاو بێ ئامێرو سەییارە ئەو قارەمانانە توانیان خۆیان بکەنە خاوەن چەك لەهەردوو لایەوە فیکری و چەك .. نابێ ئەوەیش لەیاد بکرێ کە خەڵکی کوردستانی عیراق و تورکیا ئێمەیان دەژیاند .

برایەتی : باشە هەڤاڵ شنگاری هۆیەکانی گەیاندن و ڕاگەیاندن چی بوو؟

وەڵام : ئیشوکاری سەرەکی ئێمە زیاتر ڕێکخستن بوو بۆیە پێویستیمان بە ڕاگەیاندن هەبوو، هەر لە سەرەتاوە یەك ڕۆنیۆو یەك تایپەرمان جێبەجێکردو ئیشوکاری ڕێکخستنمان ئەنجام دەدا .

دەربارەی فاکس و تلکس و لاسلکی ئێمە، پێشمەرگەی چاونەترس (سلۆ ڕووتۆ)بوو ! کە شاخ و دۆڵەکانی سووریاو تورکیاو عیراق و ئێران شاهێدی بۆ دەدەن و ڕێگای شەش سەعاتی بە سێ سەعات دەبڕی ! تەتەر سلۆ ڕووتۆ ناوی بەخۆیەوەی بوو سەرەڕای ئەمەیش ڕێکخستنمان پووختە بوو بە بەردەوامی هەواڵ وباسوخواسی ناوچەو دەوروبەرمان دەگەیشتێ و پارتیزانیمان بە حوکمی ڕێکخستنەوە بەند بوو .

برایەتی : لە قسەکانی بەڕێزتانەوە دەردەکەوێ کە توانیتان ڕێکخستن لە نێو گوند وشارو شارۆچکەکان دابمەزرێننەوە واتە شوێن قاچتان لەسەر خاکی کوردستان جێگیر بوو، لەمەودوا..؟

وەڵام : کاتێ مەفرەزە پارتیزانەکانمان توانیان دەوری خۆیان لە ڕێکخستنەوەی حیزبایەتی نێو خەڵکدا ببینن ودەوری خۆیان لە تەئدیبی خۆفرۆشان لێرەو لەوێ ببینن .. ئەو بارودۆخە گەیشتە ڕادەیەك هەڵسوکەوتی ڕژێمیش بەرامبەر بە میللەتەکەمان زیاتر تەشەنەی دەکرد بڕیاردرا ١٩٧٦/٥/٢٦ هەر یەکە لە شوێنی خۆی هەدەفێك دەست نیشان بکات بە ڕەسمی ئیعلانی شەڕکردنەوەی چەکداری بکرێ ئەوە بوو ئێمە لە ناوچەی (گولی) لە گوندی (نزۆر) ڕەبیەکمان خستە بەر لێشاوی دەستوبازووی پێشمەرگەکان و بە ماوەیەکی کەم ئاساری ڕەبیەکە نەما ! شایانی باسە ئەو شەڕەو شەڕی (شێخ وەسانان) لە هەرێمی سۆران لە نێو هەموو ڕاگەیاندنی دونیادا دەنگیدایەوە .

برایەتی : ئایا خۆت بە بەردەوامی لە شاخ مایتەوە؟

وەڵام : بەڵێ هەر لە ڕۆژی کەوتنە شاخمان تاساڵی ١٩٧٧ بێ پچڕان لە نێو شاخ وکێوان بووین بەڵام لەبەر ئەو زرووفە نائەموارەیە تووشی

نەخۆشیەکی کوشندە بووم .. بۆ ماوەی دوو مانگ بە نهێنی سێ چوار وڵاتمان بڕی بۆ موعالەجەکردن ئینجا گەڕامەوە بۆ هەمان شوێن تا ساڵی ۱۹۷۹ لە نێوان سووریاو کوردستان و سنووری ئێران بووین لە کاتی موعالەجەکردنی نەخۆشیم بۆ دواجار بە دیداری سەرکردەی هەمیشەیی نەتەوەکەمان بارزانی نەمر شاد بووم و زۆر هانی ئێمەیدا .. بۆ یەکەمجاریش لە ۱۹۷۷ لە سووریا چاوم بە کاك مسعود کەوتەوە .

برایەتی : لە دوای ۱۹۷٦/٥/۲٦ دەوری عەسکریتان چۆن بوو؟

وەڵام : مەفرەزەکانمان هێدی هێدی ژمارەی پێشمەرگەکانی گەیشتە یازدە کەسی و لە شەڕە پارتیزانەکاندا توانیان بەسەرکەوتوانە ئەنجام بدەن، بە دەگمەن زیانمان دەدا چونکە پێشمەرگەکان پسپۆرانە دەجەنگان سەرەڕای ئەوەیش لەسەردانەکەی هێژا مسعود بارزانی لە ساڵی ۱۹۷۷ بۆ سووریا چاوی بە ئەفسەرەکانی خۆمان کەوت و لە ئەنجامدا یەکەم وەجبەیان کە بریتی بوون لە زەعیم علی و ملازم محمد لە ئێرانەوە کاك یونس ڕۆژبەیانیش گەیشتن .

دوابەدوای سەرکەوتنی شۆڕشی ئێران بارودۆخی ناوچەکەو ئێمە گۆڕا هێندەی پێ نەچوو بارزانی نەمریش ماڵئاوایی لێمانکرد، بڕیاردرا هەموومان بەرەو گوندی (شاوانە)ی، ئێران بچین .. یەکەم کۆبونەوەمان بە ئامادەبونی هێژا مسعود بارزانی کردو ڕاپۆرتی جموجۆڵی ئەو ماوەیەو گیروگرفتەکانی خرانە ڕوو بۆیە بڕیاردرا کۆنگرەی نۆیەمی حیزب ببەسترێ .

برایەتی : دوا ووتەت لەم چاوپێکەوتنەدا؟

وەڵام : هەر هێندە دەڵێم : لەو ماوەیەدا ئێمە فێری هێمنی و

لەسەرخۆبوین، فێری ئەوەی کردین کە پشت بەستن بە میللەت هەموو شتێکە بۆ سەرکەوتن ئەو فەترە دژوارە چەسپاندی کە جیاوازی لە نێوان کوردی هەرچوار پارچەکانی کوردستاندا نیە، لە گەڵ ئەو هەموو ترسوزوڵمو زۆرداریيەی ڕژێم خەڵکی بەشەرەفی کوردستان ئێمەی حەشار دەداو بەخێویان دەکردین بەخوا میللەتێکی نەفس بەرزن .

بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟

میوانی ئەمڕۆ : فرەنسۆ هەریری

ئامادەکردنی : ئەسعەد عەدۆ

فرەنسۆ هەریری وەك کادیرێکی سەرکردایەتی و رۆشنبیرێکی میللەتەکەمان شوێن پەنجەی لەبزوتنەوەی رزگاریخوازی نەتەوەکەمان دیارە و دەورێکی چالاکانەی بینیوە، هەر لەسەرەتای دەستپێکردنەوەی ڕۆژنامەکەمان وەك نوسەرێك بە بەردەوامی لاپەڕەکانی برایەتی بە نووسینەکانی ڕازاندۆتەوە، لەم سیمینارەماندا بۆتە میوان بۆ ئەوەی تیشك بخاتە سەر ئەو لاپەڕە حەشاردراوانەی نێوان پیلان و دەستکردنەوە بەخەباتی چەکداری .

پرسیارەکانمان لە میحورەیکی دیاریکراودا سەر هەڵدەدا کە ماوەی نێوان ئەو بڕیار و گفتوگۆیانەیە لە دوای ڕاگەیاندنی پیلانی جەزائیر و چۆنیەتی دروستبونەوەی یەکەم بنکەی پێشمەرگەی کوردستان لە شاخەکانی کوردستان .

برایەتی : ڕاستە هێندێك بیرەوەری تاڵو سوێرن، بەڵام دڵنیاین زەردەخەنەی سەر لێوی نەوەی پاشەڕۆژی تێدا بەدی دەکرێت خۆت سەر پشکی لە دەستپێکردنی بیرەوەریەکانت .

وەلاَم : ڕاگەیانـــدنی ڕێکەوتننامـــەی خیانەتکارانـــەی جـــەزائیر لـــە ١٩٧٥/٣/٦، ئەوکات بارزانی نەمر لە تـاران بـوو، ڕاگەیانـدنی ئـەو پیلانـە بـۆ هەموو لایەکمان سەدمەیەکی چاوەڕوان نەکراوی بـەهێز بـوو، هـەر وەختـە بلـێم سـەری لـە هـەموو کەسـێك شـێواند، دەزگاکـانی شـۆڕش بـەردەوام لـە کۆبونـەوە بـوون بـەلاَم هـیچ دەزگایێـك توانـای بڕیاردانـەبوو (مەبەسـتم ئەوەنیـە دەسـەلاَتیان نـەبوو)، بـەڵکو بـە هـەر هـەموویان چـاوەڕوانی گەڕانـەوەی بـارزانی نـەمریان دەکـرد بـۆ کوردسـتان، لـە گـەڵ ئـەوەی کـە خـەڵکێکی زۆر بـە ئومێـدی ئـەوە نـەبوون بگەڕێتـەوە، هـەموو لایـەك لـەو بڕوایـەدا بـوون شـا ترسـنۆکەکەی ئێـران دەستبەسـەری کـردووە، بـارزانی نـەمر گەڕایـەوە .. کۆبونـەوەی مەکتـەبی سیاسـیی و کۆمیتـەی ناوەنـد بـە ئامادەبوونی بارزانی بەستراو بڕیاری بەرخودان درا و دەست بـەوە کـرا کـە کوردسـتان بکرێتـە چـەند ناوچـەیەك و بـۆ هـەر ناوچـەیەك لێپرسـراوێکی گـشتی دیاربکرێـت و پێـشمەرگە دەسـتی بـە گواسـتنەوەی ئازوقـە و تفـاقی پێشمەرگایەتی بۆ شوێنە حەستەم و عاسیەکانی کوردسـتان کـرد، هـەروەها بڕیـاردرا کـە کەرەسـەی ئێزگـە لـە چـەند شـوێنێك بـشاردرێنەوە بـۆ کـاتی پێویست بۆ ئەوەی ئەگەر ئەو ئێستگەی کار دەکات بیپێکن ئـەوی دیکـە یان بکەوێتە کار .

ئـەم بـارە زۆر درێـژەی نەکێـشاو بڕیارەکـەی بـەرخودان هەڵوەشـایەوە چەند فەرماندەی بەتالیۆن و لق و هێـز و سـەرپەلێك لـە حـاجی ئۆمـەران چاوەڕوانی بارزانی بوون بەرلەوەی کۆبوونەوەکەوە دەست پێبکات بـارزانی نـەمر بـانگی کـردم و فـەرموی خـۆت دەزانـی کـە تەمـەنم لـە حـەفتا سـاڵ زیاترە و تەمەنی من بۆ شەڕی پارتیزانی ناگونجێ، چونکە ئـەمجۆرە شـەڕە

پێویستی به مرۆڤی لەشساغ هەیە ئەگەر کەسێکیش هەبێ ئەمکارە بخاتە ئەستۆی من هەموو ئیمکانیەت و توانای خۆم دەخەمە ژێر دەسەڵاتی ئەو بەڵام تا ئێستا هەستم نەکردوە کەسێ هەبێ ئەو بڕیارە بدەو هەموویان ئەلێن ئەگەر جەنابت بڕیار بدەیت لە خزمەتت دەبین و دەشزانم شەڕی پارتیزانی پێویستی بەوە ناکات زۆر خەڵکم لە دەوروبەر بن چونکە دەبێت هەر خەریکی خۆشاردنەوە بین .

بۆیە من گەیشتمە ئەو باوەڕە کە بۆ ماوەیەکی کاتیی پاشەکشە بکەین و دڵنیاشم ئەو (شهرالعسل) ەی، سەدام و شای ئێران زۆر دەوام ناکات ئەگەر ئەو کوڕە ئازاو دڵسۆزانە ماوەیەك دانبەخۆدا بگرن شەش مانگ تا سالێك بارودۆخەکە بە چاکی بۆ ئێمە لەنگەر دەگرێ، ئەوکات دەتوانین باشتر بێینە کۆڕی خەباتی چەکداری، فەرمووی ئێمە بڕیاری پاشەکشە دەدەین ئەوە ناگەیەنێ کە ئومێد بڕبووین بەلکۆ نامەوێ میللەتی خۆم وەکو میللەتی (بیافرا)ی، لێبێت ئەگەر کەسانێك هەبن پڕوپاگەندە دژم بکەن عەفوویان فەرموویەو ئەو پڕوپاگەندانەش تەحەمول دەکەم .

بەرلەوەی بەجێی بێڵم فەرمووی هەر لە سەرەتاوە قسە لە گەڵ کەسانی ئازاو بە کەڵك بکە کە لە نزیکی ئێمە بمێنەوە چونکە ماوەیەکی دیکە کارمان پێیان دەبێت .. ئەوە بوو کە هاتمە دەرەوە ڕووبەڕووی کاك عیزەتی سلیمان بەگ دەرگەلەیی بووم و ئامۆژگاریەکانی بارزانیم پێگوت، کاك عیزەت دەستیکرد بە گریان و گووتی قسەی بارزانی بە سەر سەرم بەڵام من ئێران و شای ئێران دەناسم موستەحیله پەنا بۆ ئێران ببەم و یەکسەر چوە ژوورێك کە دکتۆر محمودو چەند ئەندامێکی سەرکردایەتی

پارتی دانیشتبون گوتی : ڕاسته بارزانی پیرەو توانای شەڕی پاتیزانی نیە دەفەرموون ئێوه لە گەڵان بمێنن ئێمە خزمەتتان دەکەین بەلاّم بێسود بوو هەروەها له گەڵ کاك حمید فەندی برادەری دێرینم و شەهید سەلیم و محمد مەعروف قسەم کرد لەو بارەوە .

کاك حمید ئەفەندی ماڵومندالّی و خزمەکانی هەمووی لە سیدەکان بون ڕێکەوتین لە گەڵی بچیت بۆ لای سیدەکان و ماڵو مندالّ و خزموکەسوکاری ئامادە بکات و لە ڕێگای کێلەشینەوە دەربازبێت بۆ لای ئێمە لە گەڵ حمید ئەفەندی ڕێکەتین کە تا دەتوانێ پەلە نەکات لە هاتنەوە بۆ لامان، منیش هێندێك چەکم هەبوو کردم بە دوو بەش هەندێکم لە گەڵ حمید ئەفەندی بۆ ناوچەی سیدەکان نارد تا لە وێ بۆ کاتی پێویست حەشار بدرێن نزیکەی دە دەمانچەو چەند کلاشینکۆفێك تەسلیم بە شێخ عبێدالله کوڕی خوالێخۆش بوو شێخ عەلا الدین خەلانی کرد کە بۆم بشارێتەوە چونکە چاکەم لە سەری هەبوو ئەویش پیاوانە چەکەکانی فرۆشتم ئێستاش لە گەڵدابێت مامەڵە بە پارەکە دەکا .

برایەتی : کاتێ ئەو حەشاماتە ئاودیی سنوور بوو چیتان کرد؟

وەلاّم : ئێمە هەرگەیشتینە ئەودیو خەریکی خۆئامادەکردن بووین بڕوامان بە ڕژێمی شا نەبوو هیچ کاتێك لە خۆمان ئەمین نەبووین بۆیە لە کۆتایی مانگی ١٩٧٥/٤ دا کاك مسعود بارزانی بانگی کردم و فەرمووی : نامەیەك بۆ حمید ئەفەندی بنێرە بزانە ئەگەر لێمان قەوماو ڕامانکرد دەتوانین لە ناوچەی خواکورك ولۆلان خۆمان حەشار بدەین تا دەست بە شەڕی چەکداری دەکرێ؟ دوای چەند ڕۆژێك حەمید ئەفەندی بە نامە ئاگاداری کردم کە نەك هەر تۆو کاك ئیدریس و کاك مسعود بەڵکو

هێزێکی بچوکیش حەشار دەدەرێت .

حمید ئەفەندی بۆ ئەوەی رژێمی بەعس وازی لێ بهێنێ ئیشوکاری ماڵی خۆیی و خزمەکانی بە باشی ئامادە بکات بۆ هاتن بۆ ئێران خەبەری رژێمی دا، کە فەرنسۆ هەریری پەیوەندی پێ کردووم و ئەوەیش لە رێگای من لە کێلەشینەوە دەگەڕێتەوە، هەرجارێك حمید ئەفەندی بانگ کرابوایە بۆ لای ئەمن و ئیستخبارات لە دیانە و رەواندوز یەکێك لە خزمەکانی خۆی فێر دەکرد کە بە دوام وەرن و بڵێن قاسدی فەڕنسۆ هاتوە داوات دەکات ! بەمشێوەیە حمید ئەفەندی خۆی خەلاس دەکرد تا وای لێهات نەیتوانی زیاتر بمێنێ ئەوەبوو لە ڕۆژی ١٩٧٥/٦/٣٠ کە رۆژی عەفووە عامەکەی هەردوو رژێم بوو لە رێگەی کێلە شینەوە بەخۆیو خزم کەسوکارەکانی و مەڕو ماڵاتیان گەیشتنە سنور لە وێ لە گەڵ شەهید مەلا ئەمین پێشوازیمان لێکرد .

دیارە حەمید ئەفەندی ئەوەندەی بە ئەمن و ئیستخبارات گوتبو فرەنسۆ دەگەڕێتەوە حکومەت لە رێگەی شێخ عبێداللە خەلانی واتە بە دەستخەتی شێخ عبێدالله نامەیەکی بۆ ناردم دەڵێت حکومەت دەڵێت ئەگەر بگەڕێتەوە هەرچی دەوێ بۆی دەکەین نامەکەم دا بە کاك مەسعود .. فەرمووی درۆ دەکەن بەلام تۆ وەڵامی بدەرەوە بڵێ با حکومەت مەرسومێکی جمهوریم بۆ دەربکات نامەکەم ناردوو تا ئێستاش وەڵامی نەبوو شایانی باسە دوای دووسێ رۆژ کاك مسعود بە پێکەنینەوە فەرمووی : نامەکەی تۆیان بۆ من هێناو پێم نەگۆتن ئاگادارم تەنیا گوتم بینێرن و قەیدی ناکات .

برایەتی : هەڤاڵ کەریم شەنگالی لە چاو پێکەوتنەکەیدا دەڵێ : لە

هەفتـەی دووەمـی پەڕینـەوەمان دەسـتمان بـە ڕێکخسـتن کـردەوە جـەنابت چی دەڵێی؟

وەڵام : بــەڵێ ڕاســتبوو بــە فێــل و دابەشــکردنی یارمــەتی لــە ســەر ئاوارەکان ئەو برادەرانەی نێویان هاتووە سـەردانی ئۆردوگاکانیـان دەکـرد و زوو جموجۆلیــان دەســت پێکــردو خــەڵکیان ڕێکخــست تەنانــەت چــەند کەسـانێك لـە وانـەی داوایـان لێکرابـوو خـەڵك ڕێکخـەن هاتنـە لام و ڕایـان وەرگـرتم و منــیش لـە لایـەك هـانم ئـەدان و لـە لایـەکی دیکـەوە بـە کـاك مـسعودم گـوت دیـاربوو کـاك مـسعود داوای لـە هەنـدێك کـەس کردبـوو کـە زیاتـر گرینگی بە نهێنی ڕێکخستن بدەن .

برایەتی : باشە دەربارەی یەکەم مـەفرەزەو بارەگـای پێـشمەرگەی دوای پیلانەکە کێ بوو؟

وەڵام : لە رۆژانی پایزێکی درەنگی ساڵی ١٩٧٥ بـارزانی نـەمر فـەرمووی : ئەگەر دەتوانیت بە ناوی منەوە خەبەرێك بدە سەید عەبدوڵلا و علیکۆ، ئەگەر بۆیان دەکرێ چەند کەسێك ئامـادە بکـەن و لـە سـەرەتای بـەهار کـە وای لێهـات بتـوانن لـە دەرەوە ئیـدارە بکـەن بێنـە دەرەوەی لـە دەوروبـەری قەندیل خۆیان حەشار بـدەن بـۆ ئـەوەی دەنگـی بـەرگریکردن بڵاوببێتـەوە شتێکی زۆر چاك دەبێ، منیش یەکسەر بـە شـوێن (مینـە کوپـە)م، نـارد کـە ئـەو لـە پیرانـشار (خانـە) بـوو بـە دوورو درێـژی قـسەکانی بـارزانیم بـۆ سـەید عبـدالله نـاردو داوام لێکـرد کـە ئەگـەر بـەمکارە هەسـتێ هەرچـی پێویست بوو بۆیـان دابـین دەکـەین، دوای ماوەیـەك (مینـە کوپـە) هاتـەوەو گوتی سەید عبدالله گوتی فـەرمانی بـارزانی لەسـەر سـەرمان و دەمێـك بـوو چاوەڕوانی ئـەوجۆرە تەکلیفـە بـووین، ئـەوە بـوو لـە گـەڵ بـەفر توانـەوەو

خۆشبونی هەوا دەنگی هەق لە چیای قەندیل زرنگایەوە یەکسەر هەواڵی دەرچونیان بۆ من نارد منیش بێ وەستان مەبلەغێك پارەم لە پارەی خۆم بۆ ناردن کە بۆ ئەو سەردەمە مەبلەغێکی زۆر بوو بۆ سێ مانگ دەکرا ئیدارەی پێ بکەن و لە سەرەتای مانگی ١٩٧٦/٦ (مینە کوپە) بە وەکالەتی ئەو مەفرەزەیەی کە لە حاجی ئۆمەران دەرچوبوون هات بۆ کەرەج و بردم بۆ لای کاك مسعود بارزانی و کاك مسعود پارەو ئامۆژگاری پێویستی بۆ ناردن، ئەوە بوو کاك مسعود لە گەڵ بارزانی نەمر لە ١٩٧٦/٦/١٩ لە ئێران بەرەو ولاّتە یەکگرتوەکانی بەجێ هێشت .

ئیتر لەمەودوا بە ڕێگای تەتەری تایبەتی نامەیان بۆ ئیدرسی هەمیشە زیندوو دەناردو ئەوجوانەمەرگەش جوامێرانە سەرپەرشتی ئەو مەفرەزەو گشت مەفرەزەکانی دیکەی کە دوای ئەوان هاتنە کۆڕی خەباتی چەکداری کرد، شیانی باسە کاك (حاجی سلێمان نەبی) کە ئەوسا قوتابی بوو لە خانە و برازای (سەید عبدالله) و (ئەحمەد نەبی) و (عەلیکۆ) بوو دەوری جوامێرانەی هەبوو لە تەتەری و هاتووچوون، هەروەها کاك (حسێن فەتاح) کە کۆنە پێشمەرگەی عەلیکۆ و سەید عەبدوللاّ بوو ماڵی لە خانە بوو ئەویش کەمتەرخەمی نەکرد لەوبارەیەوە، داخەکەم یەکەم شەهیدی شۆڕشی گولاّن (سەید عبدالله) بوو کە لە ١٩٧٦/٥/٢٥ شەهید بوو، زۆریشی پێنەچوو کە کاك جوهەر ئاغای غەفورخانی لێوژە هەڵوێستی وەرگرت و بوو بە پێشمەرگە ئەویش بارەگای خۆی بردە فەندیل و ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە ئێمە کردو تەنانەت سەفەرێکی لای ئێمەی کردو من لە نزیکەوە لە گەڵی دانیشتم .

ڕۆژ بە ڕۆژ پێشمەرگە زیاد دەبوون، ئەوە بوو لە سەرەتای مانگی

١٩٧٦/٨ شەهید عمر دەبابە، دکتۆر خالید، علی عەسکەری، سەعدی گچکە، میلازم تایەر عەلی والی و بەرێزان قادر عەزیز و سەید کاکە گەیشتنە مەقەڕی ئەو برادەرانەی کە لە قەندیل بوون، لە کۆتایی مانگی ١٩٧٦/٨ کاك حاجی سلێمان نەبی هاتە کەرەج و دوو نامەی پێبوو یەکەمیان بە ناوی خوالێخۆش بوو (ئەحمەد نەبی) بۆ ئیدریس نوسرابوو، بەلآم بە دەسخەتی شەهید عمر دەبابە نوسرا بوو باسی ئەوەی کرد بوو کەخەریکە شۆڕش بە هێز دەبێ و داوای یارمەتی و پشتگیری کردبوو، نامەی دووەم بۆ خۆم بوو شەهید سەعدی گچکە نوسیبووی تیایدا دەڵێ : ئێمە هەرکوڕی جارانین ئێستاش بەو هیواو هەوایە دەژین کە لە لای ئێوەوە دێت و ئەوە ڕای خۆم بە تەنیا نیە بەڵکو ڕای زۆربەی برادەرانەو دەڵێ ئەو نامەیەم بە ناوی خۆم و سەید کاکەوە نوسیوە بەلآم لە بەر ئەوەی ئیشێك هاتە پێش سەید کاکە بەرەو (دۆڵە ڕەقە) ڕۆیشت بۆیە ئەو ئیمزای نەکرد، من نامەکەی شەهید سەعدی گچکەم دوای ماوەیەك لە گەڵ خوالێخۆشبوو (محمد ئەمین بەگ) بۆ کاك مسعود لە گەڵ ڕاپۆرتێکی خۆم نارد بۆ لەندەن چونکە کاك مسعود ئەوکات سەفەری لەندەنی کردبوو خەریك بوو ڕێکەوتن نامەیەکی مەیدانی لە گەڵ مام جەلال تاڵەبانی مۆر بکەن و نامەی کاك سەعدی لە وانەیە لە ئەرشیفی پارتی لە لەندن مابێ .

برایەتی: باشە کاك فەڕنسۆ ئەوە زانیمان هەندێك پەیوەندی لە ڕێگای ئێوەوە بووە، ئەی مەفرەزەکانی دیکە؟

وەلآم : کاکە گیان بلیمەت و زۆرزانی و قابلیەتی ئیدریسی هەرماو لە ڕادەبەدەر بوو، تایبەتی و نهێنی خۆی بۆ هەر کەسێك و هەر ڕێکخراو و

کۆمـەڵێك هـەبوو بـۆ نموونـە نهێنـی نێـوان ئـەوو سـەرکردایەتی کـاتیی مۆرێك بوو هەر کەسێك بە نێوی (حمدون) مۆری بکردایـە دەیخـوارد، کـاك ئیـدریس لـە کارکردنیـا ڕاوەسـتانی نـەبو لـە بـەمۆ تـا کلکـەی زاخـۆ لـە بـەر چاوی کۆنترۆڵ کـرا بـوو بـە خۆیـشی لـە ماڵـەوەو لـە هـەموو شـوێنێك بـوو بێتام لە لایەن ساوەکەو چاودێری دەکـرا بـەلام لـەوە زیـرەك تـرو پـسپۆڕو شارەزا تر بوو بکەوێتە دەستی ساواك .

برایەتی : دوا قسەت لەم یادە پیرۆزە یادی ٢٦ گوڵان؟

وەلام : بیرەوەری تاڵوسوێری ئەو چـەند ساڵەی ئـاوارەیی و دەربـەدەری هێنده زۆره دوایی نایێ، هەر بەم بۆنەیـەوە بـە کـورتی دەڵـێم کـاك رەمـزی مەعروف لە کۆتـایی سـاڵی ١٩٧٦ دا، بـە نوێنـەرایـەتی دەسـتەیەکی پـارتیزان لە کوردستانی عێراقـەوە بـە دزی هاتـە لامـو شـەو میـوانم بـوو، مـەلا شـێخ مەحەمەدو عەلیکۆ و عەلی کوردە و جەوهەر ئاغـا لێـوژە و و عـادل (فازیـل جـەلال) و نەسـرەدین موسـتەفا و قـادر فـەرەج و ئـازاد خـەفاف و زۆر کەسانی دیکە بـە شـێوەیەکی نهێنـی دەهاتنـە ئێـران و هـەر هـەموویان مـن دەچـوم دیـدارم لـە گـەڵ دەکـردن، تحـسین شـاوەیس، قـادر فـەرەج، نـادر هەورامی، مجید هەیبە، ملازم حسن خۆشناو، حمیـد ئەفەنـدی، یـونس رۆژ بـەیانی، شـەهید مەلائـەمین، عـەریف یاسـین، موسـتەفا نێرۆەیـی، عـەریف ئەحمەد زۆر کەسی دیکە لـە لایـەن ئیـدریس بارزانیـەوە بـە ئاگـادری خـۆم بـەڕێکران بـۆ پـارتیزانی و خـۆم سەرپەرشـتی خێزانـی زۆربـەی هـەرە زۆرەکانی ئەو پێشمەرگانەم دەکرد تـا سـەرکەوتنی شۆڕشـی گـەلانی ئێـران و گەڕانەوەی پارتیزانەکان بۆ نێو ماڵومنداڵی خۆیان .

سیمناری برایەتی

بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش

میوانی ئەمرۆ : عەلیکۆ

ئامادەکردنی : ئەسعەد عەدۆ

کاتێ باسی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول دەکرێ (حاجی ئۆمەران)ی، سەفراز لە نێوان لاپەڕەکانی مێژوودا سەرهەڵدەدا، ئەگەر باسی بەردەوامبوونی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول دەکرێت حاجی ئۆمەران و خەڵکە بەوەفاکەی لە نێو لاپەڕەی مێژووی شۆڕشی گولانی پێشکەوتووخواز سەربەرزانە خۆی نیشان دەدات .

لەیادی ساڵڕۆژی شۆڕشی گولانی درێژە پێدەری مەزنی ئەیلوول (برایەتی) میوانداری یەکەم پێشمەرگەو یەکەم مەفرەزەی هەرێمی سۆران و یەکەم بنەماڵەی شەهیدی گولان دەکات .

برایەتی : کاتێ باسی شۆڕشی ٢٦ گولانی ١٩٧٦ دەکرێ وەك ناوچەو بنەماڵە نێوتان دێتە مەیدان بۆیە حەز دەکەین لە سەرەتا خۆتان بناسێنە.

وەلام : من مەوالیدی ١٩٢٦ خەڵکی حاجی ئۆمەرانم، براگەورەی یەکەم شەهیدی شۆڕشی گولان (سەیدعەبداللە)م، هەر لەسەرەتای گەڕانەوەی سەرکردەی هەمیشەیی نەتەوەکەمان ئێمە وەك بنەماڵە تابعی شێخانی

بارزانین له سەرەتای دەستپێکردنی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول بەشداریمان کردوە، وابزانم شوێن پەنجەیشمان دیارە، هەردەم بە خۆزگەی خزمەتکردنی میللەتەکەمان ژیاوین .

برایەتی : کاک عەلیکۆ دوای ڕاگەیاندنی پیلانی جەزائیر ئەو خەڵکەی خۆمان هەمووی پەڕاگەندە بوون ئەی تۆ؟

وەڵام : ئەوەی ڕاستی بێت من وەك پێشمەرگە لە سەر چیای زۆزك بوین و ئەم هەواڵەمان بیست سەرکردایەتی شۆڕش بڕیاریدا کە پشت بە خۆمان ببەستین و ئامادەبین بۆ شەڕی پارتیزانی بەلاّم خوا نەیکردو شای ئێران بە ئاشکرا هەڕەشەی دەکردین ئەوە بوو کشاینەوە بۆ دیوی ئێران، منیش وەك خەڵکی سەرسنوور شارەزای دەوڵەتی شا بووم بۆیە دوای (١٠) ڕۆژ لە ئاوارەیی بڕیارمدا بگەڕێمەوە حاجی ئۆمەران کاتێ ئەم هەواڵە گەیشتە بارزانی ناردی بە دواما فەرموی من دەزانم بڕیارتداوە بۆ گەڕانەوە ئومێدم پێتان هەیە بەم نزیکانە پەیوەندیتان پێوە بکەین، سەر لە نوێ دەستپێبکەین بۆیە داواکارم بە هێمنی و لەسەرخۆ تەعامول لە گەڵ دەوروبەرت لە ناوچەکە بکە .

برایەتی : باشە کاک عەلیکۆ دوای گەڕانەوەت بۆ حاجی ئۆمەران چیتان کرد؟

وەڵام : ئەوەبوو لە سەر فەرمانی بارزانی نەمر هەرچی خزمو ناسیاو مرۆڤی باوەڕپێکراو هەبوو قسەمان دەگەڵ کردن هێندەی نەبرد کاتێ بارزانی نەمر هاتە سەردانی گۆڕی (شێخ بابۆ) لە شنۆ، لە وێوە نامەیەکیان بۆ ناردین ئێمەیش مشووری خۆمان کرد و لە ڕۆژی ١٩٧٦/٥/٢٥ وەشاخی کەوتین بۆ ئەوەی بەرپەرچی پیلانەکەی جەزائیر بدەینەوە لە شەوی ٢٥ لە سەر١٩٧٦/٥/٢٦ لە قەندیل لە (زینی گەزگەکی) شۆڕبوینەوە کەوتینە کەمینی ڕژێم چەند سەربازێکمان کوشت و ئێمەیش

قوربـانی کوردسـتانمان بـه شـههیدبونی (سـهید عهبـدوللا)ی، بـرام پێـشکهشکرد و دو بریندارییـشمان هـهبوو (نـهبی مـوراد) و (عـهلی مـهلا مهحهمـهد) شـایانی باسـه کـه ئێمـه یهکـهم مـهفرهزهی شۆڕشـی گـولاَن لـه هەرێمی سۆران بـووین بریتـی بـووین لـه : ١- سـهید عبـدالله ٢- علـی نـهبی محمود (علیکۆ) ٣- بارزان عهلی نهبی ٤- احمد نـهبی محمـود ٥- قـادر احمـد نهبی ٦- کریم احمد نهبی ٧- علی محمد مراد (گورده) ٨- نبـی نبـی محمـود ٩- حاجی سلێمان ١٠- عبدالله محمد مراد ١١- نبی محمد مـراد ١٢ مـهلا محمـد مـراد ١٣- عبدالرحمن علی محمـد ١٤- عبـدالله شـێخه محمد ١٥- محمـد شـێخه محمـد ١٦- علـی شـێخه محمـد ١٧- عبـدالله رهسـول ١٨- موسـتهفا رهسـول ١٩- رهسول احمد ٢٠- مینه رهسول احمـد ٢١- حمـد ابـراهیم محمـود ٢٢-ابـراهیم محمود ٢٣- علی عبدالله ابراهیم .

دوای شـپرزه بونمـان لـه کهمینهکـه گهڕاینـهوه بارهگهکـهمان بـۆ خـۆ ڕێکخستنهوه، برینداره‌کانمان به نهێنی چوونه ناو ئێران .

برایەتی : دوای دهرچونی ئێوه کێی تر پهیوهندی پێتانهوه کرد؟

وهلاَم : چوار ڕۆژی نهبرد (شێخه بنزێری) کـه بـاوکی (عبـدالله شـێخه) بـوو گهیـشته لامـان، ئینجـا ههنـدێك لـه خزمـهکانمان لـه (چـوارقوڕنه)و (سهروچاوێ) وهکو (جوجی حهسهن) کـه لـه دوایـدا کهوتـه دهسـت ڕژێـم و لـه سـێدارهدرا، هـهر لـه سـهرهتاوه پهیوهنـدیمان لـه گـهڵ (جهوهـهر ئاغـای لێـوژێ)هـهبوو، حـهزمان لێبـوو لـه ناوشـارو گونـد بمێنـێ، کهچـی ئـهویش نهیتوانی بژی گهیشته لامان .

برایـەتی : پهیوهنـدیتان لـه گـهڵ سـهرکردهی لێهـاتوو ئیدریـسی جوانهمهرگ چۆن ئهنجام دهدا؟

وهلاَم : بهڕاسـتی پهیوهنـدیمان زۆر زۆر جێگـای مهترسـی بـوو، چـونکه

ڕژێمی ئێران زۆر بە توندی چاودێری هەردوو لایەنی دەکردین، تەتەری تایبەتیمان هەبوو لە وانە (مینەی کوپە)، (حسێن فتاح)، ماوەیەکیش (حاجی سیلمان) بوو، ماوە ماوە نامەو یارمەتی بۆ گوزەرانی خۆمان بۆ دەناردین و پشتگیری و سەرپەرشتی خۆی بۆمان دووپات دەکردەوە، لە بیرمە تا (١٨) هەزار دینار لەو ماوەیە دا گەیشتە دەستمان ئێمەیش لە نێو خۆماندا دابەشمان کرد تاکو بەشی کاك عەلی عەسکەری، دکتۆرخالد، سعدی گچکە، سەید کاکەیشمان دەدا، هەرچۆنیەکی بێت بە برایانە دەژیان.

برایەتی : لە چ ڕۆژێك ئەو برادەرانەی نێوت هێنان هاتنە بنکەتان؟

وەلام : لە یادم نەچێت لە ١٩٧٦/٨/١ لە (بەربەرانێ) کە شوێنی بارەگاکەمان بوو بەرێزان عمر دەبابە، دکتۆر خالید، سعدی گچکە، سەید کاکە و قادر عەزیز بوونە میوانمان هەوالی پەیوەندی دەگەل کاك ئیدریسی پێگوتن هەروەها باسی ئەوەمان کرد کە کاك فرەنسۆ چەند ڕۆژێکە هەندێك پارەی بۆ ناردووین، ئەوانیش داوایان کرد کە پێویستە نامەیان بۆ بنێرین، ئاگاداریمان لە نێواندا هەبێت، ئەوە بوو نامەیەکیان بۆ کاك ئیدریس نارد بەلام سەختی ڕێگاو نائەمواری ئەو وەختە پەیوەندیەکان زوو دەپچڕان .

برایەتی : چەند جار سەردانی ناوچەی بادینانت کرد؟

وەلام : دووجار جارێکیان لە نیسانی ١٩٧٧ لە سەر داخوازی پێشمەرگەکان چووم، نابێ ئەوەش لە یاد بکەین کە خەلکی ناوچەی ناوپردان لە سەرروویانەوە (حمد امین ئاغای ناوپردان)چاودێری جادەکەمانی بۆ دەکردین تا بپەڕینەوە .

جاری دووەم هەموو لایەنە سیاسیەکان کۆبوونەوەکمان کرد کە

پێکهاتبوو له دکتۆر خالید، بایز ئاغا، عادل کەرکوکی، سعدی گچکە، رسول مامند، ئەحمەدی برام، عەلی محمد مراد، حاجی موستەفا و مەلا بەختیار، بڕیارماندا لێژنەیەك پێك بهێنین بەرەو بادینان بکەوینە ڕێ بۆ ئەوەی بتوانین ئیتیفاقیەی ١٩٧٧/٣/٢١ نێوان کاك مسعود و مام جەلال زیندوو بکەینەوە بۆ هاریکاری و تەبایی لە نێوان هەردوولا .

لێژنەیەك لە من و کاك عادل کەرکوکی (شایەنی باسە کاك عادل لە جیاتی دکتۆر کەمال کەرکوکی لێ پسراوی هەرێمی سۆران کە لەلایەن رژێمی تورکیا دەستگیر کرابوو هاتە لامان) کاك رەسول مامند، مەلا بەختیار لە ڕێگای تەتەرەکەمان (حسێن فتاح) چوینە ئێران لە وێوە بۆ سنوری کوردستانی تورکیا لە ١٩٧٧/٧/٣٠ گەیشتینە گوندی (ماسیڕۆ) لە ماڵی (حاجی محمد) نێوێك میوان بووین، هێندەی نەبرد پیاوێکامان لێ وەژوور کەوت بە پەلە گەڕایەوە دواوە لە دوایدا زانیمان کە کاك (نەوشیروان) بوو، ئینجا ئاگاداری کردین کە (مام جەلال) لە دۆلێکی نزیك گوندەکە دانیشتوە هەندێك ئۆپۆزسیۆنی ئیرانی و تورکی لە گەڵدا بوو لە ١٩٧٧/٨/١ پێکەوە گەڕاینەوە لە ناوچەی (دەریای سوور) ئینجا وەك لێژنە سەردانی (سەرکردایەتی کاتیی) مان، کرد کە ئەو بەرێزانە لە وێ بوون (جوهەر نامیق) ملازم (سەربەست - عبدالرحمن پێداوی -)میلازم (علی) و میلازم (محمد)چەند کۆبونەیەکمان کرد سەرکردایەتی کاتیی ئامادەیی خۆی نیشاندا بۆ جێبەجێکردنی ئەو پەیمانە بێ ئەوەی هیچ گیروگرفتێك ڕوویدات گەڕاینەوە ناوچەی خۆمان، ئەوکات ڕژێم بەوپەڕی دڕاندانەتیەوە ناوچەکەمانی وێران کردبوو سەدان گوندی بەرەو باشوور گواستبوەوە منیش بۆ ئەوەی ئەو دووسەد نەفەرەی ماڵومندالی خۆمان لە بەندیخانەی (کووت) و (عیمارە) دەرباز بکەم خۆم گەیاندە دەست ڕژێم .

سمیناری برایەتی

بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟

میوانی ئەمڕۆ : یونس ڕۆژبەیانی

ئامادەکردنی : ژیلوان

بەبۆنەی ساڵڕۆژی (١٧) یەمی شۆڕشی گوڵانی پیرۆزەوە برایەتی ئەم زنجیرە چاوپێکەوتنەدا کەبەم بۆنەیەوە ڕێکیخستوە چاوی بە بەڕێز پێشمەرگەی بە ئەمەکی ڕێبازی بارزانی نەمرو شۆڕشی مەزنی ئەیلوول و گوڵانی پیرۆز و وەزیری ناوخۆی حکومەتی ئێستای هەرێمی کوردستان کاک یونس ڕۆژبەیانی کەوت و ئەم گفتوگۆیە هاتە کایەوە .

- **کاک یونس ئەگەر (١٧ تا ١٨) ساڵێك بگەڕێینە دواوەو پرسیارێك سەبارەت بە ڕۆژانی پاش پیلانەکەی (١٩٧٥)ی، جەزائیر بکەین چیتان بە دەستەوە بوو بۆ بەرپەرچ دانەوەی؟**

- بە ڕاستی پیلانی جەزائیر و وەستانی شۆڕش بڕیارێکی سیاسی بوو، ئێمە شکستیەکی سەربازیمان نەخوارد، بەڵکو ڕژێم لە شکستدابوو بە ئیعترافی خۆیان هەر بۆیەش پەنایان بردە بەر ئەو پیلانە، کە چووینە ئێرانیش بۆ ئەوە نەچوین وەك پەناهەندە و موجاهید لەوێ بژین یان بمانژێن، بە پێچەوانەوە بۆ ئەوە چوبووین کە لە نزیکترین هەڵدا بۆمان هەڵبکەوێ دووبارە بێینەوە کوردستان درێژە بە خەباتی خۆمان بدەینەوە

بۆ ئەم مەبەستەش بوو من ئـەمرم پێکرا کـە بـچم بـۆ ئۆردوگـای (سـەراب نیلۆفەر) لە کرمانشا کە ئۆردوگای تایبەتی ئەو پێشمەرگانە بوو کـە مـاڵ و منداڵیان پێنەبوو، زۆربەشیان پێشمەرگە چاونەترسەکانی هێـزی رزگـاری و پەروەردەی دەشتی کەرکوك و گەرمیان بوون، بۆئـەوەش چـوبووین ڕێکیـان بخینــەوە و لــە هەڵومــەرجی خۆیــدا بیانگێڕینــەوە کوردســتان، ماوەیــەك بۆجێ بەجێکردنی ئەو کارە لەوێ ماینەوە، هـەڤاڵانی دیکـەش لـە شـوێنانی تر بـە هـەمان مەبەسـتەوە لـە چالاکیدا بـوون هەمووشـی بـە سەرپەرشـتی برای خۆشەویستمان کاك مسعود بارزانی ئەنجام دەدرا .

من و کاك ڕەیـس عەبـدوڵلا وەك شـانەیەکی ئـیشکردن پێکـەوە کارمـان دەکرد پەیوەندیمان بە کاك مـسعود بارزانیـەوە هـەبوو نـاوە نـاوە دەچـوینە خزمەتی بۆ ئامۆژگاریو پێڕاگەیاندنی کاروبارەکانمان .

ڕژێمی ئەوسای ئێران زۆر بـە ووردی لـەدوا چالاکیەکانمان دەگـەڕاو لـە ئۆردوگاکــانی کرمانــشان و دەوروەبــەری هەســتیان بــە هــەڤاڵانی ئێمــە کردبوو، نزیکەی (٣٠) هەڤاڵانیان لەسەر بزاڤی سیاسـی تەسـلیم بـە عێـراق کردەوە .. دانشتنەکانی ئێمە ئەوسا جـدی تـر بـوون و هاتینـە سـەر ئـەوەی کــە بگەڕێینــەوە کوردســتان بــەلام پــاش مەشــورەتکردنمان بــە ســەرۆکی نەمرمان مستەفا بـارزانی کـە لـە ڕێـی کـاك مـسعود بارزانیـەوە ئـەنجام درا، ئامۆژگــاری وابــوو کــە پەلــە نەکــەین بۆیــە بــە ئومێــدی باشــتر بــونی بارودۆخەکـە پـەرەی دەسـەند هەرچـەندە دەزگاکـانی رژێمـی شاهەنـشایش زۆر بە وردی لەدوامان دەگەڕان، لـەو ماوەیەشـدا ژمارەیـەك لـە برادەرانمـان وەك ئەندامی سەرکردایەتی دەستنیشانکرد بۆ هەڵسوراندنی ئـەو ئامانجـە، دوو هـەڤاڵ لـەو برایانـەی سـەرکردایەتی کـاتیی لەلایـەن سـاواکی ئێرانـەوە

دەستگیرکران ئەو کاتە من ماڵم لە مهاباد بوو، ئێوارە کە گەڕامەوە ماڵ دەبینم کاك جەوهەر نامیق و کاك کەریم سنجاری کە هەردوکیان ئەندامی سەرکردایەتی کاتیی بوون ئەوانیش لە ماڵی ئێمەن و خەبەری گرتنی کاك عارف تەیفور و کاك حەمە رەزام لەوانە زانی .. دەبوو عیلاجێك بۆ کاك جەوهەر و کاك کەریم بدۆزینەوە دەنا ئەوانیش دەگیران .. بۆ ئەم مەبەستە پەیوەندیمان بە خوالێخۆشبوو (ئەسعەد خۆشەوی)کرد، جەنابی بارزانی و کاك مەسعود ئەودەمە لە تاران بوون پەیوەندیان پێوەکرا و دوایی ئەسعەد خۆشەوی دەلیلی بۆ پەیدا کردن و ئەو دوو هەڤاڵەمان ناردە ناوچەی بادینان کە ئەوسا هەرێمی یەك بوو، خۆی هەر لە ئەسڵیشدا نەخشەکە وابوو ئەوان لەوێ کاری خۆیان ڕاپەراند، ئێمەیش لەسەر کارەکانی خۆمان بەردەوام بووین، ڕژێمی شا زۆر تەنگاو بوون زەختێکی زۆریان خستە سەرمان خەڵکەکەیان بەسەرانسەری ئێراندا پەرشو بڵاوکردەوە نەشیانتوانی بەڵگەمان لەسەر بگرن و زیندانیمان بکەن بەڵام نیمچە زیندانیەك بووین .. زۆر کەسیان برد لەسەرکاریان دامەزراند نەك بۆ ئەوەی بیژێنن، بەڵکو بۆ ئەوەی لەبەرچاویان دوورنەکەونەوە . لەوسەردەمەدابوو بارزانی نەمر دووچاری نەخۆشی هات ئەوە بوو دواتر کاك مسعودیش لە خزمەتیدا چوون بۆ دەرەوە، ئەوسا ئیتر برای جوانەمەرگمان شەهید ئیدریسی هەمیشە زیندوو ئەرکی سەرجەم ئەو چالاکیانەی خستە ئەستۆی خۆی .

ئەو هەڤاڵانەی گەیشتوبونەوە کوردستان زەمینەیان بۆ هەڵگیرسانەوەی شۆڕش خۆشکردبوو ئەوە بوو لە ١٩٧٦/٥/٢٦ خەباتی چەکداری دەستی پێکردەوە .

- **كاك يونس .. هەڵبژاردنی رۆژی ٥/٢٦ ئایا سەعات سفرێك بوو سەرکردایەتی کاتیی خۆیان دایانبوو یا رێکەوت بوو؟**

ڕژێم دیار بوو خەریکی پیادەکردنی نەخشەی چۆڵکردنی گوندکان و ڕاگوێزانی گوندنشینەکان بوو هەڤالان لە ناوچەی بادینان تا ڕادەیەك کاروباری خۆیان ڕێکخستبوو بڕیاری بەرگریکردنیانداو، خەباتی چەکداری دەستی پێکرد، دەنا تا ئەوسا بڕیار لەسەر ڕێکخستن و خەباتی نهێنی و سیاسی بوو بەڵام لەبەر ئەو هۆیە سەرکردایەتی کاتی بڕیاری ئەوەیدا کە بە هێز بەرگری لە خەڵك و سەروەت و سامانی خەڵکە بکەن و نەهێڵن ڕژێم بە ئاسانی لە خاك و نیشتیمانی خۆیان دەریان بکەن .

مەجموعەیەکی تری برادەران لە ناوچەی سۆران بوون ئەوانیش هەر لەوکاتە پەلاماری سەربازگەکانی دوژمنیان دا لەوانە عەلیکۆ و مەجموعەکەی هاتوچۆ هەبوو، ئەوکاتە کاك ئیدریس بارزانی هەمیشە زیندوو سەرپەرشتی ئەو کارانەی دەکرد بە رەحمەت بی کاك ئیدریس بارزانی داوای لە من کرد بە هەر شێوەیەك ئەبێ بچم .. چاوم بە عەلیکۆ بکەوێ کە لە کوردستان بوو ئەوکاتەش ساواك زۆر بە توندی چاودێریان دەرکردین، بەڵام ئێمە هەندێك سەیارە و شتمان لە(خانە) بوو بە بیانوی ئەوە چووم بۆ ئەو ناوچەیە و لەوێ بە هۆی دوو برادەر منیان گەیاندە قەندیل و دەشتەوازنی ئەگەر بەهەڵە نەچوبم لەوێ خەبەرم بۆ عەلیکۆ نارد، هاتو چاومان بە یەك کەوت ئیتر لە نزیکەوە باسی ئەو بارودۆخەمان کرد .. دوای ئەوە من گەڕامەوە، لەگەڕانەوە لە(نەغەدە) ساواك منیان گرت ماوەی (٤٨) سەعات زیندانیان کردم .. دوایی بەهەر شێوەیەك بوو بەردراین .

ئـــیتر بـــەردەوام بـــووین لـــە نـــاو ئێـــران خـــەڵکمان ڕێکدەخـــست و دەماننـــاردەوە بـــۆ کوردســـتان پێـــشتر خـــەڵکی ترمـــان نـــاردبۆوە لەوانـــە : تەحسین شاوەیس، ئەسعەد محەمەد ساڵح ڕۆژبەیانی، قادر فەرەج، دوای ئەوان ملازم حەسەن خۆشناو و نەسرەدین موستەفا ئەوانە بۆ هەرێمی کەرکوك و سلێمانی، بۆ هەرێمی یەکیش خەڵکمان دەنارد بەنهێنی، تاساڵی ١٩٧٧.. لە ١٩٧٧ دا، دیاربوو باردۆخی کوردستان بە کادیری دیکەش هەبوو، مەجموعاتی زۆرمان دەنارد بۆ هەرێمی بادینان لەوانە کاك موستەفا نێروەیی، عەریف یاسین، شەهید مەلا ئەمین، لە سوریاشەوە محمود ئێزدی هات .منیش دەبوایە بچمە هەرێمی دوو بەڵام بەر لە سەفەرکردنم بە سێ چوار ڕۆژێك دیاربوو ڕای کاك مەسعود بارزانی و ئیدریسی ڕەحمەتیش لەسەر بوو، لەبەر زروفێك کە لەوێ هاتە پێش منیش چووم بۆ هەرێمی یەك، بەر لە من کاك حەمید ئەفەندیش چووبو منیش لە گەڵ مەجموعەکی (١٠-١٢) کەسی لەم پێشمەرگانە کە پێشتر لە گەڵم بوون بەڕێکەوتین بۆ هەرێمی بادینان، یەکێك لەو پێشمەرگەناکە ئێستا لێپرسراوی ناوچەی بەردە ڕەشە تەنانەت بە منداڵی خۆشی نەگوتبو لە گەڵم هاتن، ئەو دوانزە کەسە بە جیا جیا ڕۆیشتین و لە ناوچەی چاڵدێران یەکمان گرتەوە لەوێوە هاتینە ناوچەی سیدەکان کاك حەمید ئەفەندی پێشتر هاتبوە ئەوێ بەڵام ئێمە کەسمان چەکمان پێنەبوو من لەوێ دەمانچەیەکم پەیدا کرد بەڕێزتان دەرچووی کۆلێژی سەربازین لە ڕووی تەعبەوی و سەوقیەوە، چۆن دەڕواننە مەسەلەی بەرنگاربونەوەی پێشمەرگەیەك بە دمانچەیەکەوە و سوپایەك کە دەردەکەوێ ئێستا خاوەنی چ جبەخانەیەکی سەربازی بوو؟

ئـەوەی ڕاسـتی بێـت ئێمـە ئەطـەر بێـت بـەراورد لـە نێـوان ئـەم دوو لایەنـەدا بکـەین، دەبینـین سـوپای عێـراق لـە ڕووی تەکنـەلۆجیاو ژمـارەی سەربازیشەوە لە بەراوردکردن نایەت لە گەڵ پێشمەرگەیەك کە بەدەستی خالیەوە بەرەنگاری دەبێتەوە .

لەشەڕدا چەك کەرستەیەکی پێویستە، بەلاّم کێ ئەو چەکە بەکاردەبا؟ ئەوە گرینگترە بۆ سەرکەوتن بیروباوەر بەر لەچەك دێت .

پێشمەرگە خـاوەن قەزییـە بـوو، بـڕوای بـەمافی خـۆی و سـەرکەوتن هەیـە، لەسـەرخاکی خـۆی شـەڕدەکات ویـژدانی ڕاحەتـە لـەوەی کـە زوڵـم ناکات داوای حەقی میللەتەکەی دەکا، بەلاّم سوپای ڕژێم تەعـەدایان دەکرد زوڵمیان دەکرد، حەقێکیان لەلانەمابوو کە شـەڕی لـە پێنـاودا بکـەن، جگـە لـــەوەش ڕژێـــم لـــە دوای پیلانەکـــەی ١٩٧٥ی جـــەزائیرەوە سەرخۆشـــی سـەرکەوتن ببـوو، ئـیرادەی میللـەت بـەهیچ شـتێك ناشـکێت بـە تایبـەتی میللەتی کوردی پـەروەردەی شۆڕشـی مـەزنی ئـەیلوول، بڕوایـەکی بـەهێزی بەقەزیەکەی هەیە ..ئێمە هەموو بەپشتی خالی هاتینەوە کوردسـتان و بـەو چەکەنانەی کە خەڵك بە ئەمانەت دەیدا پێمان خۆمان دەپاراست، تـا بـایی ئەوەندە چەکمان لە دەست ڕژێم گـرت کـە بتـوانین کاروبـاری خۆمـانی پـێ ڕاپەرێنین .

لە ڕووی شەری پارتیزانی و شەڕی جەبهەشەوە پێشمەرگەکان بـەزۆری هـەر ئـەو پێشمەرگانە بـوون کـە لەشۆڕشـی مـەزنی ئەیلوولـدا شـارەزایەکی باشیان لە شەڕی پارتیزانیدا بەدەست هێنابوو سروشتی کوردسـتانیش بـۆ شەڕی پارتیزانی زۆر لەبارە وەك دەزانین تەشـکیلاتی پێشمەرگەش لەسـەر ئـەو بناغەیـە سـەرەتا لـە ٢ یـا ٣ کـەس پێـك دەهـات و بـە گـوێرەی ئـەو

قاعیدەیەی کە دەڵێ : لە هەمو جێیەك هەبی و لەهیچ جێیەکیش نەبی، هەلسوکەوتیان دەکرد بەو شێوەیەش سەریان لە هێزەکانی دوژمن شێواند و لە زۆر شوێن توشی شکست بوون بەرامبەر بە پێشمەرگە خۆیان نەدەگرت.

زیانی دوژمنیش بەو جۆرە زۆر زۆرتر بوو لە وەی کە لە پێشمەرگە دەکەوت لەو شەڕانەی کە لە ناوچەی سیدەکان مێرگەسۆر و مزووری و ئەو ناوچانەی کە من لێی بوومە زۆرجار شەڕی ئەو پاڵەوانانە لە گەڵ ڕژێمدا کراوە، یەکێك لەو شەڕانە ئەوە بوو کە شەهیدی نەمر مەلا ئەمین بەخۆی و ٧-٨ پێشمەرگەیەکەوە لە کەمینێکی دابوو بەسەریاندا سەرکەوتبوو، بەلأم دوژمن لە هەموو لایەکەوە هێرشی کردبوە سەریان، پتر لە دوو فەوج گەمارۆی ئەم ٧-٨ کەسەیاندابوو بەلأم ئەو سوپا زۆرە واشپرزە بوون کە پێوەندی بێتەلی نێوخۆیان و تۆبخانەو بەهەلەدا بچن دواتر پێمان گەیشت کە ١٢٠سەدو بیست سەرباز لەو شەڕەدا کوژراون، لە ئەنجامی ئەوسەرکەوتنانەشەوە بوو، کە ڕژێم لە ساڵی ١٩٧٨ دا هەوڵیدا گفتو گۆ لە گەڵ سەرکردایەتیدا بکات .

ئامر لیوایەك لە مێرگەسۆر بوو ئەو ئەفسەرە برادەری من بوو زانیبوی منیش لەو ناوچەیەم دیاربوو ڕژێم ڕایان سپاردبوو بە ئیستفادەکرن لەو برادەریەی ئێمە بنەمای وتووێژێك ڕێکبخەین، ئەو ئامر لیوایە لە مێرگەسۆر برادەرێکی ناردبوو بۆ ئەوەی بێت بۆ لای ئێمە بۆ ئەوەی بزانێ ئێمە ئامادەی گفتۆ بکەین یان نە ء.. کە ئەو برادەرە هات بە دوورو درێژی قسەمان لە گەلی کردو دوای ئەو برادەرێکی دیکەیشان نارد، ئەوسا لە گەڵ ژمارەیەك لە برادەرانی سەرکردایەتی

چاومان پێکەوت کە ئەویش گەڕایەوە ئەوسا ڕژێم وەفدێکی ڕەسمی نارد وەفدەکە لەناوچەی (هەرنی) ی، کانیی ڕەشی لە دەشتی بەرازگرو خواکورك چاویان بە هەڤالآنی سەرکردایەتی کەوت .. وەفدە حکومیەکە هەر لە سەرەتاوە بە برادەرانی ئێمەیان گوتوە : ئێوە بەس داوای جیابوونەوە مەکەن ئێمە هەموو داواکانتان جێبەجێ دەکەین ئەو هاتوچوە دواتریش هەر بەردەوام بوو تاکو کۆتایی مانگی ١٩٧٩/٢ . بەلآم کە ئینقلابی ئیسلامی ئێران ڕوویدا و خەبەری دڵتەزێنی کۆچی دوای بارزانی سەرۆکی نەمرمان بلآو بوەوە، ڕژێمیش وای بۆچوو کە جارێکی تر بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد بەرەو نەمان دەڕوات بۆیە وەردە ووردە خۆی لە گفتو گۆکە کێشایەوە .

هەربەم بۆنەیەشەوە کە هەواڵی کۆچی دوای سەرکردەی نەمرمان بارزانی هات من لە ناوچەی نێروەییەکان بووم زۆر لە هەڤالآن بۆ بەشداربوون لە ڕێورسمی ناشتنی تەرمی پیرۆزی بارزانی گەڕاینەوە دیوی ئێران . بەلآم لە سەر داوی کاك ئیدریسی ڕەحمەتی تا ڕۆژی چلە نەمتوانی بگەڕێمەوە، ڕەحمەتی داوی لێکردم کە ناوچەکە بەجێنەهێلم و دڵی خەڵکەکەی بدەمەوە پێیان ڕابگەیەنم کە هەموو پەروەردەی ڕێبازی بارزانی و کوڕی بارزانی نەمرن .. وەفاتی ئەو سەرکردە مەزنە دەبێ هانی خەباتی زیاترمان بدات بۆ ئەوەی لەسەر مافی خۆمان توندتر خەبات بکەین .

- **مامۆستا هاریکاری خەڵك لە گەڵ شۆڕش چۆن بوو؟**

وەکو گوتم کە هاتینەوە بۆ کوردستان ڕژێم وەکو سەرخۆشێکی لێهاتبوو وای دەزانی ڕاستەو یەکجارەکی بە سەر میللەتی کوردا

سەرکەوتووە بۆیە بە هەموو شێوەیەك کەوتبوە گیانی خەڵك و ئازاری دەدان تەنانەت ئازاری ئەوانەشی دەدا کە لە گەڵ خۆیدا ببوون

لە قۆناغێك لە قۆناغەکاندا .. خەڵکەکەی تەواو بێزار کردبوو ئەمە لەلایەك لەلایەکی تریشەوە خەڵکی کوردستان بەگشتی خەڵکێکی نیشتیمان پەروەرن و پێیان ئەستەم بوو دوژمنانی گەلەکەمان ئاوها حورمەتی خاك و مافەکانیان پێشل بکات لەسەرێکی تریشەوە ئەزمونێکی دورودرێژیان لە گەڵ شۆڕش و پێشمەرگەو سەرکردەکانی مەزنی ئەیلوول هەبوو بە چاوی بروا و متمانەوە دەیڕوانیە پێشمەرگە و بەجل و چەك و خۆراکی خۆیان هاریکاریمانیان دەکرد لێرەدا دەبێ سوپاسی کوردەکانی ئێران و تورکیا و سوریاش بکەین کە بە گیانێکی نەتەوە پەروەرانەوە یارمەتیان ئەداین.

- **زۆر سوپاس کاك یونس .**

زۆر سوپاس، هەربەم بۆنەیەشەوە سەری رێز و نەوازش بۆ هەموو شەهیدانی گولانی پێشکەوتوو خواز دادەنوێنم، بەتایبەتیش بەرامبەر سەروەری شەهیدان بارزانی نەمر و کاکە ئیدرسی هەمیشە زیندوو، نەمری و سەربەرزی بۆ گشت شەهیدانی رێگای ڕزگاری کورد و کوردستان

بەردەوامبوون یان سەر هەڵدانەوەی شۆڕش؟

میوانی ئەمرۆمان : مستەفا نێروەیی

ئامادەکردنی : ژیلوان

مستەفا نێروەیی پێشمەرگەی بەوەفای بارزانی نەمرو شۆڕشی مەزنی ئەیلوول، لەسەرهەڵدانەوەی گولانی پیرۆزیشدا ڕۆلێکی کاریگەری گێڕاوە لە چەندین شەڕی قارەمانانەدا بەشداری کردووە .

برایەتی لەساڵرۆژی (١٧) ەیەمی، گولان پیرۆزدا بەم بۆنەیەوە میوانداری لێکردو ئەم پرسیار و وەڵامانە هاتە کایەوە .. کاك مستەفا دوای پیادە کردنی پیلانەکەی ١٩٧٥ی جەزائیر کەوتیتە کوێوە؟

لە گەڵ زۆربەی هەڤالان چووینە دیوی ئێران و سەرەتا ماوەیەك لە نەغەدە و ناوچەکانی دەوروبەری گیرساینەوە لەو ماوەیشدا چەندین جار گەیشتمە خزمەتی بارزانی نەمر.. بارزانی نەمر زوو زوو ئامۆژگاری ئێمەی دەکرد و دەیفەرموو هیچ خەموو پەژارەتان نەبێ شۆڕش و پارتی بەم پیلانە لە نێو ناچن و هەمووی تەنها یەك دوو مانگێکی دیکە ناکێشێت شۆڕش سەر هەڵدەداتەوە لە جارانیش پتر دەستکەوتی دەبێ.

ڕێکخستنی حزب بەردەوام بوو ڕۆژانە بە هەر شێوەیەك بوایە لە گەڵ هەڤالانی دیکە یەکودومان دەدیت و قسەمان لەسەر چۆنیەتی گەڕانەوە بۆ

کوردستان دەکرد ڕژێمی شای ئەوسای ئێران، بەپێ ی پیلانەکەی جەزائیر چاودێریەکی توندوتۆڵی هەڤاڵانی ئێمەی دەکرد، دواتر کە نەیتوانی سنورێك بۆ چالاکیمان دابنێ، ئەوسا بەماڵ ومنداڵەوە لە ناوچەی کوردنشینە سەرسنوریەکان دەرمانیکردو بەنێو ئێراندا بلاوەی پێمانکرد، من ومناڵەکانم و ماڵو مناڵی چەندین هەڤاڵانی تریش براین بۆ (جەهروم)، جەهروم دەکەوێتە خوار تاران و نزیکەی (٣٠) سەعاتە ڕێیە لە سنورەکانی کوردستانەوە دوورە، لە وێش لە خێوەتگایەك ئێمەیان فرێدا کە بە تێلی دڕکدار دەورە درابوو تەنانەت بۆ کڕینی شتومەکیش ڕێگەمان نەدەدرا بچینە شاران.

پ/ڕێکخستن وپەیوەندی وورەی ئەو خەڵکە چۆن بوو لەو بارودۆخە؟

و/ئەوە وای لێمانکرد کە زیاتر هەوڵی گەڕانەوە بدەین بۆ کوردستانی عێراق .. ورەی ئێمە زۆر بەرز بوو ئێمە بڕوای تەواومان بە حیکمەت و تواناو تەجروبەی بارزانی نەمر و قسەو پێش بینیەکانی ئەو سەروەرە نەمرە هەبوو، دەمانزانی دوور یا زوو شۆڕش سەرهەڵدەداتەوە ئێمەیش دەگەڕێینەوە سەر شوێن و خاکی خۆمان، من و خێزانەکەشم دوای لە جەهروم هاتینەوە لە تاران نیشتەجێ بووین

پ/پەیوەندی تان لەگەڵ سەرکردایەتی چۆن و تاچ ڕادەیەك بوو؟

و/وەکو گووتم پەیوەندی و ڕێکخستن گاڤێك بەردەوام بوو .. ئاگاداری ڕوداوەکانی ناوچە کورردستانیەکان بووین، هەڤاڵانی سەرکردایەتی کاتێ کاك جەوهەر نامیق و کاك کەریم سنجاری ساڵێك پتر بوو لە هەرێمی یەك ناوچەی بادینان بوون، ڕێکێخستن و چالاکی پێشمەرگە زۆر بەهێز بوون، چونکی پێشتریش نەبڕا بوون ماوەکە ئەوەندەی نەبرد لە نێوان

ئاداری ١٩٧٥ و گولانی ١٩٧٦، ڕێکخستن ڕاسته له هەندێك شوێن لاواز بوو بەلام له زۆر شوێن وەك خۆی مابوو له زۆر شوێن کادیر و پێشمەرگە مابوون و خۆیان تەسلیم بە هیچ لایەك نەکردبوو لەوانە وەکو حاجی عومەر لەناوچەی دۆسکی و خەڵکی دیکەش لە ناوچە کانی تر، کە کاك جەوهەر و هەڤالانی دی چوونە ناوچەکە ئیتر ڕێکخستن پتر بە هێز بوو، ئێمە ئاگاداری هەمو شتێك بووین

پ/جەنابت کەی گەڕایتەوە خاکی کوردستان؟

و/سەرەتای پایزی ١٩٧٧ بوو شۆڕش لە کوردستان لە پەرەسەندن دابوو، پێویستی بە کادیری حزبی و عەسکەری زیاتر بوو ئەودەمە بارزانی نەمر و کاك مەسعود بۆ عیلاج چوبونە دەرەوە، کاك ئیدریس بارزانی ڕەحمەتی پێی ڕاگەیاندم کە دەبێ بچمەوە بۆ کوردستان ، سەرەتای مانگی ١٩٧٧/٩ بوو ئیتر بەڕێکەوتم لە ورمێ بۆ ناو کوردستان (١١) ڕۆژمان پێچوو، دەبوو خۆمان لە ڕژێمە شا بپارێزین لەو ێشەوە هاتینە ناو تورکیا، پانتۆل و چاکەتمان لەبەر بوو بۆ ئەوەی پیمان نەزانن لە تورکیاش وەکو ئێران بمانیان گرتبا تەسلیمی عێراق دەکرایتەوە، کوردی هەردو تورکیا و ئێران زۆر زۆر یارمەتی ئێمەیاندا قەت لە بیر ناکرێ دوا گوندی تورکیاش کە لێی بووین (نێروەك) بوو ڕۆژی ١٩٧٧/٩/١٨ لە ناوچەی گەڤەڕێ هاتمەوە کوردستان .

پ/چەند کەس دەبوون و چی چەکێکتان پێبوو؟

و/ئێمە بۆ ئەوەی بە ئاسانی بگەینەجێ نەمانەدەتوانی بە کۆمەڵ بێینەوە، چەکیشمان پێ نەبوو، تەنانەت چاکەت و پانتۆلمان لەبەر دەکرد.

پ/کە گەیشتنەوە ناو کوردستان بارودۆخ چۆن بوو ؟

و/بەر لە ئیمە کاك جەوهەر و هەڤالانی هاتبوونەوە وە پتر لە سالێك بوو خەریکی کاروباری رێکخستن و پێشمەرگایەتی بوون لە ناوچەکە، تەنزیماتی حزب هەرمابوو پێسمەرگە هەبوو کاتی خۆیشی تەسلیم نەبوو بوون ئێمە وەجبەی دووەم بوین هەر لەو وەجبەیەدا بوو کاك میلازم یونس رۆژبەیانی، مەلا ئەمینی ڕەحمەتی و ئازاد بەرواری، عەریف یاسین ، حمید ئەفەندی و گەلێکی دیکەش هاتنەوە هەرچەندە بە جیا جیاش هاتینەوە.

لە وێشەوە چوینە ناوچەی نێروە و دۆسکیان و هەرکی و پێداو و شوێنانی دیکەش، کاك ملازم عەلی و ملازم محمد، شوکری نێروەیی و عەلی تێلکیش تازە هاتبوە ناوچەکە

پ/کاك مستەفا وەك ئێستە بەدەردەکەوێ ڕژێمی بەغدا لە ڕووی چەك و ژمارەی سەربازەوە زۆر بە دەسەلات بوو ئێوەیش بەبێ چەك دەهاتنەوە، ئێستا چۆن تەماشای ئەو وەزعە دەکەی ؟

و/ئێمە لە سەرەتای پێلانەکەی ١٩٧٥ چەند جارێك چوینە خزمەتی بارزانی نەمر، خودا لێی رازی بێت ئەو پێی دەوتین کە لەپاشە ڕۆژی حزب و شۆڕش و میللەت نەترسێن و زۆری پێناچێت دەبوژێنەوە، ئێمە بروامان بەقسەی بارزانی نەمر هەبوو دەمانزانی وەعدی وەکو سەنەدە، دێتە دی کە پێم نایە خاکی کوردستانەوە ئەو قسانەی بارزانی نەمرم هاتەوە بیر، چەك ببێ باشە بەلام چەك هەمو شتێك نیە ئەو دەستە، ئەو بیروباوەرە گرینگە بەکاری دێنی، ڕژێم چەکیشی هەبوو بەلام لە کوردستانمان دەرکرد

پ/کاك مستەفا کاروباری پێشمەرگایەتیتان لەسەر چ شێواز و

تەكنیكێك بوو؟

و/هەر لەدوای پیلانەكەی جەزایرەوە ئێران توركیا و عێراقیش سوپای خۆیان هێنابووە سەرسنور سنوریان داخستبوو، ڕژێمی عێراق لە هەمووی پتر سنووری خۆی مەحكەم كردبوو سەربازێكی زۆری لەسەر سنوور كۆكردبۆوە بەلأم داخیلی ئیهمال كردبوو، ئێمە لەم باردوخە سەربازیەدا عەمەلیاتی عەسكەری خۆمان گواستەوە قولأیی ناوچەكە لەوێ سوپای رژێم كەمتر بوو، لە وێشەوە ئیتر بە شەڕی پارتیزانی و مەفرەزەی بچووك دەستمان كرد بە لێدانی ڕێگای هاتوچۆی سەربازەكانی، هەر بەم تەكنیكەش لە شارەكان و ڕێكخستنی ناو شارەكان و جەماوەری گوندەكان نزیك بوینەوە .

پ/هاریكاری میللەت لە گەڵ ئێوە تا چ ڕادەیەك بوو.

و/میللەت هەر ئەو میللەتە بوو، هەڤاڵی ئێمە بوون شۆڕش نەپچڕا بوو خەڵك نەگۆڕا بوون كە هاتینەوە كەسمان بەكەسمان غەریب نەبووین كە پەروەردەی ڕێبازی بارزانی نەمر بوین، هەموو وەكو ڕۆژانی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول هاریكاری یەكترمان دەكرد.

پ/وجودی مەفرەزەی حزبەكانی دیكە چەند بوو؟

و/لەو ناوچەی كە من باسم كرد ئەوەی هەبوون هەمووی مەفرەزەی پارتی بوون .

پ/كاك مستەفا ناخۆشترین ڕۆژانی پێشمەرگایەتی ئێوە لەو ڕۆژانەدا چی بوون؟

و/ژیانی پێشمەرگایەتی بەتایبەتی لەم ڕۆژانە خۆش نەبوو بەلأم ناخۆشترین كات ئەو كاتە بوو كە هەواڵی كۆچی دوایی بارزانی نەمر

خوای لێرازی بێت پێمان گەیشت، بەلاٌم بروسکە مێژوویەکەی کاك مسعود بارزانی سەرۆکی پارتیمان هێز و وورەی خستە دلٌمانەوە نەیهێشت ئەو ڕووداوە جەرگبڕە کاری سلبی لە مەعنەویاتی ئێمە بکات، بەلٌکو بە پێچەوانەوە خەباتی خۆمان توندتر کرد.

پ/دواشت کە حەز ئەکەیت باسی بکەیت؟

و/یەکەم حەز دەکەم خەلٌکی کوردستان ئەو ڕۆژانەیان لە بیربێت و بە یەکێتی و تەبایی و دۆستایەتی بەری ڕەنجی ئەو ڕۆژانە بپارێزن کە پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان بە هەموو شێوەیەك هاریکاری یەکو دوو بکەن، دووەم هەرچیەك لە توانادا هەیە بۆ پێشمەرگە و خزمەتکردنی پێشمەرگە بکرێت، پێشمەرگەو قوربانیدانی ئەوان نەبوایە ئەم ئازادیە و ئەم ڕۆژە بەدی نەدەهات .

سمیناری برایەتی

بەردەاوم بوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟

میوانی ئەمڕۆ : دکتۆر کەماڵ کەرکوکی

ئامادەکردنی : زاهیر ڕۆژبەیانی

پ/دکتۆر سەرەتای پەیوەندی کردنتان لە گەڵ شۆڕشی گولان لە کوێوە دەست پێدەکات؟

و/من پێشمەرگەی شۆڕشی مەزنی ئەیلول و (ڕێبازی بارزانی) نەمرم بە پشتیوانی پارتیمان لە کۆلیژی پزیشکی زانکۆی تاران دەمخوێند کە پیلانەکەی جەزائیر پیادەکرا، چەند قوتابیەکی زانکۆی تاران تیپێکی ئینتحاریمان بۆ تۆلە لێکردنەوەی شای گۆڕبەگۆڕی ئێران پێکهێناوە، من بە نوێنەرایەتی ئەو تیپە بۆ ئامۆژگاری و مشورەتی بەڕێز کاك مسعود بارزانی هاتم بۆ نەغەدە لە وێوە چاوم بە بەڕێزیان کەوت هەموو شتێك لە وێوە دەستی پێکرد.

شتێکی دیکەش زۆر کاری لێکردم .. لە ڕۆژنامەیەکی عێراقیدا کە وێنەی ئەحمەد حسن بکری گۆڕ بە گۆڕ و دیکتاتۆری ئێستای بەغدای لەسەر بوو، بە جلی سپیەوە نووسرا بوو (انتهی التمرد العمیل والی الآبد) ئەم قسەیە زۆر کاری تێکردم چوومە لای برای خۆشەویستم کاك ئازاد بەرواری کە ئەو دەمە لە (کەرەج) بوو، پێشتریش زۆر جار یەکترمان

دەدیت.. بیرمان لەوە دەکردەوە کە دەبێت ئیسپاتی ئەوە بکەین کە شۆڕشی مەزنی ئەیلوول شۆڕشێکی عمیل نەبوو و گەلی کورد بە پیلانی ئاوا سەرکووت ناکرێ.. بەڵام دواتر کە کاک مسعود هاتە کەرەج و چاومان پێکەوت، بەڕێزی ڕای وابوو کە من لەسەر خوێندنەکەی خۆم بەردەوام بین .. ئێمە سووربوونی خۆمان نیشانداو، بەڕێزی فەرمووی لە وانەیە ١٠٠٪ بکوژرێن و نەگەڕێنەوە، وتمان لە وێ بمرین نەك لە دەربەدەری بژین .. ئەوسا بڕیاری لەسەر ئەوەدا بگەڕێینەوە بۆ کوردستان .. ئەوجا تەنها دوو ئامۆژگاری کردین کە دواتر لە ژیانی پێشمەرگایەتیدا و ئێستا و ڕۆژانەش کاری پێدەکەم سودی لێ دەبینم، فەرمووی زەحمەت و ئەزیەتێکی زۆر دەبینن، وەزعی کوردستان زۆر ناخۆش و ناڵەبارە، بەڵام نابێ قەد یەئس پەیدا بکەن خوا لە هەموو شتێك گەورەترە .. دووەم : چەند سەرکەوتووبن، چەند بەهێز بوون غرور نەتانگرێت، ئێستا چەند مەغرور بن ئینسان چەند غرور بێت خوا ئەوەندە زووتر دەیخواتە خوارێ ئەم دوو ئامۆژگاریە ڕەچاو بکەن سەرکەوتوو دەبن خوداش لە گەڵ ئێوەیە ئەوجا تەسلیمی دوو برادەری کوردی ئێرانی خەڵکی سەر سنوورمانی کرد و بۆ شەوی دوای ئاودیوی خاکی عێراقمانیان کرد.

پ/ئەوە چ ڕۆژێك بوو دکتۆر ئەگەر لەبیرت مابێ؟

و/قەد لەبیرم ناچێ .. ڕۆژی ١٩٧٦/٥/١٢ بوو، کە گەیشتمە گوندی(بیلکۆ) سەر بە قەڵادزێ، بەر لە منیش کاك شێخ عزیز چووبوە ئەو ناوچەیە کە گەیشتمە ئەو دێیە موختاری ئەو زەمانە و پیاوەکانی دەوریان دام و کەوتنە پرسینی ئەوەی کە لە کوێ وە هاتووم و خەڵکی کوێم و بۆچی هاتوم؟ بەڵام توانیم ڕێگۆرکێان لێ بکەم ئیخباریم نەکەن.

پ/كاك كمال .. چەك، چیت پێبوو كە هاتیتەوە ناو كوردستانەوە؟

و/هیچ .. تەنها یەك گۆچانێكم پێبوو..ئەویش برایـەكی كـوردی ئێـران لە گوندی (بێوران) دابـووی پـێم.. كـاتی خۆیـەتی كـە بـە گـەرمی سوپاسـی ئەو برایە و هەموو دانیشتوانی ئەم گوندە بكەین كە بوونـە پایەگایـەك بـۆ هاتوو چۆی پێشمەرگە بەڵام دوایی لە گوندی بیلكۆ دەمانـچەیەكی بـچوكی ڕەقەم حەوتیان دامێ كەوامدەزانی تۆپێكە بۆ ئەو ڕۆژگارە.

پ/چەند پێشمەرگەت لە گەڵ بوون؟

و/كەس كەس تەنها بـووم، بـەڵام وام بـۆ دیـاری كرابـوو كـە لـە گونـدی (خوڕخـورە) پەیوەنـدی لـە گـەڵ پێـشمەرگەیەكدا بكـەم .. لـە وێ چـاوم پێكەوت، ئەویش كاك كەریم خوڕخوڕەییـە و ئێـستا لای خۆمـان مـەفرەزی پۆلیسە.. كاك كەریم تفـەنگی خـۆی هـەبوو.. ئـیتر ماڵوحـاڵی خـۆی بـەجێ هێشت و پێكەوە كـاك شـێخ عزیزمـان دۆزیـەوە لـە ئەشـكەوتە ڕەشـی پـشت گوندی (یاخیان) كە دەكەوێتـە دۆڵـی جافایەتیـەوە، لـە وێـش فـەقێ سمایـل جـاف كـە گـەورەی عەشـیرەتی جـاف بـوو بـە خـۆی و عەشـیرەتەكەیەوە یارمەتیەكی زۆریان داین.. بە كورتی بوین بە سێ كەس مـن و كـاك كـەریم و شێخ عزیز .

پ/ڕۆژی ٢٦ ی گوڵان ئێوە لە كوێ بوون؟

و/ڕۆژی ٥/٢٦ لە گەڵ كەریم خوڕخوڕەیدا لە نزیك شەدەڵە بـووین، لـە گوندی مەولان .

پ/كە ئێوە چوونە ناو مەفرەزەی دیكەی پێشمەرگەی لێ بوون؟

و/كە ئێمە گەیـشتینە ئـەوێ ناوچـەكە پێـشمەرگەی دیكـەی لـێ نـەبوو خەڵكی ناوچەكەش ماوون و ئەوەیان لـە بـیرە .. پیـاوانی ڕژێـم بـە ئـارەزوو

خۆی تەڕاتێنیان تیا دەکرد ..هیچ پێشمەرگەیەك و هیچ مەفەرزەیەك و هیچ گروپێکی تر لە ناوچەکەنەبوون ... مەفرەزەی پۆلیسی ڕژێم بە ناوچەکەدا دەگەڕان و بە هەموو شێوەیەك تەعدایان لە خەڵکی گوندەکان ئەکرد تا ئەم مەفرەزیە گەیشتن دەستی ڕژێم دەگەیشتە هەموو گوندێك .. تەنها مەفرەزەیەکی چەکداریش لە سنووری حاجی ئۆمەران هەبوون، کە پەیوەندیان بە شەهید ئیدرسی جوانەمەرگەوە هەبوو، ئەویش نەك بە ناوی سەرکردەی کاتیەوە بەڵکو وەك مجموعەیەکی چەکدار، تروسکەی ئومێدێك بوون لەو ناوچەیە بەڵام بارودۆخ لە سنووری هەرێمی یەك (بادینان) بە جۆرێکی دیکە بوو..لەوێ شەهید عبدالرحمن صالح و شەهید محو گەودە و سەید حەمید و محمود یەزیدی و کاك عادل و کاك جمال ئامیدی و کاك فوئاد ناوچەکەیان ئاوەدان کردبۆوە، بەڵام هەرێمی دوو واتا ناوچەکانی کەرکوك و سلێمانی و هەولێر بەو شێوەیە بوو کەباسمان کرد ..بەڵام دواتر لەمانگی ١٩٧٦/٩ گروپ و مەفرەزەی تر پەیدا بوون لە وانە کاك عمر عبداللە و کاك سالار و شەهید ئارام .. پەیوەندیشمان لە گەڵ یەك زۆرخۆش بوو، زۆرجاریش کە یەکمان دەگرت و زانیاریمان دەگۆڕیەوە و مناقەشەی یەکشمان دەکرد و ئیتر ئاوا.. تەنانەت موناقەشەی پێکهێنانی بەرەیەکشمان کردو تەنها خاڵێکیش کە بوە هۆی ئەوەی کارەکەمان سەر نەگرێ ئەوەبوو ئەوان داوایان دەکرد سەرکردایەتی کاتیە یەك دەنگی هەبێت .. بەڵام (بزوتنەوە و کۆمەڵە)، هەر هەر یەکەو دەنگێکیان هەبێ بەو شێوەیەش ئەوان دەبوونە دوو دەنگ .. لەسەر ئەوە ڕێك نەکەوتین .

پ/مەفرەزەتان تاکوێ بڕی دەکرد؟

و/مــەفرەزەمان دەگەیـشتنە سـنووری هـەموو ناوچـەکە، بـە تایبــەتی کاتێك کـە ژمـارەی پێشمەرگەمان پـەرەی سـەندو ڕێکخستنی پارتایـەتیمان بـە هێزتـر بـوو، لـەو مەفرەزانــەی کـە دەورێکـی چـاکیان گێـڕاو دەسـتی ڕژێمیان کورت کرد، مـەفرەزەکانی کـاك نەسـرەدین مـستەفا و کـاك تحـسین شاوێس بوو، کـاك قـادر فـەرەج بـوو کـاك حمەصالح ڕۆژبـەیانی بـوو , کـاك مـستەفا احمـد و کـاك فـتح الله و کـاك حـسن خۆشـناو و ئەوانـەی دەوری ئەندامیەتی هەرێمیان هەبوو مەفرەزەی تریش .. هەرچـەندە لـە سـەرەتادا شــەهیدێکی زۆرمانــدا بەتــەنها مەفرەزەکــەی کــاك تحــسین شــاویس لــە ١٩٧٧/٥/١٠ کە ڕژێم لە گوندی (ژاڵە) دەوروبەری چەمچەماڵ هێرشـی کـردە سەریان (٧) شەهیدیان دا کە بۆ ئـەو ڕۆژە و ئێـستاش خەسـارەتێکی گـەورە بوو، بەڵام کۆڵیان نەداو ئەوانیشی کە ماون ئێستاش لە کۆڕی خەباتدان .

هـەروەها هەنـدێکیان لـە بـواری ڕێکخـستنی پارتایەتیـدا ڕۆڵێکـی زۆر گەورەیان دیت لە وانە شەهید مەلا ڕەسول کە کادیرێکی ئـاینی زۆر بـەهێز و چـالاك بـوو، ڕێکخـستن و پەیوەنـدی پارتایـەتی گەیانـدە نـاو شـارەکانی کرکـوك و سـلێمانی و بەغـداش، هــەروەها هــەرەوەها برایــەکی شــەهید عزیزیش هەبوو ئەویش لەناو سلێمانی لەم بوارە جێی دەستی دیار بـوو لـە ڕێکخـستنی پارتایــەتیمان تەنانــەت گەیـشتبوونە نــاو سـوپای ڕژێــم بــە تایبــەتیش لــە شــاری قــەلادزێ کــە بەداخــەوە لێژنــەی ناوچــەی قــەلادزێ ئاشـکرا بـوون ڕژێـم ئیعـدامی کـردن، لـە ڕووی عەسـکەریەوەش توشـی شـەڕێکی زۆر هـاتووین بـەڵام بـە زیـانێکی کـەم و سـەرکەوتنی گـەورەمان بەدەست هێنا.

پ/کاك کەمال.. باسی شەڕتانکرد، کاتی خۆی شەڕی شارستێن دەنگێك

گەورەی دایەوە وورەیەکی زۆری خستە بەری خەڵك ئەشێ کوورتە باسێکی ئەو شەڕەمان بۆ بکەن؟

و/شەڕی شارستێن تاقی کردنەوەیەکی گەورە بوو لە دۆڵی جافایەتی چەند بنکەیەکمان دامەزراندبوو لە داوێنی چیای ئاسۆس و شینکایەتی و دابان و سێدەر و شارستێن و شوێنانی تریش .. ڕژێم بە پێی پلانێك هێرشی هێنایە سەر بنکەکەمان لە گوندی سێدەر کە چەند کیلۆ مەترێك لە شار و سەربازگەی دوکانەوە دووربوو، ئێمە بۆ هاریکاری پێشمەرگەکانمان ویستمان بچین بەدەم شەڕەکەوە، بەڵام بۆمان دەرکەوت کە ڕژێم لەچەند قۆڵێکی تریشەوە هێرشی هێناوە .. ئێمە لەرێی شارستێن و یاخییانەوە بەرەو سێدارە ئەچووین بەدوو قۆڵ، بۆمان دەرکەوت کە سەربازێکی زۆر گەیشتۆنەتە دەوروبەری شارستێن .. کاتژمێری ٦:٣٠ ی بەیانی بوو، دونیا تەم و مژبوو، لە نێوان شارستین و هەوارەبەرزەدا پشتی هێزەکەی دوژمنمان گرت و شەر دەستی پێکرد .. شەڕێکی زۆر سەخت دەستی پێکرد .. سەرکەوتنێکی گەورەمان بە دەست هێنا .. بەپێی ئامارێك کە دەستمان کەوت لە سوپای دوژمن (١٦٣) کەس کوژراون و هەلیکۆپتەرێك خرایە خوارەوە لە کاتێکدا کە چەکی قورسمان نەبوو .. بە داخەوە لەو شەڕەدا کە پێشمەرگە زۆرجار بە پێوە شەریان ئەکرد (٧) شەهیدماندا و (٩) بریندار و خۆشم بریندار بووم , هەروەها (١٦) هاووڵاتی دیکەش شەهید بوون لە منالو ئافرەت و پیرەمێردی شارستین (٥١) کەس بریندار بوون , جگە لە زۆری سوپاکەی ڕژێم و کەمی پێشمەرگە (١٢) هەلیکۆپتەریش بۆردومانمانی ئەکرد .. بەڵام سەرکەوتن هەمیشە هەر بۆ هەقە .. ئەم شەڕە لە دەزگاکانی ڕاگەیاندنی دەرەوەشدا

دەنگێکی زۆری دایەوە و وورەی جەماوەر و پێشمەرگەشی بەرزکردەوە , لێرەدا ئەوەش بڵێین کە هاوولاتیەکی زۆری ناوچەکەش بە تفەنگی خۆیانەوە هاوکاریمانیان کرد .

پ/دکتۆر ڕژێم هیچ هەوڵێکی ئەوەی نەدا، کە پەیوەندیتان لە گەڵدا بکات؟

و/نەخێر .. تەنها جارێك نەبێت .. ئەویش ئەوکاتەی کە بۆ یەکەمجار بوو شۆڕش گرووپێکی خەبیری پۆلۆنیمان گرتبوو .. لێپرسراوێکی سەربازی گەورەی ڕژێم نامەیەکی بۆمان نووسیبوو و داوای بەردانی ئەو خەبیرانەی ئەکرد بەرامبەر بە بڕە پارەیەك کە خۆمان دەستنیشانی بکەین و خۆشیان سەد هەزار دیناریان پێشنیار کردبوو .. لە نامەکەدا نووسیبووی : پاراستنی گیانی ئەو بیانیانە ئەرکی هەموو هاوولاتیەکی شەریفە و ئێمە سەد هەزار دینارتان بۆ ئەنێریت بۆ ئەو شوێنەی کە خۆتان ئەڵێن ئەگەر ئەوەش کەمە خۆتان چەندتان ئەوێ بۆمان بنووسن دەتاندەینێ بە مەرجێ ئەو خەبیرانە بەربدەن . ئێمەش لە وەلامدا بۆمان نووسین : ڕاستە ئەوە ئەرکی هاوولاتی شەریفە، بەلام ئێوە شەریف نین ئەگەر وانەبووایە منالو ئافرەتی کوردی بێتاوانتان نەئەکوشت .. ئەو خەبیرانە لای ئێمەن ئێمە سەلامەتی گیانیان ئەپارێزین، چەندبشتان پارە ئەوێ بۆ بەردانی ئەو کوردانەی کە بەردەستکەوتن ئەیدەین ئەگەر ئازادیان بکەن هەرچەندە ئەوکاتە پارەشمان نەبوو بەلام ئاوها وەلامیانمان دایەوە و ئیتر هیچ پەیوەندیەکیان نەبووە لە گەڵماندا .

پ/هاوكاری جەماوەری خەڵك لوگەڵتاندا تا چ ڕادەیەك بوو؟

و/ڕاستە ئێمە زۆر بێ كەرەستە و تەقەمەنی و خواردن بووین و ڕاستە زۆر ماندوو بووین , بەڵام خەڵكەكەش زۆر یارمەتیان ئەداین چ لە ناو كوردستانی عێراق چ لە ناوچەكانی دیكەی كوردستانی ئێران و توركیا و سوریا , یارمەتی و كۆمەكی ئەو خەلكە قەت لەبیر ناكرێ .. یارمەتی و قوربانیدانی میللەتەكەمان نەبووایە هیچمان بۆ نەئەكرا و نەئەگەیشتینە ئەم ڕۆژە .خەڵك سەرەڕای نەبوونی و دەستكورتی و ترسی رژێم بە نانوبەرگ و بە ڕۆڵە جگەر سۆزەكانیان هاوكاری شۆڕشیان ئەكرد .. زانیاریان بۆ ئەهێناین , زەحمەتیان ئەكێشا، لەگەل ئێمەدا دەكەوتنە مەترسیەوە و وەكو ئێمە بریندار دەكران و شەهید دەبوون .. بە چەكی خۆیان وەكو ئێمە دەهاتنە شەڕی بەرگریەوە بەبێ ئەوەی پێشمەرگە بن یان لە تەنزیمیدا بن .

پ/كاروباری خەڵكتان چۆن ڕادەپەراند؟

و/خەڵك بڕوای پێمان بوو .. گیروگرفتی یاسایی و كۆمەلایەتی خۆیان ئەهێنایە لای پێشمەرگە ..ئێمەش بۆ چارەسەركردنی ئەو گرفتانە لێژنەیەكی شەرعیمان پێكهێنابوو , كە خەڵكەكە زۆر ڕێزیان لە بڕیارەكانی دەگرت، لە وانە شەهید مەلا رەسول هەبوو هەروەها مەلا خدر و مەلا محمد و مەلا محمود هەبوون كارەكانمان بەوان دەسپارد ئەوانیش زۆر بە عەدالەتەوە چارەیان ئەكردن .

هەر بەم بۆنەیەوە، مەلا محمود زروفێكی بەسەرهات كە دەبوایە خۆی تەسلیم بە دوژمن بكاتەوە بەلام لەوساتەدا كە تفەنگەكەی دانا لە حەسرەت و غیرەتی خۆیدا تووشی سەكتە قەلبی بوو شەهید بوو.

ئەو لێژنەمان چەندین جار تەنانەت کێشەی دوژمنایەتی لە مێژینەی عەشایەری ناوچەکەشیان چارە ئەکرد .

پ/پەیوەندیتان لە گەڵ یەکتر و لە گەڵ دەرەوەی کوردستان چۆن هەڵدەسوڕا؟

و/مەفرەزەکان هەموو پەیوەندیان بە هەرێمەوە هەبوو بە نیسبەت هەر دوو هەرێمیشەوە پەیوەندیمان بە کاک جەوهەر نامیق (سلیم)ەوە، هەبوو زۆرجاریش لە ڕێی تەنزیماتی دانیشگای بەغاوە پەیوەندیمان ئەکرد و بۆ هەندێ کاروبار تەنسیقمان ئەکرد .

بۆ پەیوەندی لە گەڵ دەرەوەی کوردستاندا هەموو شتێك برای جوانەمەرگ کاك ئیدریس بارزانی شەهیدی هەمیشە زیندوو سەرپەرشتی ئەکرد و هەڵی ئەسوراند و هەمیشەش لە کاتی پێویستدا – جاری وا هەبوو بە بێ ئەوەی خۆشمان دەنگمان بیگاتێ فریامان ئەکەوت و بە دەنگمانەوە ئەهات لە بیرمە جارێکیان داوای ئامۆژگاری و ڕێنمایمان لە سەرۆکی مەزن بارزانی نەمر کردبوو ئەویش لە وەڵامدا بە ڕێگای کاکە ئیدریسی هەمیشە زیندووەوە فەرموو بووی :

میللەتی کورد میللەتێکی مەزلومە، بریندارە دوژمن زوڵی لێکردوە ئەمانەتی خوایە لە ملی ئێوە زیاتر دڵی بریندار نەکەن چەند بۆتان ئەکرێ لە گەڵ میللەت و ڕۆڵەکانی خۆتان نەرمو دڵ گەورە بن بە دڵ فراوانیەوە لە گەڵیان هەڵسنو دانیشن .. ڕێز لە بچووکترینیان بگرن لە گوند یان لە شار بە دڵ گەورەییەوە لە گەڵیاندا بجولێنەوە خۆ بە گەورە مەزانن بەرامبەریان بەڵام بەرامبەر دوژمن ڕەق بن تەنازولیان بۆ مەکەن خوا لە گەڵتان بێت ئێوەش لە مەنتیقەن ئەزانن چی بکەن خوا

پشتیوانتان بێت .

پ/چیتر : دکتۆر؟

و/بــه بۆنــەی یــادی ســالرۆژی (١٧) یــەمی گــولآنی پــیرۆز ســەری ڕێزونەوازش بۆ شەهیدانی گولآن دادەنەوێنم , به تایبەتیش بـۆ سـەرۆك و ڕابەری مەزنمان بارزانی نەمر و شـەهیدی هەمیـشه زینـدوو کـاك ئیـدریس بارزانی که به هەموو توانایەکەیەوه سەرپەرشتی ئەو قۆناغه ناسکەی کـرد . نەمری و سەر بەرزی بۆ هەموو شەهیدان . سوپاس

محەمەد خالید بۆصەلێ
مێژووی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول و گوڵان لێکدەبەستێتەوە

ئەسەد عەدۆ

مەلائۆمەر

٢٧ /١٩٩٥/٢

لـە وەتـەی مێـژوو بـە مـەزاجی ئـەوو ئـەو دەنوسـرێتەوە، گـەلانی ژێردەسـت و مرۆڤـی خۆبەختکـەر و گیـان لەسەردەسـت بوونەتـە بـەردی بنگۆم و خەڵکانێکی هەڵپەرست وجلەو لەدەست بوونەتـە کەڵەگای مێـژوو، ئێمەی کوردیش بە زەقی چاون لەسەر لاپەڕەکانی مێـژوو زلّمـان لێکـراوە، بیانوشمـان ئەوەیـە کـە گوایـە مێـژووی کـورد بـە دەسـتی نـەیاران نوسـراوەتەوە، سـەیر لەوەدایـە لـەم چـەند ساڵەی دوای ڕاپـەڕین بـۆ بەرژەوەنـدی تەسـکی حزبایـەتی و نـەفس نزمـی هەڵپەرسـتانی ئـەمڕۆ بـە دەسـتی خۆمـان مێـژووی ناسـکی شۆڕشـی رزگـاریخوازی کـورد دەشـێوێنن بۆیـە بـە پێویـستی دەزانم تـا زووە هەوڵبـدرێ مێـژووی شۆڕشـی کـورد بنوسـرێتەوە نـەوەك ڕۆژێك بێـت کەسـانێکی ئـەو تـۆ جڵەو بەدەست بـێن بـەزەییان بـەکورد و سـەرکردە دێرینـەکانی نەیەتـەوە لـە دوژمـن خـراپتر بکەونـە گیـانی ڕۆحـی نەتەوایـەتیمان ئـەمجارەش خۆمـان بـە بەختـەوەر دەزانین پێشمەرگەیەکی کۆڵنەدەر و گیان لەسەردەسـتی ڕێبـازی کوردایـەتی وەك محەمەد خالید بۆصەڵی (ابو سگڤان)ە، ئەو ڤارەمانەی توانیویـەتی بـە

لوولـەی تفەنگەکـەی خـۆی مێـژوو بـۆ خـۆی دروسـت بکـات، بیکـەین بـە میـوانی نووسـین، تـاکو ئـەمڕۆ لـە دووتـوێی کتێبکـدا تۆمـار بکـرێ، ئـەو خەباتگێڕە کە لـە ڕۆژی ١٩٦١/١٢/١٠ وە، کـە دەکاتـە (٣٣) سـاڵ و دوومـانگ و شازدە ڕۆژ بێ پسانەوە (لـە ڕۆژانـی چـواردە سـاڵەی گفتوگـۆی ئـاداری ١٩٧٠-١٩٧٤ و هەسـت نـەکردن بـە ڕۆژانـی ڕەشـی نـسکۆی ١٩٧٥/٣/٦ - ١٩٧٦/٥/٢٦ و تاریکە شەوانی ئەنفال ١٩٨٨- ١٩٩١ بگـرە ئـەم دوو شـەڕەی ناوخۆشـی لەگـەڵ دابێت) بەردەوامە .

پێناسە :

خــەباتگێر بۆصــەلی لــە بــارەی ســەرەتای پەیوەنــدیکردنی خــۆی بــە شۆڕشی مەزنی ئەیلوولەوە دەگێڕێتەوە دەڵێ : لـە ڕۆژی ١٩٦١/١٢/١٠ لـە گـەڵ خەڵکێکی زۆری ناوچەکەمان چەکی بـەرگریمان لـە کوردایـەتی کـردە شـانو بە بەرپرسیارەتی (عەلی هالۆ بۆصـەڵی) بـەرەو ناوچـەی بـەرواری کەوتینـە ڕێ .. لەوکاتـەدا بـوو سـەرکردەی مـەزنی کـورد بـارزانی نـەمریش گەیـشتە ئەو ناوچەیە .

ڕۆژ چـوو ڕۆژ هـات بـە بەشـداری بـە ناوبـانگترین شـەڕەکانی دەڤـەری بادینانم کرد و بۆ پێویستی ناوچەکە لـە گـەڵ پێـشمەرگەیەکی تـر دووجـار خولی ئەندازەم بینی و لە دوایدا لە بادینان خولی ئەندازەم بـۆ پێـشمەرگەی تر کردەوە، ئەگـەر خـەڵك لـە مـاوەی ئـەو چـوار سـاڵەی دوای بـەیانی ئـادار پــشوێکی لــە چــەك هەلگرتنــدا هــەبووبێ ئــەوە مــن بــە بــەردەوامی لەجموجۆڵدا بوومـە .. ئەوکاتـە نەخـشەی پیلانـی دوەلی لێـرە و لـەوێ بـۆ لێدانی شۆڕشی کورد دەکێـشرا، لـە ڕۆژی ١٩٧٥/٢/٢٨ ڕەحمـەتی (عیـساسوار)

ئامر هێزی زاخۆ بە بروسکە ئاگاداری کردمەوە (ئەوکات سەرپەلی ئەندازە بووم) بگەمە بارەگای هێز لەبەر ئەوەی حکومەتی عێراق گوندە کوردییەکانی ئەمدیو ئەودیوو سنوری ئاو لە نێوان سوریا و عێراق ڕاگواستبوو لە شوێنی ئەوان هۆزی عارەبی نیشتەجێ کردبوو، بۆ ئێمە زۆر ئەستەم بو بتوانین چالاکی عەسکەری لە وێدا بکەین، بۆیە بڕیاردرا لەسنوور بپەڕمەوە دیوی سوریا لەوێشەوە بۆ ناو خاکی عێراق، بۆ ئەنجامدانی ئەم کارانە :

١/تەقاندنەوەی شەمەندەفەری بارهەڵگر

٢/تەقاندنەوەی ڕێگە ئاسنی شەمەندەفەر

٣/تەقاندنەوەی بۆڕی نەوت لە نزیك ئالبو کەمال (ئەمانە هەمویان لە بەری عێراق)

بەئەنجام گەیاندنی فەرمان

بۆ جێبەجێکردنی ئەو ئەرکە کەلوپەلی پێویست بۆ تەقاندنەوە ئامادە دەکەن و (٧) حەوت پێشمەرگەی گیان لەسەردەستی وەك (محمەد خالید بۆصەڵی) و (ئەحمەد ڕەمۆ) جێگری سەرپەل ئێستا لە سوێدە، (عەلی ئیسۆ نەعمۆ) ئێستا ئامر سرییەیە لە فەوجی بۆصەڵی، خەڵکی سوریایە، (سمایل سوری)، (ڕەشید مەلا عەبدوڵلا)، (مەحمەد سەعید)، بەرەو کوردستانی باکوور بەڕێدەکەون لە داوی دەردەسەریەکی زۆر دەگەنە گوندی (دێرە دەفشی) لە لای برادەرێکیان بە ناوی (خەلیل دێرە دەفشی) میوان دەبن، خەلیل ئێستا پێشمەرگەی فەوجی بۆصەڵیە .. بەشەو بەرەو

جزیرا بۆتان له نزیك قەسری دەلال دەچن و له لای سەیدێك میوان دەبن، شەوێکی تر له سەرووی جزیرێ له ئاو دەپەڕنەوه، دوای سێ ڕۆژ لـه نزیـك (نوسـەیبین) دیـوی سـوریا دەپەڕنـەوه، لـه گونـدی (عەنـدیوەرێ) نزیـك (دێرکـێ) جـێگیر دەبـن ڕۆژی گەیـشتنیان بـه خـاکی سـوریا ڕێکـەوتی ١٩٧٥/٣/١٤ دەکات .

خەباتکەر محەمـەد خالیـد بۆصـەلی لـه درێـژەی چیرۆکەکەدا گـوتی : کاتێـــك گەیـــشتینه ئـــەو گونـــده خەڵکەکـــه زۆر ڕێزیـــان گـــرتین و یارمەتیاندااین، چونکه پێشمەرگەی بـارزانی بـوین، دەبـوو ئێمـه لـه ڕێگـای (التجمع الوگنی العراق) یەوه، بچین و ئـەوان چـاو سـاغیمان بـۆ بکـەن لـەو گوندەدا جلو بەرگی خۆمانمان گۆڕی و چەکمان شاردەوه

چوینه (ترپاسپی) ئەو هەڤاڵەی ئێمه له شەمەندەفەر کاری دەکـرد بـه هـۆی دەسـته خوشـکی کچەکانیەوه جێگـەو ڕێگـەمانی پـێ نیـشاندرا پاشـان چوینه (قامشلی) له دوایـدا بـۆ (عـامودا) لـه وێ لـه مـاڵی دووبـرا بـه نـاوی سینۆ و سەیدۆ میوان بووین، هەروەها برادەرێکی دیکەمان سیاسی تـر دایـه ! ئینجـا گـوتی : ڕۆژێکیـان بـه نهێنـی هاتمـەوه گونـدەکانی سـنوور بینـیم چـەند بازرگـانێکی گونـدەکانی لای خۆمـان (بێزهـێ، ئەمـشتەدولا) لـەوێن دوو وێنـەو نامەیـەکم دایـه (قاسـم) ناوێـك لـه نامەکەمـدا نووسـیبوم مـن ناگەڕێمەوه به دوای مندا مەگەڕێن .

دوای نسکۆ هێنان

ڕۆژ لەدوای ڕۆژ وەزع دژوار و ناخۆشتر دەبوو، لەڕۆژی ١٩٧٥/٤/٤ دا، دوو نامەم بە ئاگاداری ئەحمەد ڕەمۆ بۆ بارزانی نەمر و ڕەمەزان عیسا(جێگری عیساسوار) نووسی و گوتم من فلانی کوڕی فلانم، بە فلانە کار لێرەم ئەمرتان بە چیە؟

بازرگانێکی سوریایی کە پاسەپۆرتی هەبوو نامەکانی بۆم گەیاندە ئێران، لە ڕۆژی ١٩٧٥/٤/١٢ دا وەلآمی کاك مسعود بارزانی بە دەستخەتی خۆی گەیشتە من وتیایدا نوسرابوو : خۆتان بگرن لەوێ بمێنن : بە ڕاستی ئەو نامەیە دڵی خۆشکردین، نیشانی خەڵکی سوریامان داو گوتمان شۆڕش بەردەوامە بەم زووانەش چارەسەری ئەم بارودۆخە دەکرێ ئەوە بوو خەڵك و حزبە سوریەکان دەوەریاندایین و ڕێزیان گرتین .

نامەی دووەم بە ناوی خواستراوە بۆ کاك مسعود نارد لە وەلآمدا فەرمووی ئێوە نابێ بێنە ئێران بگرە بە ناوی پارتی دیموکراتی کوردستان کار بکەن و بەردەوام بن لە ڕێکخستن، لەم ڕۆژانەدا هەڤالآن عبدالرحمن سالح و سەید حمید لە تورکیاوە دەگەنە لاتان بە داخەوە ئەوانە ئێستا هەردوکیان شەهید بوونە .

هەرچەندە کاك بۆصەڵی و ڕەمۆ نەخوێندەوار بوون، بەلآم توانیبویان خەڵکی نووسەرو ڕۆناکبیری کوردی سوریا لە خۆیان کۆبکەنەوە تانوسینیان بە ناوی ڕێکخستنی پارتیەوە بۆ بنووسن و ئەوانیش لە ناو خەڵك و گوندەکانی سەرسنوور دا بلآوبکەنەوە . ئینجا هەڤالآنی پارتی

دیموکراتی کورد له سوریا وایان بەچاك زانی که ئەو چوار هەڤاڵەی پارتی (عێراق) پەیوەندی به (التجمع الوطنی العراق) یەوە، بکەن ئیتر بە هەر شێوەیەك بێ پەیوەندیان لە گەڵدا دەکەن (التجمع) داوایان لێدەکات کە پۆستەکانیان بۆ بگەیینە ئەسعەد خۆشەوی، هەڤالانی ئێمە رازی نابن بۆیە (التجمع) بڕیاردەدا محمد بۆصەلی، بە ناوی (ابو دارا) بینی .. چونەکەمان بۆ ئەوە بوو تا ئەو برادەرانە نەخشەی بۆڕی نەوتمان بۆ بێنن و نیشانمان بدەن .

پاش ئەوەی نەخشەکەیان بۆ هێنایین گەڕاینەوە قامشلی بۆ ئەنجامدانی کاری یەکەم و دووەم لەوێ برادەرێك بە ناوی مستەفا هلێلی (ئێستاش ماوە) ئێمەی بردە ماڵ، لە ماڵ دەستی کرد بە گریان وگوتی (مالامە خراپ بی ! عیسا سوار هاتە کوشتن، شۆڕش شکەست !) بڕوام نەکرد ئەو ڕۆژە نەورۆز بوو شەو لە تەلەفزیۆن باسی شکانی شۆڕشی ئێمە دەکرا، ئەوکات گەیشتمە بڕوا کە قسەی هلێلی ڕاستە . ئێمە کارەکانی خۆمان ڕاگرت و بەهەڤالانی خۆم ئەوانەی خەڵکی سوریا بوون گووت : ئێوە بڕۆنەوە ماڵی خۆتان نەوەك حکومەتی سوریا گیرگرفتان بۆ بنێتەوە، ئەوە بوو حکومەتی سوریا بە دوای ئەو کەسانە دەگەڕا کە باسی کوردینیان دەکرد .

ڕۆژی پاشتر محمد بۆصەلی و ئەحمەد ڕەمۆ دەگەڕێنەوە گوندی عندیوەرێ بۆ ئەوەی چەکەکانیان لە گوندێکی تر بشارنەوە، ئینجا دەگەڕێنەوە قامشلی و کوردە وەفادارەکانی سوریا لە خانویەکی نێو ماڵی محمد حاجی خەلەف حەشاریان دەدەن بەبێ ئەوەی خەڵك پێی بزانێ لە ناکاو هەڤاڵ بۆصەلی گوتی : محمد حاجی خەلەف ئێستە لە بارێکی،

ئەحمەد ڕەمۆ لە گوندی (چەمشەرف) نیشتەجێ بن، عبدالرحمن ساڵح و سەید حمدیش لە (حەسەکە) بەڵام لە دوای سێ ڕۆژ هەر چوار هەڤاڵ لە قامشلی لە ماڵی محمد حاجی خەلەف یەك دەگرنەوە .. سەید حمید لە کاتی خۆیدا لە گومرگی (دێرەبۆن) بووە ئاشنایەتی لە گەڵ فەرمانبەران و خەڵکەکەدا هەبووە، کاك عبدالرحمن صالحیش بە هۆی ئەوەی توانیبویان بە ئازادی لە ناو سوریادا بگەڕێن بەڵام بۆصەلی و ڕەمۆ لە حکومەتی سوریا قاچاخ بوونە .

پەیوەندیکردن بە جەلال تاڵەبانی

لە بارەی ئەوبارە دژوارەوە بۆصەلی گووتی نامەیەکی ترم بۆ مسعودی هێژانووسی کە تێیدا باس و خواسی خۆمانمان بۆ باسکرد بوو لە وەڵامدا دوو نامەو (٤٠٠) چوارسەد دیناری عێراقی بۆ ناردین لە نامەکە بۆ من فەرمووی بوو : ڕێزو سلاڤ ئێوە لەسەر کاری خۆتان بەردەوام بن ئەم پارەیە بۆ ئەم برادەرەیە کە ئەم نامەیە دەباتە لای جەلال تاڵەبانی لە شام، ئەگەر وەزعتان ناخۆشە لەسەر دەستی جەلال خۆتان تەسلیم بە حکومەتی سوریا بکەن .

لە ڕێگەی ئەو نامەیەوە زانیمان جەلال لە شامە بڕیارماندا عبدالرحمن صالح ئەو نامەیە بگەیەنێتە جەلال، چواردە ڕۆژی پێچوو عبدالرحمن نەگەڕایەوە ئەوە بوو سید حمیدمان بە دوای نارد لە دوای حەوت ڕۆژ سەید هاتەوە ئاگاداریی کردین کەوا عبدالرحمن لە لایەن

جەلالەوە دەست بەسەرە (اقامە اجباری) عبدالرحمن وەزعی ئێمەی لە لای جەلال باسکرد بوو ئەویش گوتبوی : تۆ پاراستنی ئیسرائیل بوویت حکومەتی سوریاش ڕێگە نادات لە ناو خاکی ئەودا بمێنیت، عبدالرحمن کوڕێکی زیرەك بوو بە جەلالی گوتبوو : چیت لە من ئەوێ؟ جەلالیش پێی دەڵێ : تۆ زیرەکی هەوڵت بۆ دەدەم لێرە بمێنیتەوە، بەڵام پێویستە لە گەڵ مندا کار بکەی چونکە لەم نزیکانە حزب دروست دەکەین و دەست بەشۆڕش دەکەین .

هێندەی پێنەچوو لێژنەیەك لە مانە پێکهاتبوو هاتنە لامان کەریم فەیلی (عبدالرزاق – فەرهاد شاکەلی) محمد یحی شەنگاری و قاسم عزیز ئەمانە سەر بە(التجمع الوطنی بوون) بوون پێکەوە دانیشتین ووتیان نامەیەك لە مسعودەوە بۆ جەلال هاتووە پێویستە ئێمە ئیش بکەین و لێژنەیەکی حزبی لێرە دروست بکەین ! منیش گوتم لەسەر خێرێ، چونکە ئاگادارم نامەی کاك مسعود هاتوە، ئەوەبوو منیان کردە لێپرسراوی لێژنەیەك لە قامشلۆوە تا دەگاتە گوندەکانی سنووری عێراق ولای جزیرێ، منیش پەیوەندیم بە خەڵکی سوریاو ئەو کوردە پەنابەرانەی خۆمانەوە کرد و لیستێکم بەنازناوی ئەو خەڵکە دروستکرد خەڵکێکی زۆرمان لە دەورە کۆبونەوە لە مانگی ١٩٧٥/٥ ڕۆژێکیان پۆستمان گەیشت سەیرم کرد بەیانێکی بەم ناونیشانە تێدابوو (الاتحاد الوطنی لماذا؟) ئەز دین بم !!

ئاشكرابوون

پۆستەكەم سوتاند بـە نـاو خەڵكدا سوڕامەوە و پیلانـی جـەلالم بۆیـان شـیكردەوە پێمگـوتن : ئـەوەی لـە گەڵمنـدا كـار دەكـات ئـەوا ئێمـە پـارتی دیمـوكراتی كوردسـتانین بـە سـەرۆكایەتی مـستەفا بـارزانی لـە جـەلال بـێ بەرین و پەیوەندیمان بەو حزبـە نوێیـەوە نیـە . دەمودەسـت نامەیـەكم بـۆ كـاك مـسعود نووسـی و ئـەو بەسـەرهاتەم تێـدا باسـكرد دوو دانـەی بەیانەكەشم بۆیـان نـارد كـاك مـسعود لـە وەڵامـدا فـەرموی خۆتـان ڕابگـرن نەوەكا ئازارتان بدەن بەم نزیكانە سەركردایەتیەك دروست دەكەینەوە

هێندەی نەبرد كابرایەك بـە نـاوی)مـەلا محمـەدی نـەیۆ(كـە سكرتێری پـارتی دیمـوكراتی كـوردی سـوریا بـوو (لـەلای شـۆڕش دەسـت بەسـەر بـوو) چونكە لە مانگی ١/١٩٧٥ دا، هاتە لامان لە (ئەرمـشتێ) بـۆ دیمانـەی بـارزانی چونكە گیروگرفت لە نێوان سەركردەكانی پارتی سوریادا هەبوو.

مەلا نەیۆ لە ئێرانەوە بەرهەڵدرا بوو ئەسعەد خۆشـەوی پێگوتبـوو لـە سوریا چاوت لە هەڤاڵانی ئێمە بێت تا گەیشتنی (نـەیۆ) بـە شـام .. جـەلال بە جیابونەوەی ئێمەی نەدەزانی، نەیۆ لە شام سـەربردەی ئێمـە بـۆ جـەلال گێرابۆوە، كـاتێ مـەلا محمـد نـەیۆ هاتـەوە زۆر ڕێـزی لـە ئێمـە گرتـو گوتی هـەر پێوسـتەیەكتان هـەبێ ئێمـە بۆتـانی ڕەوانـە دەكـەین بـەڵام ئێمـە نەمانـدەزانی نـەیۆ سـەردانی جـەلالی كـردووە، مـن و هـەڤاڵان كۆبوینـەوە پۆسـتەی خۆمـان ئامـادەكرد و بەدەسـتی (سـادق دەفـن دەق) ڕەوانـە كـرد پۆسـتەی ئـەمجارەمان دەربـارەی حكومـەتی سـوریا، جەلالیـەكان، حزبـە

سوریەکان، خەڵکی سوریاو ڕێکخستنی خۆمان بوو، هەرچەندە پۆستەکە گەیشت و وەڵامیشی هاتەوە بەڵام ئەوان سەربردەی ئێمەیان بە تەواوی دەزانی بۆیە ڕۆژێکیان لە گوندەکانی سەر سنوور موخابەرات دەوری گرتین بە ناوی ڕاستەقینەی خۆم بانگیان کردم گۆتیان : تۆ تاونبار (یونس محەمەد رەشۆ) دەرباز دەکەی منیش گوتم من ئەو کەسە نیم بگرە ئێمە سەربە (التجمع) ین وئەمەش ناوی (خالید)ە، ئەوان ڕۆیشتن و ئێمەیش چوینە دێرکێ .

بەرلەوەی کاك محمد خالید و هەڤاڵەکەی بگەنە دێرکێ (٧) حەفت ئۆتۆمبێل بە چەکەوە لە دووریان (مفرق) ڕاوەستابوون ئیتر ئەوان ڕێگۆرکێ دەکەن بۆ سپێدە دێنەوە ناوشار و لەبەر دەرگەی دوکانێکدا پیاوێکی (موخابەرات) بەرەو (فرع المخابرات) ڕاپێچیان دەکات ئەبو عارفی لێپرسراوی (الفرع) داوا لە بۆصەڵی دەکات کە لیستی ناوی هەڤاڵانی ڕێکخستنی بداتێ، بەڵام بۆصەڵی پێی دەڵێ : ئێمە عێراقین و زیانمان بۆ ئێوە نیە و نەبووە ئەمەی تۆیش داوای دەکەی کارێکی تایبەتە بە خۆمانەوە بۆیە ناتوانم ناوی هەڤاڵانت لەبەردەست دابنێم هەرچەندە ئەبو عارف پیاوێکی توندو دژوار بوو بەڵام هەڵوێستی بۆتە مایەی ئەوەی کە ڕێزی بگرێت.

لە وەڵامی پرسیارێکماندا لە بارەی ئەو دووزمانیەی لە سەریانکرا، هەڤاڵ بۆصەڵ گوتی : کاتێك لە فرع دەرچوین و بەرەو بارەگای خۆمان لە (بەستاسووس) ڕۆیشتین لە گەڵ گەیشتنماندا بینیمان سلێمان حاج عەڤدی کە بەدبێژی لەسەرمان کردبوو هاتە لامان : فەرمو بچینە ماڵی ئێمە لە دوای هێنان و بردنێکی زۆر بە ئاگاداری ئەحمەد ڕەمۆ چوومە

ماڵیـان بینـیم سـادقی دەفنـدەق لـوێرێ ڕونـشتیە، وەلاٚمـی نامـەی کـاك مسعودی بۆ هێنابوو لـە گـەڵ (٥٠٠) پێنجـسەد لـیرەی سـووری، زمـانی خـۆم گەست ! گوتم ئەوە زانیمان سلێمان پیاوی (التجمع) ە، بەلاٚم سادق ئێـوە بـۆ بێ بەختیمان لە دژدا دەکەن؟ ئێمـەش وەکو ئێـوە کوردین و بـۆ کوردینی لێرە غەریب بووینە !

لە ماڵی سلێمان هاتمـە دەرەوە بـەرەو قامـشلی ڕۆیـشتم و سـەربردەکەم بۆ ئەحمەد ڕەمۆ گێڕایەوە دوای سێ ڕۆژ لێژنەیەك کە لـە کـەریم فـەیلی و فـەرهاد شـاکەلی پێکهـاتبو هاتنـە ئوتێـل سـەمیرئەمیش بەدوایانـدا نـاردین، سـەرەتا قـسەی ناشـرینیان بەینەماڵـەی بـارزانی گـووت و باسـی جموجۆلەکانی ئێمەیانکرد . منیش قسەم پـێ بـڕی و گـوتم : تـا دوێنـێ تـۆ پاراستنی ئەو بنەماڵەیە بوویت و لە حاجی ئۆمـەران لـە چـادرێك دەژیـای، بـۆ نۆکـەریت بـۆ دەکـردن و ئـەمڕۆ بەدفـەرییان دەرهـەق دەکـەی؟ کاتێـك بینی من قسەم تووندە زمانی خۆی گۆڕی و گووتی : تۆ پیـاوێکی زیرەکیـت ئەگـەر لـە گـەڵ ئێمـەدا کـار بکـەیت هـەر شـتێکی بتـەوێ بـۆتی جێبـەجێ دەکەین گووتم : براڵە هەر کەسەو بە ڕێگەی خۆی .. خواحافیز.

پەیوەندی کردن بەحکومەتی سووریاوە

لەو کەینوبەینەدا بووین کـاك مـسعود ئاگاداری کردینـەوە کـەوا هـەوڵ بدەین بە شێوەی رەسمی بەرپرسانی حکومـەتی سـوریا ببیـنین . ئـەوە بـوو من و سەید حمید توانیمان چاومان بە(العمید دحـام) بکـەوێت . ئـەوە بـوو باسی خۆمان و ڕێکخستنی خۆمان بـۆی کـردو داواکاری خۆمـان پێـشکەشی

کرد بۆ ئەوەی بە ئازادی لە خاکی سوریا کار بکەین چونکە زەرەرمان بۆ ئەوان نیە و ڕژێمی عێراقیش بۆ هەردوو لامان وەك یەکە، سەرەتا (دحام) هەواڵی ئەو لیوا سەربازە سورياييەی لێمان پرسی کە لە ساڵانی ١٩٦٣ دا بۆ شەڕی شۆڕشی کورد هاتبوە کوردستان، ئێمەیش بەبێ ترس ئەوەی دەمانزانی بۆمان گێرایەوە و گوتی : دەبێت سەید حمید بچێتە ئێران و ئیدریس بارزانی یان سامی عبدالرحمن ئاگادار بکات کەوا حکومەتی سوریا پێشوازیان لێدەکات ئەگەر بێنە وولاتی ئێمە ! هەرچەندە بیانومان دۆزیەوە .. نەخێر، لە ئەنجامدا ڕێگەیان بۆ خۆشکردین و سەیدمان نارد، بەداخەوە ئەوکاتە کاك مەسعود لە گەڵ بارزانیدا چووبوونە ئەمریکا بۆ چارەسەری نەخۆشیەکەی بارزانی لەبەر ئەوە هیچ وەلامێکمان بۆ نەهاتەوە، چوینە لای (دحام) ئاگادارمان کردوە کە لەو کاتەدا (ئەبو سەلاح) کە بەرپرسێکی (التجمع) بوو هاتە ئەوێ لە جنێوو هەرەشە درێغی لە گەڵدا نەکردین و ژوورەکەی بەجێهێشت، دحام دڵی داینەوە گووتی ئەویش وەکو ئێوە میوانە نابێ دڵتان برەنجێ ئێوە لەسەر کاری خۆتان بەردەوام بن .

دوای ئەو مشتومڕە بۆصەڵی و سەید هەوڵدەدەن سەردانی (التجمع) بکەن بۆ ئەوەی ناخۆشی زیاتریان نەکەوێتە نێوان بەلاَم (ئەبو میدان) هەروەکو (ئەبو سەلاح) هەڕەشەیان لێدەکات، هەرچەندە (سمیر) ی برای ئەکەوێتە نێوانیان بەلاَم سودی نابێ و بە ناخۆشی لە (التجمع) دەردەکەون، لەو ماوەیەدا عبدالرحمن صالح دەگاتە ناو جەلالیەکان دوابەدوای ئەو ناخۆشیەی نێوان هەڤالانی پارتی و (التجمع)

هەڤالان زۆر بە نهێنی کاری ڕێکخستن ئەکەن، تاوەکو ڕۆژێکیان هێژ

کـاك مـسعود بـه تەلـەفۆن ئاگاداریـان دەکاتـەوە کـە بـەرەسمی یـادەوری پێشکێش بە حکومەتی سووریا بکەن لەو بارەیەوە هەڤاڵ بۆصەلی دەڵێ : لە گەڵ ڕۆناکبیرانی کوردی سوریا دانیشتین یاداشتەکەمان نووسی، منیش لە ژێرەوە مۆرم کرد بە مەزندەی خۆم ئەو یاداشتە نەگەیشتە شوێنی خۆی چونکە جەلالیەکان لە ناو دەزگاکانی حکومەت دەستیان درێژ بوو هەروەها بەئاشکرا بارەگای چەکداریان هەبوو، ئێمەیش قاچاغ .

ڕۆژێکیان حزبێکی چەپی سوریا کە نوێنەرەکەیان ناوی (عزیز) بۆ هاتە لامان گوتی : بۆ لە گەڵ لە جەلالیەکان دانانیشن ئەو ناکۆکیەتان چارەسەر ناکەن، ئەوە بوو لە گەڵ کاك عەزیز سەردانی بارەگای جەلالیەکانمان کرد کەریم فەیلی و فەرهاد شاکەلی، ئیبراهیم عەزۆ و، حمید حسن و عبدالرحمن سالح لەوێ بوون وەك تاوانبار قسەیان لە گەڵ ئێمە دەکردو باسی ئەو یادەوەریەی ئێمەیان کرد چۆن تەسلیمیان کردووە بە کەریم فەیلم گووت ئێوە حزبن و ئێمەیش حزب، بەلام زۆر ناشرینە لای موخابەرات بەدبێژیمان لەسەر دەکەن و پڕوپاگەندەی پیاوی ئیسرائیل و جاسوسیمان دەکەن ! گوتی شتی وانیە !

گوتم ئەوە قسەی بابە شێخ و بۆزێیە کە بەمنیان گوتوە ! لەوکاتەدا لە بەردەم کاك عەزیزدا کەریم فەیلی ئەشهەدوبیلای کێشا کە بە ڕاستی ئێمە پیاوین و پێشمەرگەی کوردین لە دوای ئەو گفتوگۆیە کاك عەزیز پشتیوانی ئێمەی دەکرد و ڕێزی لێ دەگرتین .

یەکەم بەیاننامەی قیادەی موەقەتە

لە داوی ئەوەی سەردانەمان عبدالرحمن صالح هاتەوە لامان، مانگی ١٩٧٥/١٢ کاك مسعود بە تەلەفۆن ئاگاداری کردینەوە کە دوو هەڤاڵ بە ناوی سەلیم و حەسەن دێنە کوردستانی تورکیا، هەوڵبدەن لە(میدیات) چاوتان پێیان بکەوێ، شایەنی باسە سەلیم نازناوی کاك جەوهەر نامیق بوو، حەسەنیش نازناوی کاك کەریم شنگاری بوو بۆ دیدەنی ئەو دوو بەرێزە کاك محمەد بۆصەڵی و عبدالرحمن صالح دێنە وێستگەی شەمەندەفەری نێوان نوسەیبین و قامشلی، لە ناو فارغۆنەکانی شەمەندەفەری بارهەلگر خۆیان حەشار دەدەن سنوور دەبڕن و دێنە جزیرێ لە جزیرێ دوو ماڵ هەبوون بنەماڵەی (شێخ حەسەن) سەر بە پارتی ومالی (سەبری نەوافیش) سەر بە یەکێتی . لە ڕێگەی ئەو ناسیاوەوە دێنە (نوسەیبین) و، لەوێ ڕێگەو شوێنی کاك سەلیم و حەسەن دەزانن .. بۆ سپێدە دەچنە (میدیات) لە ماڵی دوبرا (حسێن و عبدالرحمن حەسۆ) بە یەکتر شاد دەبنەوە، ماوەی (٨) ڕۆژ پێکەوە دەمێنەوە کاك سەلیم و کاك حسن ئەندامانی سەرکردایەتی کاتیی بوون، بۆ یەکەمجا بوو بەیانی سەرکردایەتی کاتیان بۆ بلاوکردنەوە هێناوەکە لەو دیدارەدا بڕیار دراوە :

١/ عبدالرحمن صالح بگەڕێتەوە سوریا بۆ سەرپەرشتیکردنی هەڤالان.

٢/ محمد خالید بۆصەڵی بچێتە ناوچەی بەرواری بالا بۆ :

أ- گەیاندنی بەیانامەی سەرکردایەتی کاتیی .

ب- گەیاندنی نامەی تایبەتی بۆ ڕەحمەتی علی عبداللە، تێلی گۆیی و

حاجی مەلۆ، بەرێز بۆصەلی لەو بارەیەوە دەگەڕێتەوە دەڵێ : لەوکاتەدا بوو هەڤاڵێك بە ناوی عبدالرحمن یوسف کە لە دووایدا شەهید بوو هاتە لامان، منو ئەو بەو زستانە کوشندەیەی جزیرێ لە ڕێگەی (حاجی صبحی) یەوە، بەرەو کوردستانی عێراق هاتین و خۆمان گەیاندە (گەلی گوییا) گوندی (بێجی) ئەو ساڵە بەفرێکی یەکجار زۆر باریبوو، نامەی (تێلی)م، برد بەلاّم نامەکەی وەرنەگرت، حاجی مەلۆ ئامۆژگاری کردم کە بە هۆی بەفروە ناتوانم بگەمە بەرواری بالاّ، بێ ئەوەی شتێك وەدەست بێنین گەڕاینەوە (ئۆلیدەر- قەلاب) بۆ ماڵی شێخ خالید کە لایەنگیری ئێمە بوون لە وێوە هاتینە میدیات ئێمەیان ئاگادار کردەوە کە هەردوو هەڤالأنمان چونەتە (دیار بەکر) ئێمەیش بەدوایاندا چوین بەلاّم یەکترمان نەبینی و لە دواییدا ئاگاداریان کردین کە لە مانگی شوباتی 1976 دا، بگەڕێینەوە لامان .

گەڕاینەوە سوریا ئەو سەفەرەمان (23) ڕۆژی پێچو لە مانگی 1976/2 بە تەنیا هاتمەوە لای کاك سلیم و حەسەن، ئینجا لە گەڵ دوو تورك دەستم بەسەفەرەکە کرد و هاتینە (قەشۆیا ئاروش) و بەرەو بەرواری تا گەیشتینە (هدێنا) بۆ لای عەلی عوبێدەڵلاّ خۆم گەیاندە ماڵی محمد صالح برای عبدالرحمن کە ئێستا لە مەکتەب سیاسی چێشت لێنەرە، لە ڕێگای (حاجی قاسم) و لە دوایدا محەمەد صالح توانیم لە دەرەوەی گوند کاك علی عوبیدڵلاّ ببینم و نامەکەی تەسلیم بکەم .

بەیانەکەو (100) دیناری عێراقیم دا بە علی عوبیدڵلاّ و براکەی .. بەرەو کوردستانی تورکیا لە گەڵ هەردوو هەڤاڵەکانمدا گەڕاینەوە، ئەو ساڵیش بەفرێکی ئەستوور باریبوو، گەیشتمەوە گوندی (سنێ) نزیك

(شـرناخ) جـارێكی تـر سـەلیم و حەسـەنم دیتـەوە، لـە گونـد بارەگایـەكی بچوكیان دامەزراند بوو باسی سەفەرەكەی خۆمم بۆ كـردن و لـەو ماوەیـەدا حكومـەتی سـوریا عبـدالرحمن سـالح و سـەید حمیـدیان گرتبـو، ئەحمـەد ڕەمۆیش قاچاخ، كاك سەلیم بەنامەیەكەوە بۆ (التجمع العراقی) ناردمیـە سـوریا و بـۆ ئـەوەی هەولّبـدرێ ئـەو هەڤاڵانـەمان بـەر هەڵـدەن، بـەپێیان سنوری توركیا و سوریام بەزاند تا گەیشتمە گونـدی (بـاترزانێ) لـەو گونـدە دوو جحێل بوونە چاوساغم و هاتینە (ماشوكا) لەوێ بە هـۆی برادەرێكـەوە ئاگاداری (ئەبو میدیان) م، كردەوە كە بەرپرسێكی (التجمـع) بـوو، هێنـدەی نـەبرد بـە هێزێكـەوە هاتنـە گوندەكـەو منـیش نامەكـەی كـاك جەوهـەرم دەسـت بەدەسـت دایـێ و ڕۆیـشتن، دوو ڕۆژ چاوەڕوانی ئـەبو میـدیان كـرد هـیچ وەلاّمێـك نـەبوو هاتمـەوە نزیـك عـامودا، هـیچ نـەبوو شـەوێكیان بـە ماتۆرسكیل خۆم گەیاندە بارەگای (التجمع) ئەبو میدیان گوتی : بەداخـەوە تا گەیشتم (احمد العزاوی) بەرپرسی (التجمع) سـەفەری كردیـە بۆیـە هـیچ وەلاّمێكم بۆتان نەبوو منیش گەڕامـەوە لای كـاك جەوهـەر و سـەربردەكەم بۆی گێرایەوە .

كـاك جەوهـەر پێگـوتم : بگـەڕێوە سـوریا و چـەند پێـشمەرگەیەكمان هەیـە بـەرەو لای ئێمـەیان بێنـە، بـۆ ئـەو مەبەسـتەی سـەرەوە گەڕامـەوە سوریا و نزیكـەی 40 تـا 50 پێشمەرگەم ئـاودیو كـرد لـەوێوە بڕیـاردرا لـە گەڵ ئەو هەڤاڵانەم جموجۆلی پـارتیزانی لـە جادەی زاخـۆ بـەرەو ناوچـەی (كـانیی ماسـێ) ئـەنجام بـدەین، هەرچـەندە بـەر لـە ئێمـە مەفرەزەیـەكی دیكـەی پـارتی لـە ناوچـەی (گـولی) هـەبوون و بـە بۆنـەی سـەرهەڵدانەوەی شۆڕشی گولاّن لە 5/26/ 1976 لێدان و گرتنـی دیلێـك بـوو لـە (بلكێـف)

له پشت ئەتروش هەرچەندە ئەو ناوچەیە لە ژێر کۆنترۆڵی شەهید محمود ئێزدیدا بوو سێیەم چالاکیمان لێدان و سوتانی مەشروعی ئاوی زاخۆ بوو کە لە مانگی 1976/11 ئەنجام درا .. دوابەدوای ئەو چالاکیەمان گوێبیست بووین کە یەکەم مەفرەزەی چەکداری (ینك) بە بەرپرسیارەتی (جەبار) ناوێك (ئەمە نازناوی ئیبراهیم عەزۆ بووە – ئەسعەد) گەیشتنە نزیك سنوور.

ئەنفـــال

ئا بەو دەردە سەریە چیای کوردستانمان جێنەهێلا تا ساڵی 1988 لە دوای ئەنفال من لێپسراوی عەسکەری ڕێکخراوی گولان بووم، لە گەڵ هەڤالانی لقی یەك و هەندێك پێشمەرگەی حزبەکانی تر هاتینە (چەماتووێ) لە نزیك سنوری تورکیا – عێراق لە وانەی لە گەڵدا بوون شەهید سمکۆ ئامێدی، سەربەست باپیری، شەهید ئەحمەد کادیر، سدیق زاوێتە ، نێچیر ئەحمەد و فوئاد میران و هەندێکی تر کە ناویانم لە یاد نەماوە .

لە بارەی جێگیربوونی بارەگای پارتی لە داوی ئەنفال کاك محمدخالید بۆصەلی دەڵێ : لە (چەماتو) هەموو حزبەکان کۆبووینەوە بڕیاردرا بروسکەیەك بۆ کاك مەسعود لێبدەین ئەوەبوو فەرمووی سەعات چواری بەرە بەیان بەبێتەل قسەتان لە گەڵ دەکەم، لەسەر بێتەل فەرموی : هەر پێشمەرگەیەکی حزبەکانی تر ئەگەر مانەوە پێویستە وەك برا ئیدارە بکەن ئەگەر نەماوە ئەوە ئێوە نابێ بە هیچ جۆرێك کوردستان بەجێ بهێڵن، زۆریش ئاگاداری خۆتان بن لە دوای سێ ڕۆژ برادەرانی حزبەکانی

تر هەموویان ڕۆیشتن هێندەی پێ نەچوو کاک فوئاد میرانی گووتی : هێزا دەڵێ ئەو پارەو کەلوپەلانەتان ببنە گوندێك لە دیوی تورکیا نزیك گەڤەرێ، پێویست ناکا ناوی گوندەکە بڵێم، واتە ئەو گوندە بارەگای پشتەوەتان بێت ئێمەیش لە گەڵ (ناسر ئەبو عبداللە) بەرپرسی دارایی و جەوهەر ئێزیدی و کاك فوئاد کارەکەمان جێ بەجێ کرد من وحمید خواستی جەولەمان کرد بۆ دەستنیشانکردنی بارەگایەکی عەسکەری .

لە مانگی 1988/11 فەتتاح گولی و عەریف یاسینیان ناردە لق و ئێمەیش چوینە ئیجازە، لە مانگی نیسانی 1989 لە گەڵ زەعیم عەلی و شوکری نێروەیی گەڕاینەوە کوردستان لە دوایدا ئامادەی کۆنگرەی (10) بووین لە دوای گۆنگرە ، کۆنفراسی عەسکەریمان بەست و بڕیاردرا جارێکی تر من لە گەڵ دکتۆر کەمال کەرکوکی دا بگەڕێینەوە (چەماتووێ) جموجۆڵی عەسکەریمان دژی عەسکەری عێراق کرد و دیلیشمان لێ گرتن .. تا ئەوکاتەی کە عێراق کوێتی داگیر کرد، ئاوها ماینەوە تا ڕاپەرینی سەرتاسەری دەستی پێکرد خوا شاهێدە لە گەڵ کۆچەکەدا بە تەنیا لە گەڵ (7) پاسەوانی خۆم لە مەیدان مامەوە، عەسکەر گەمارۆی دابووم و بە لوولەی تفەنگ جارێکی دیکە لە (باتوفە) بنکەیەکم دامەزراندەوە، چەکی ئەو خەڵکە هەڵاتووەم کۆکردەوە تا یەکەم ئۆتۆمبێلی بێگانە گەیشتە لامان .

.

ناوی پێشمەرگە سەرەتاییەکانی هەرێمی بادینان هەروەکو لە کتێبەکەی (ئەبو عەنتەر) دا، هاتووە

بەرلـەوەی نێـوی گـشت ئـەو پێـشمەرگانە بنووسـم کـە بەرلەدەسـت پێکردنـی شـۆڕش تـا بەسـتنی کـۆنگرەی (٩) لـە سـاڵی ١٩٧٩ بەشـداریان لـە شۆڕشـی گـوڵان کـردوە (هـەرێمی بادینـان) پووختـەی چـەند لاپەڕەیـەکی کتێبەکـەی دکتـۆر هاشـم رەمـەزان (ئـەبو عەنتـەر) لـە چـەند دێرێکـدا دەینووسمەوە :

ئـەبو عەنتـەر کـە لـە ناوچـەکەدا بـە (مـەلا محمـد) ناسـرابوو زۆر بەشـانازیەوە نێـوی ئـەو قارەمانانـە دێـنێ کـە لـەدوای نـسکۆی شـۆڕش نەیانتوانیوە بگەنە ئێران هەروەها خۆیـان ڕادەسـتی ڕژێمـیش نەکردۆتـەوە بـۆ نموونـە (محمـد گـەودە) دەربـارەی ئـەو قارەمانـە دەڵـێ : گـەودە دەگـەڵ تەمر کۆچەری خاڵی و ئەحمەد صالح و صالح عبدالرحمن دەورێکی باڵایـان لە شەڕەکانی رواندزو گەرووی عەمەرئاغا بینیوە کاتێ لـە ریزەکانی هێـزی زاخۆ بە سەرپەرشتی حاجی قادۆ دەجەنگان !

هەروەکو گوتمان گەودە دەچێتەوە نێو خزمەکانی لەبـەری تورکیـاو لـە گونـدی (هـدریش) لـە مـاڵی ئەحمـەد رەسـول ژێرکـی دەمێنێتـەوە تـا مـەلا محمدو ئەبو نەواڵ و سـەید حەسـەن دەگەنـە ئـەوێ ! ئـەوەی شـایانی باسـە گەودە نەخوێنـدەوار بـوە .. لەسـەر ڕێنمـایی جوهر نـامیق هـەڤاڵان فێـری خوێنــدن و نووســینی دەکــەن تــاکو بتــوانێ بڕیــاری کــارە نهێنیــەکانی سـەرکردایەتی کـاتیی بخوێنتـەوە !! تـا ئێستایـشی دەگەڵـدا بێـت بـاس لـە

خستنەخوارەوەی هەلیکۆپتەری ڕژێم دەکرێ کە محمد گەودە لە شەڕی (بێلمبیرێ) لە ١٩٧٧/٥/٢٥ بە ئار بی جی پێکاندوویەتی !

هەروەها ئەبو عەنتەر زۆر بە ویقارەوە باس لە مێرخاسی عومەری لەعلی، مستەفا مزووری، محمود یەزیدی، عادل مزووری، سلیمان توفی، فواد میرانی، مەلا عبداللە حسن، مەلا علی تەتەرخان عەبدول لەتیف، علی قادۆ، عبداللە محو چونکی، صادق عومەر، محمد میرزا میرزا، عادل حاجی قادۆ، جمیل عوسمان کشانی، علی علی سیفەدین کۆچەر، حمید حفزواللا، فتاح گولی، عبداللە ریوانی، اسماعیل پەرخی، خلیل جواهیر، حسن کێستەیی، حسین عزیز یاسین، عمر علی هالۆ، حمید شریف، غازی سینەم، جبار هروری، جاسم جاسم، محمد خالد بۆصەڵی، عوسمان قاسم .

١- صادق حامد هروری
٢- محمود احمد هروری
٣- سلیمان طاهر هروری
٤- ابراهیم عبداللە هروری
٥- سلمان عبداللە هروری
٦- یوسف سلمان هروری
٧- شاهین اسماعیل هرووری
٨- یوسف کیستی
٩- حمید کیستی
١٠- محمود قدشی
١١- غنی قدشی
١٢- سید نوری جم سیدی
١٣- یاسین جم سیدی
١٤- سید تەها جم سیدی
١٥- ابراهیم امیدی
١٦- عبید کولی
١٧- محمد حمدی ورمیلی
١٨- حمدی حمدی ورمیلی
١٩- جوزل ورمیلی
٢٠- احمد(ادریس جرجیس)
٢١- طاهر زیوی
٢٢- نایف زیوی

٢٣- سليمان بندى ٢٤ - حيدردوستكى (شيخ ممى)

٢٥- بدل بيكارى ٢٦- مراد بنافى

٢٧- لزكين سرزيرى ٢٨- جمال باكوزى

٢٩- حمدى بامرنى ٣٠- حسى بامرنى

٣١- زاهد بامرنى ٣٢- احسان بامرنى

٣٣- كريم اشواى ٣٤- جعفر اشواى

٣٥- صالح اشواى ٣٦- عمر اشوتى

٣٧- قاسم مزورى بينارينكى ٣٨- سليمان ريتو

٣٩- مناف جلكى ٤٠- خالد محمد جلكى

٤١- شكرى جلكى ٤٢- صبرى ديشيشى

٤٣- مصطفى مزورى ٤٤- عادل مزورى

٤٥- محمود يزيدى ٤٦- سليمان خدر يزيدى

٤٧- ويسى بانى ٤٨- ابو نوال(على)

٤٩- خليل بانى ٥٠- سيد حسن زاخوى

٥١- صادق عمر ٥٢- سليمان كجل

٥٣- محمد كودان ٥٤- شمو

٥٥- على عمر ميرانى ٥٦- زوران عبدالعزيز خانقين(انور)

٥٧- رسول بادى ٥٨- حسن هجر كرافى

٥٩- فؤاد ميرانى ٦٠- شهلب احمد ميران

٦١- حميد عبدى ميرانى(طير الحر) ٦٢- عبدالله صالح زاخوى

٦٣- عبدالرحمن صالح ٦٤- هجر زيوكى

٦٥- حسن زيوكى ٦٦- احمد رمو اسهى

٦٧- عكيد كولى
٦٨- ملا على شرنخى
٦٩- ملا امين بارزانى
٧٠- هرمز دوستكى
٧١- بهزاد بامرنى
٧٢- حميد افندى سيدكان
٧٣- ملازم يونس
٧٤- غازي زيبارى
٧٥- محمد خالد بوصلى
٧٦- خالدكوجر – صالح سيتو
٧٧- ابراهيم اورى
٧٨- د. رزكار(قاسم)
٧٩- ايشو وردة ايشو
٨٠- على على زيوكى
٨١- محمودكربتى(محمود يوسف سلو)
٨٢- ادريس على على زيوكى
٨٣- محمد ميرزا
٨٤- ردوان ميرزا
٨٥- احمد ميرزا
٨٦- سعدى
٨٧- فضل الدين بريفكى
٨٨- حميد قمرى
٨٩- شوكت قمرى
٩٠- عمر قمرى
٩١- عادل قمرى
٩٢- حسين عبيد قمرى
٩٣- حيدر خالد سرورى
٩٤- حسن خالد سرورى
٩٥- نورى اردنى
٩٦- فرهاد سلام ديشيشى
٩٧- لزكين سلام ديشيشى
٩٨- شوكرى نيروقيي
٩٩- فارس اميدى
١٠٠- ملازم على عثمان
١٠١- ملازم محمد ابوبكر
١٠٢- تيلو كويي
١٠٣- على تيلى كويي
١٠٤- عيسى سندى
١٠٥= جميل جلكى
١٠٦- رمضان جلكى
١٠٧- لاوند خلف ميرانى
١٠٨- عمر محمد سيس ميرانى
١٠٩- سعيدبداخ ميرانى
١١٠-خليل شكر ميرانى

١١١- مـلا قاسـم ميرانـى(عبـدالرحمن حـسن حمـادى) ١١٢- حـسن كيـستى

١١٣- مراد كيستى	١١٤- مصطفى ملا امين
١١٥-مصطفى كيستى	١١٦- طاهر احمد
١١٧- عادل احمد	١١٨-قادر كيستى
١١٩- موسى كيستى	١٢٠- ياسين عزيز
١٢١- احمد كيستى	١٢٢- حسن صبرى
١٢٣- حسن اردنى	١٢٤- صالح ابراهيم
١٢٥- مصطفى ابراهيم	١٢٦- احمد شانة هرورى
١٢٧- زهير رمضان بامرنى	١٢٨- بهزاد رمضان بامرنى
١٢٩- لزكين شعبان	١٣٠-على ابراهيم
١٣١- محمود على	١٣٢- شهباز احمد
١٣٣- عمر محمد	١٣٤- جبار احمد
١٣٥- سعدى احمد	١٣٦- دهام عمر
١٣٧-رؤوف حسن	١٣٨- ياسين عبدالله
١٣٩- ياسين مراد على	١٤٠- سعيد قدشى
١٤١- على قدشى	١٤٢- مراد قدشى
١٤٣- درباز قدشى	١٤٤-عمر قدشى
١٤٥-سليمان توفى	١٤٦- ويسى بنافى
١٤٧- طيار كيستى	١٤٨- عريف ناصر
١٤٩- عرفان فتاح	١٥٠- رمضان فتاح
١٥١- امين عمر	١٥٢-فؤاد سلام
١٥٣- ملا رمضان	١٥٤- اسعد احمد عثمان

١٥٥- سلمان حجى سليمان	١٥٦- على طاهر هرورى
١٥٧-محمد جندى	١٥٨-قادر خالد
١٥٩- سيد نايف جلكى	١٦٠- عبدالرحمن اسماعيل
١٦١- محمد صالح اورى	١٦٢- كمال رمضان ياسين
١٦٣- احمد حاجى ياسين	١٦٤- مصطفى اورى
١٦٥- سعدى عمر	١٦٦- على عبدالله
ه ١٦٧- احمد عبدالله	١٦٨-مصطفى قادر
١٦٩- مناف	١٧٠- سعدى
١٧١- محمد جلكى	١٧٢- صديق جلكى
١٧٣- نجم الدين تمر	١٧٤- سليم محمد
١٧٥- سليمان عبدالله هرورى	١٧٦- احمد سلمان هرورى
١٧٧- عثمان ظاهر هرورى	١٧٨-خالد ظاهر هرورى
١٧٩- عبدالله حجى محمد	١٨٠- عبدالله كولى(حةلى)
١٨١- سليم كوركى	١٨٢- كريم كوركى
١٨٣- فتاح كولى	١٨٤- محمد حجى عزو
١٨٥- ياسين حجى عزو	١٨٦- صبرى على حيدر
١٨٧-حجى قادر كرافى	١٨٨- عادل حجى قادر
١٨٩- نادر حجى قادر	١٩٠- سيد عزيز زاخوى
١٩١- بهاء الدين باكرمان	١٩٢- حميد حفظ لله عمر
١٩٣- تيجر حفظ الله عمر	١٩٤- صبرى حفظ الله عمر
١٩٥- جاسم حفظ الله عمر	١٩٦- حميد خواستى اسماعيل
١٩٧- محمد عبدالجليل	١٩٨- معروف عمر عسكر

١٩٩- عيسى احمد شمو
٢٠٠- حميد شربف موسى
٢٠١- موسى شريف موسى
٢٠٢- محمد شريف موسى
٢٠٣- شريف شريف موسى
٢٠٤- سلمان شريف موسى
٢٠٥- ميرزا عزو ميرزا
٢٠٦- شاهين قاسم شاهين
٢٠٧- تمر شريف موسى
٢٠٨- عثمان قاسم مستى
٢٠٩- محمد ميرزا محمد
٢١٠- احمد محمد رجال
٢١١- خدر عمر عزيز
٢١٢- نورى خدر عمر
٢١٣- حاجى خدر عمر
٢١٤- نايف خدر عمر
٢١٥- صديق خدر عمر
٢١٦- صبرى لوند عمر
٢١٧- احمد لوند عمر
٢١٨- حامد لوند عمر
٢١٩- ياسين يزدين حسو
٢٢٠- عبدالله محو سمو
٢٢١- حجى ملو محو سمو
٢٢٢- عبدالله احمد ايوب
٢٢٣- يوسف سعدى سعدى
٢٢٤- سعدى سعدى
٢٢٥- جبار محمد حسين
٢٢٦- شريف سليمان حاجى
٢٢٧- عيسى ياسين كلعو
٢٢٨- حجى ياسين كلعو
٢٢٩- رمضان ياسين كلعو
٢٣٠- محى عبدالله محى
٢٣١- عبدالله عبدالله محى
٢٣٢- صالح مشختى
٢٣٣- عبدالرحمن مشختى سفر
٢٣٤- حاجى عبدالله صوفى
٢٣٥- محمد رجال
٢٣٦- حاجى سليمان حاجى
٢٣٧- رمضان عبدالرحمن محمد
٢٣٨- اسماعيل فندى مشختى
٢٣٩- فندى مشختى سفر
٢٤٠- احمد مصطفى عثمان
٢٤١- عبدالرحمن شاهين بابك
٢٤٢- حاجى مراد فندى

٢٤٣- حيدر احمد عثمان

٢٤٤- محمد عمر ميرزا

٢٤٥- مصطفى على محمد

٢٤٦-ميرزا فتاح محمد

٢٤٧- خدر بوزة حاجى

٢٤٨- سعيد شهباز بوزة

٢٤٩- يوسف حسن بوزة

٢٥٠- حجى هاشم جانكير

٢٥١- قاسم حامد صالح

٢٥٢- احمد منينى

٢٥٣- مصطفى احمد محمد

٢٥٤- شريف شهوان

٢٥٥- مصطفى عمر مستى

٢٥٦- رشيد قادر سلمان

٢٥٧- عبدالله قاسم مصطفى

٢٥٨- حسنى يوسف

٢٥٩- حسن مصطفى

٢٦٠- عبدالله محمد شامل

٢٦١- عبدالله عبدالرحمن تحلو

٢٦٢- يوسف شامل

٢٦٣- محمد شامل

٢٦٤- سعيد عثمان خالد

٢٦٥- صديق عثمان خالد

٢٦٦- محمد موسى

٢٦٧- يوسف موسى

٢٦٨- سهمى مصطفى عبى

٢٦٩- حسن احمد حسن

٢٧٠- عيسى موسى

٢٧١- يوسف على بيرو

٢٧٢- محمد صالح سعدو

٢٧٣- خواجة فتاح بابك

٢٧٤- عيسى جبى شنكى

٢٧٥- رمضان حميد كيندل

٢٧٦- حميد رمضان حميد

٢٧٧- على قادو

٢٧٨- حجى موسى

٢٧٩- صديق رمضان حميد

٢٨٠- حسن محمد صالح

٢٨١- جاسم جانكير يعقوب

٢٨٢-صالح احمد شمو

٢٨٣- اسماعيل عثمان احمد

٢٨٤- عثمان اسماعيل عثمان

٢٨٥- سعيد اسماعيل عثمان

٢٨٦- عبدالله عيسى شريف

٢٨٧- سعيد عبدالله جانكير

٢٨٨- سيفدين حجى قوطاس

٢٨٩- امين جهور صالح

٢٩٠- عبدالله مدير رجال

٢٩١- رجال مدير رجال

٢٩٢- محمد صالح حاجى حسن

٢٩٣- صديق جندى جانكير

٢٩٤- عمر اسماعيل ابراهيم

٢٩٥- عزيز سعدو صالح

٢٩٦- رمضان عيسى صوفى

٢٩٧- عبدالله مصطفى احمد

٢٩٨- اسعد جانكير شاهين

٢٩٩- صالح على افدل

٣٠٠- سعدى نعمان قاسم

٣٠١- اسلام رمضان عيسى

٣٠٢-فندى عبدالله محو

٣٠٣- محمد قاسم حسنى

٣٠٤- محمد حجى سيفدين

٣٠٥- حسن احمد

٣٠٦- رسول عبدالرحمن

٣٠٧- شوعيب يعقوب

٣٠٨- زبير

٣٠٩- محمد صالح عبدو

٣١٠- صبرى

٣١١- خليل محمود

٣١٢- خالد خدر(*)

(*) لەدوا پرۆڤەی ئەم كتێبەدا بەتەلەفۆن گفتوگۆیەك لەنێوان برای بەرێزوخۆشەویستم هاوكارو بەرپرسی دێرینم كاك فەرهاد عەونی لەسەر ناوەرۆكی كتێبەكە دروست بوو، لەكاتی خۆیدا كاك فەرهاد لەدیمانەیەكی رۆژنامەی (برایەتی) لەگەڵ (عومەر شط یونس) كردبوو، ئەو قارەمانە پێشمەرگەی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول بووەو چەكی خۆی لەماڵ داناوە تا ئەوكاتەی برایان جەوهەر نامیق‌و كەریم شنگاری گەیشتنە ناوچەكە، بۆ جارێكی دیكە دەستی بەخەبات كردۆتەوە، دوورنییە نێوی چەندانی دیكەی قارەمانی شۆڕشی گوڵان لەیاد كرابێت، بۆیە لەبری خۆم‌و دكتۆر هاشم رەمەزان داوای لێبوردن لەخۆیان‌و خانەوادەكەیان دەكەین.

شەڕی بێلمبیرێ [٣]

بێلمـبیرێ ناوچـەیەکی شـاخاوی یـەکجار دژوارو بـە هـەورازو نـشێوە، چەندی بڵێی بە لەوەڕو داروئاوە بۆیە مەڕدارانی ناوچەکە ڕووی تێدەکەن .. سەر بە گوندی (هروری)ە، کە دەکەوێتـە ڕۆژئـاوای بـەرواری بـاڵا کـە بـە (زۆزان) بـە نێوبانگـە، لـە ڕۆژهەڵاتیـدا چیای (کـێلا سـپی) لـە باکووریـدا پێـنج کیلۆمـەتر لـە سـنووری تورکیـا دوورە، لـە ڕۆژئـاوا دۆڵـی (زەنـدۆرە) چیای (زنارا کێستە) دەکەوێتە باشووری .

ئـەوەی بیـەوێ سـەردانی بێلمـبیرێ بکـات ڕێگاکـەی بـە نێـو گونـدی هروریدا دەڕوا هەر لە نزیك گوند کانیاوێك هەیـە .. لـە نزیـك ماڵەکانیش کانیاوێك هەیە .. هێندە ناڕۆیت کانیاوێکی گەورە ڕووبـەڕووت دەبێتـەوە .. جیهانی سێو، گوێز، تـرێ، قەیـسی، هەلووچکە لـەو ناوچـە دڵفرێنەدایـە ! فێقیـو تـەڕە شانبەشـان بـە ڕووت پێدەکـەنن .. ئـەو سـێ کانیـاوە دەکەونـە ڕۆژهەڵاتی بێلمبیرێ .

بـۆ گەیـشتن بـە بێلمـبیرێ دو ڕێگـا هـەن یـەکیان بـە ڕێگـای سـەروو ناسراوە کەوتۆتـە خـوار کانیاوەکە کە ئەشـکەوتێکی گـەورەی لێیـە، ڕێگـای خـوارێ بـە تەنیـشت گۆمـە ئـاوێکی گـەورەدا دەڕوا ئـەو گۆمـە تایبەتـە بەئاودانی ئەو چوار بێستانە کە بـە سـێوی ئـەمریکی چاندراوە لـە نزیـك ئەو بێستانە ماڵی (ئەحمەد شـانە) یـە، ئـا.. لـەو شـوێنەدا بـۆ یەکـەمجار لـە

---

(٣) ئەو چەند بابەتانەم لە بیرەوەریەکانی شۆڕشی گوڵانـدا لـە ڕۆژنامـەی (هـەولێر)لـە ساڵی ٢٠١٤ بڵاوکردۆتەوە .

دوای نسکۆی ١٩٧٥ بارەگای پارتی دیموکراتی کوردستان لە ١٩٧٦/١١/٢٠ کرایەوە .

کاتێ هەواڵی ئەو بارەگایە گەیشتە ڕژێم .. هێزێکی (٥٠٠)سەربازی و(٩) هەلیکۆبتەر وەك هاریکارو گواستنەوەی هێز لە ١٩٧٧/٥/٢٥ هاتە سەر بارەگای .. کە لە سێ لاوە ڕۆژهەلات، ڕۆژئاواو باشووری بارەگا سەربازی دابەزاندو شەڕی مانونەمانی تێداکرا .. دوژمن (٤٥) سەربازو ئەفسەری کوژرا لە گەڵ (٣٠) بریندار ! هێزی پێشمەرگەیش (١٤) شەهید کە (٤) تەرمیان کەوتنە دەستی دوژمن کە یەکێکیان بە ناوی (زۆران عزیز پشتیوان)بوو کە خەڵکی شاری خانەقینە .. لە نێو پێشمەرگەدا بە (ئەنوەر) دەناسرا ! لە گەڵ (٩) بریندار، لە ڕۆژی دووەمی شەڕدا قارەمانی هەردوو شۆڕش (حجی قادۆ گراڤی)یش، شەهید بوو.

ئەوانەی ئەو داستانەیان تۆمار کرد بریتی بوون لە : علی ابراهیم هروری کە لە دواییدا چوە ریزی شەهیدانی کوردستان، پێشمەرگەی هەردوو شۆڕش محمد خالد بۆصەڵی، میلازم محمد، قوەتی محمد گەودان کە بە ئاڕ بی جی کۆبتەرێکی لە مەیدانی شەڕدا خستە خوارەوە !

لەم نووسینە ساکارەدا بۆ خوێنەر ڕوون دەبێتەوە کە قوتابخانەی ڕێبازی بارزانی نەمر ئێمەمانانی فێرکردوە کە جیاوازی لە نێوان هیچ پارچەیەك و شارێکی کوردستاندا نیە.. بۆیە زۆرانی خانەقی لە بێلمبیرێ شەهید دەبێت، پێشمەرگەی هێزی هەلگوردیش لە هەرێمی سۆران بە خاك دەسپێردرێ .

چایخانەی خانۆ ..

جیاوازی نێوان ئێوەو خەڵکانی دیکە ئەوەیە .. خەڵك بە شێوەی ئێوە دەڵێن مەفرەزە سەرتاییەکان، کەچی ئێوە ئەو مەفرەزانەن کە لە ئەرکەکانتان نەگەڕاونەتەوە ! من دڵنیام ئێوە پیتە سەرەتاییەکانی نووسینەوەی مێژووی شۆڕشی گولان دەبن ! ئێوە ئەو ئەلقە بزربوەی نێوان مەزنی ئەیلوول و گوڵانی تەواوکەرن .. ئێوە مەردومی کەوکەبێکی ترن بۆیە ئەوانەی ئێوە ناس دەکەن لە پەنجەی دەست تێپەڕ ناکەن !!

پێویستە ئەو دەنگانەی بە خۆیان دەڵێن (مۆ..دێر..نزم _ modirnizim) بە بیانویی کۆنبوونتان داوای وەلانانتان دەکەن .. ئارەقەی شەرمەزاری بۆ ژیانی دژواریتان بڕێژن ! ئێوەن بەردی بناغەی فەخفەخەی کوردانتان دامەزراند ! ئێوە لە ڕۆژانی سەخت و بێکەسیماندا پەرژینی ناموسی کوردان بوون ! ئێوە پینەی شەرواڵە دڕاوەکەی کوردان بوون ! ئێوە ئومێد، ئاوات، خۆزگەو هەتوانی کوردان بوون !

دوا بەدوای پیلانی ئاداری ١٩٧٥ ڕژێم بۆ لێکترازانی کۆمەڵگەی کوردەواری هەوڵیدەدا شیرازەی هەموو شتە جوانەکانی ناوچەکەمان وردوخاش بکات ! بۆ ئەوەی ئەو پەیوەندیە پتەوەی پێکهاتەکانی نێو کۆمەڵگای کوردەواری بپچڕێنی ..خەڵکانێکی دزو نزمنەفس و بەکرێگیراویان بەگژ برا فەلەکانی ناوچەی بادینان وەنابوو .. تاکو لە وێوە دەست بخەنە نێو وردەکاری گوندو خانەوادەکانی دانیشتوانی فەلەو ئیسلام ! ئەوە بوو پیلانی گڵاویان بە کوشتنی چەند فەلەیەکی بەرواری

بـالاّ ئەنجامـدا ! تـاكو خـوێنی بـرا فەلـەكان بكەوێتـە ئەسـتۆی بـرا ئیسلامەكان!

لـە شـەوی ١٩٧٧/١٠/١٣ مـستەفا مـزووری بەرپرسـی عەسـكەری مەفرەزەیـەكی سـەركردایەتی كـاتیی بـۆ گەیانـدنی پۆسـتێكی ڕێكخـستن چەند هەڤاڵێكی حیزب دەنێرێتە گوندی (بێقولك) نزیك ئـۆردی سـەربازی (سۆتكێ) بۆ سپێدەی ڕۆژی دووەم بە سەلامەتی دەگەنـەوە بنكەی خۆیـان، لە دواییدا ڕوون دەبێتـەوە كـە یـەكێك لـەو هەڤالانـە پەنجـەرەی چایخانەی خـانۆی فەلـە كـە لەسـەر شـەقامی سـەرەكی بـوە دەشـكێنن و چـەند كیلـۆ شەكروچـا بـۆ خۆیـان دێـنن !! بۆیـە كـاكی بـەرپرس پێـشمەرگەكان كۆدەكاتەوەو بڕیار دەدا :

١- ئەگـەر شـەهیدیش بـدەین دەبـێ ئـەو شەكروچـایە بگەڕێتـەوە شوێنی خۆی .

مـەفرەزە سـەردانی گونـدی خـانۆی خـاوەن چـایخانەو سـێ گونـدی دەوروبەر بكات تاكو باسـی مەسـەلەی دزیـنی شەكروچا، ئینجا گەڕانـەوەی كەلوپەلی دزراو بۆ شوێنی خۆی بۆ خەڵكەكان بكرێت، بە مەیان بـۆ خـەڵك و ڕژێم ڕوون دەبێتەوە كە پێشمەرگە هەردەم لە خـەمی میللـەتی خۆیـەتی و دەستی بۆ تۆڵە كردنەوەو سزادان درێژە ! هەروەها بە پیـاوانی ڕژێـم بڵـێ : ئەو قەسپەی ئێوە دەیخۆن ناوكەكەی وا لە گیرفانی پێشمەرگەدایە .

كانى هون دوژمن؟ ئەڤە سليمىٚ سورانيە..

ئەگــەر هــاتوو هــەڤاڵانى ئێــستاكێى پارتيمــان بــە ووردى لاپــەڕە نەنوسـراوەكانى مێـژووى شۆڕشـى تەواوكـەرى مـەزنى ئـەيلوول كـە بـە شۆڕشـى ٢٦ گـوڵانى ١٩٧٦ نـاوزەد كـراوە بخوێننـەوە .. ئـەوكات بـۆ هـەموو لايەك ڕوون دەبێتەوە كە بـە هـيچ شـێوەيەك هەسـت بـە وەسـتانى شـۆڕش ناكرێت ! مەگەر تەنيا بۆ ماوەيەك جەبهە ئاگرينەكـەى (سـەرتيز، مـاكۆك، سـەرى حەسـەن بـەگ و گـەرووى بێـشىٚ) هێـور بونـەوەى بـەخۆوە بـينى چـونكە پێكـە زێـدە تاڵەكـەى نـسكۆى مـەزنى ئـەيلول، ئێمـەو خـەڵكانێكى مەندەهۆش كرد ! دەمێكە گوتراوە : ئەگەر كحێل سوارچاكى خـۆى هـەبێت .. نــسكۆيش بــێنىٚ بــە ڕكێفێــك بــە حيلەيــەكى نەعرەتــە ئاســا بــۆى هەڵدسـێتەوە .. ئەمــەيان وەسـفى پـڕ بـە پێـستى شۆڕشـەكەتانە ئـەى هەڤاڵانى ئێستاكىٚ !

هـەروەكو چـۆن مـانگى ئـادارىٚ لـە ژيـانى كوردانـدا بـە مـانگى خۆشـى وناخۆشى يـان شـين وشـايى دەناسـرىٚ، بەنـدەيش مـانگى گـوڵان بـە مـانگى عينفـوانى كوڕگـەلان و هـەڤالانى پـارتى دەزانم ..بـە ديـدى مـن ئـەو يـادە بێناز بە نێوماندا گوزەر دەكات بىٚ ئەوەى شەوچـەرەى بـۆ سـازبكرێت ..بـىٚ ئـەوەى يـادى شـەهيدە سـەربەرزەكانى بكرێتـەوە ! بـىٚ ئـەوەى بكرێتـە وانەيەك بۆ نـەوەى نـوىٚ كـە لـە مێژوويـدا نابەڵەدن ! بـىٚ ئـەوەى بـاس لـە ماجەڕاى چۆنيەتى سەرهەڵدانەوەى بكرێت ! بىٚ ئەوەى بـاس لـەو سـەربازە وونانـە بكرێـت كـە ڕۆژانێـك مـۆم ئاسا شـەوە زەنگـى ئاسمـانى هـەر چـوار

پارچەی کوردستانیان دڕدەدا !!

وەرن لەم سالگەردەدا باس لە هێندێ گوند، دۆڵ، ئەشکەوت بکەین کە بە هیچ شێوەیەك لە نێو نەخشەی چاپکراویشدا (توونە) !

پرسیار.. کێ لە هەڤاڵانی ئێستاکێ مام یوسف بیرمان ناس دەکا؟! کێ دەزانێ گوندی (بیرمان) ل کیڤەیە؟! کێ دەزانی بیرمان چەند ماڵە؟! کێ دەزانێ چ عەشیرن؟! کێ دەزانێ چەند پڕۆژە بۆ بیرمان جێبەجێکراوە؟! کێ چیرۆکی دارسیغاری بارزانی نەمرو حاجی ئەحمەدی (بایێ) دەزانێ؟! تۆ بڵێی دارسیغارەکە ئێستاکێ لە کام مۆزەخانەی کوردستان دانراوە؟! من دڵنیام زۆربەتان باس لە وتەکانی تاگور، کاسترۆ، گاندی، ماو، دەکەن و لە نوسینەکاندا تەوزیفی دەکەن .. بەلام ناتوانن وەلامی ئەو پرسیارانە بدەنەوە : کێ؟ لە کوێ؟ کەی؟ بە چ بۆنە ئەو چەند پەیڤە گوتراوە :

کانی هون دوژمن؟ ئەڤە سلیمێ سورانیە.. قەب قەبا کەوی یێ دهێت دێ لە دەرکەڤن گەلی دوژمنا.. ئەڤە سلیم سورانیە . ئەوەی وەلامی هەیە کە نیانە ! با پەیوەندی بە جوهر نامیق، هاشم رەمەزان، زۆران خانەقی، عومەرێ لەعلی، محۆ گەودە، حاجی قادۆ، حمید شەریف بکات .. ئەگەرنا سەردانی ماڵپەڕێ بکەن بەنێوی حەسەن شنگالی ئەگەر هەبوو !!!!!کە نییە !**(درێژەی دەبێت)**

مام یوسف بیرمانی

کاتێ زۆربەی خەڵکی ئێمە کە ئێستا بە نێوی (چاودێری سیاسی، سیاسەتمەدار، ڕوناکبیر، کادیری پێشکەوتوو) لە سێبەری پەرلەمان و حکومەتی کوردانادا دەکوردێنن .. تا درەنگە وەختانێك بە هۆبەو هەواری کوردینیدا گوزەرمان نەدەکرد !! بە دوو دەست کڵاوی خۆمان گرتبوو .. زەندەقمان لە بۆرە پیاوان دەچوو ! ئا لەو کاتەدا بوو خەڵکانێك لە گۆشت و ئیسقان گیان لەسەر دەست بوون .. لە گەڵ نەعرەتەی فەرمانی بارزانی .. هەلۆ ڕابن بەرەو کوردستانا دەلال .. بۆ بەردەوامی و هەڵسانەوە تۆزو غوباری نسکۆیان لەخۆ داوەشاند ... بەر لە سەلیم سۆرانی (جوهر نامیق) و حەسەن شنگالی (کریم سنجاری) ماندونەناسی دیکە هاشم رەمەزان (ئەبو عنتر)، عەبدوڵلا ڕەمەزان (ئەبو نوال)، سەید حەسەنی زاوایان بۆ پێشوازیکردن لەوێ بوون .. لە (بیرمان) بوون .

هورێنەی ئەمجارەیش تەواوکەری (کانی هون دوژمن؟ ئەڤە سلیمێ سورانیە ..) ڕۆژێك دادێ بەندە ئاسا حەکایەتخوانێك لەسەر شاشەی کۆمپیوتەردا دەڵێ : هەبوو نەبوو گوندێك هەبوو بە نێوی (بیرمان) چوار پێنج ماڵ زێتر نەبوون لەسەر رووباری خابوور بوو هەرچەند نەخشەی پارێزگای دهۆك سەیر بکەی ئەو گوندەی تێدا نیەو هی ئەوبەریش تێیدا نیە ! جۆلەمێرگ، چەلێ، جزیرە دەبینرێ .. هەرچەندە دڵنیام (بیرمان) چەند ماڵێکی لاتەریکە بۆ میوانی درەنگە وەخت خۆی حەشارداوە بەڵام کەوتۆتە ئەو ڕێگایە .. ڕاستە من بە چاو نەمبینیوە ! بەڵام بەخوا بە دڵ دەگەڵیان ژیاوم، چونکە ناندەری و کوردینی ئەو چەند ماڵە منو تۆو

خەڵكانی دیكە سەرسام دەكات — كاتێ ئەو مێژووە بنوسرێتەوە - .

لە درەنگە ئێوارەیەكی ناوەڕاستی كانوونی دووەمی ساڵی ١٩٧٥دا، دەنگوباسی گەیشتنی دوو غەریبە دەروێشی گەڕیدە بۆ گوندی (مەلێسیە) بڵاودەبێتەوە .. هەڤاڵانی پارتی ئەودیو بەرەو ئاقاری (بیرمان)یان، دێنن لە گۆڕستانی بیرمان ئەو دوو سەركردەی سەركردایەتی كاتیی بە هەڤاڵان ئەبو عنترو عەبدوڵڵای برایی و سەید حەسەنی زاوایان شاد دەبن .

بە گەیشتنی ئەو سەركردانە جموجوڵی ڕێكخستن و خۆئامادەكردن گەرموگوڕ دەبێت .. تەتەر لە هاتوچۆدا دەبن، ئەو پێشمەرگانەی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول كە لە (ئەشكەفتا كەران)و، دۆڵی گەلی (پیركێ و چرانێ) خۆیان حەشاردابوو دەگەڵ ئەوانەی لە سوریا لە مەڵاسدابوون بەرەو بیرمان، گوفكێ، بێلمبیری، كوماتە هاتن ...

وا دەردەكەوێ خوالێخۆشبو جوهر نامیق كەمدوو بوە ! ئێوارەیەك لە كاتی گوێ گرتنی لە رادیۆ.. هەواڵێكی خۆشی لەسەر كوردان بیستوە بۆیە زەردەخەنەی دێتێ ! مام یوسفی خاوەن ماڵیش بە هەڵەداوان دەچێتە سەر گردۆڵكەی بەرماڵان هاوار دەكا : هۆ عنتۆ ! هۆ عنتۆ، ئەویش دەڵێ مام یوسف خێرە؟ مام یوسف دەڵێ سەلیم پێكەنی !!

ئەویش دەڵێ دڵنیابە شۆڕش سەركەوت !! هێندەی پێناچێ بەرەبەیانیەك مام یوسف بۆ نوێژكردن هەڵدەستێ سەیر دەكا ئەو سێ چوار میوانەی گوندەكەیان لەسەر رووباری خابوور خۆی لە (١٠٠)سەت پێشمەرگە داوە بۆیە پڕ بەدەم بە گریانەوە هاوار دەكاو دەڵێ : كانی هون دوژمن؟ ئەڤە سلیمێ سورانیە .. قەب قەبا كەوی یێ دهێت دێ لە دەركەڤن گەلی دوژمنا ئەڤە سلیم سورانیە .

ئەوانەی نازانم لە کوێن ..!

لەو کاتەی بۆ ئێوە لە حاڵەتی هوڕێنەدا بووم، هەگبەی خۆم سەروژێر کرد دەشقم وشەیێ، پەیڤێ، ڕستەیێ بۆ ئێوەی سەروەرو سەرفراز بدۆزمەوە، جگە لە وەسفی هێژا بارزانیدا شك نابەم کە لە داستانی خواکورك دەقەبەر پێشمەرگەی کردو فەرمووی : ئێوە بەقەد شاخەکانی کوردستان جەوهەرتان لێ دەبارێ ! بۆیە ناهەق نیم کە دەڵێم : مەحاڵە هیچ پێوانەیەك بۆ گەورەیی ئێوە بدۆزمەوە.. مەگەر بڵێم : ئێمە هەموومان بەرامبەر بە ئێوەو ڕۆژانی دژواریتان شەرمەزارین ! چونکە دڵنیام تا ئێستا نەمانتوانیوە ئەو خۆزگە زێدە ساکارانەی ناختان بێنینەدی کە لە ڕۆژانی سەرفرازیتاندا لە سێبەری بنەدارێ .. لەوکاتەی بۆ حەسانەوەی جەستەی شەکەتو ماندووتان پاڵتان بە تاشە بەردێك دەداو ئومێدی دواڕۆژو خۆزگەتان دەخواست ! ئومێدی عەریف ئیشۆی بەدبەخت تەنیاو تەنیا خۆی لەو کۆنە دۆشەکەیەی بارەگا دەدۆزیەوە کە لە خۆی خۆشتر دەویست ! تۆ بڵێی ئاواتی سەلیم کورکی هاتبێتەدی کە تەنیا حەزی بەوە بوو کاتێ کورد دەگاتە ئامانج، ئەویش لە گۆڕەپانی بارزانی لە شاری زاخۆدا ببێتە ئینزبات !! دەبێ ئێستایش تەییار کێستەیی ڕۆژانە خەمی خواردنی پێشمەرگەکانی بێت؟! تۆ بڵێی تا ئێستا سەید حەمید لەبەر نەبوونی وازی لە (چا) خواردنەوە هێنابێت؟!

بەرلەوەی دێوە عەولەمە دونیا بکاتە گوندێکی بچووك، سەرکردایەتی کاتیی تا درەنگە وەختانێك لە بری هەموو تەکنەلۆژیای جیهانی (سلۆ

ڕیتۆ) و(جەبار هروری) بۆ تەتەری و گەیاندنی هەبوە .. پێش ئەوانیش صالح حجی بامرنی و حسێن خالد زێوەیی بوون کە بە دەستی بەکرێگیراوان لە نزیك گوندی (بابیرا) شەهیدکران !

ئەوانە ڕێی هاتونەهاتی سنووری سوریا، تورکیا وئێرانیان دەشێلا ! بەڵام چ شێلانێك .. ڕێگای چوار ڕۆژەییان بە دوو ڕۆژ ئەگەر کەمتر نەبێت دەبڕی ! ئەوانە تەتەری گوڵان بوون، پێشتریش تەتەری مەزنی ئەیلوول لە ڕۆژانی خۆیاندا زەربولسەل بوون .

دەبێ چ دەزگایەکی حیزبی ئێمە ژووری کۆمپیوتەر یان ئەنتەرنێتیان بە نێوی سلۆ ڕیتۆو هەڤالانی کردبێت؟! وەڵامم ناوێت چونکە بۆ خودی خۆم نازانم ئەوانەی نێویان لەم هوڕێنەدا هاتوە .. ماون یان مردوون؟! شەهیدن یان پەککەوتەن؟! ئەگەر شەهیدن دەبێ گۆڕیان هەبێت یان گۆڕ غەریبن؟! ئەگەر ئەوان نەماون .. [٤]دەبێ منداڵەکانیان ئێستا دەگەڵ ئێمە بن یان تووڕەن و کەوتونەتە سەنگەرێکی دیکە؟؟؟؟؟!!!!!

---

(٤)شایانی باسە لە ٢٠١٣/٥/٢٦ ناوەرۆکی ئەو کتێبەم وەك کۆڕ لە لقی دوو پێشکێش کردوە، هەروەها لە ٢٠١٥/٥/٢٥ لە بزافی ڕۆشنبیری ئاکرێ وەك کۆڕ پێشکێش کردوە .

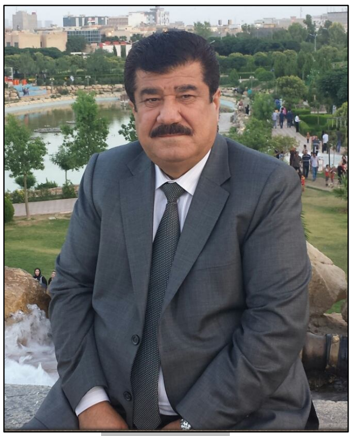

* ئەسعەد عەدۆ
* لە ساڵی ١٩٥٥چاوی بە ژیان هەڵێناوە.
* لە ١٩٧٣/١١/٢٧ پەیوەندی بە هێزی پێشمەرگە کردووەو لە بەتالیۆنی یەکی زۆزك بووەتە (پ.م)
* لە مانگی ئەیلولی ساڵی ١٩٧٤ لە گۆڤاری (قوتابیان) لە (چۆمان) بۆ یەکەم جار بەرهەمی ئەدەبی خۆی بڵاوکردۆتەوە کە کورتە چیرۆکێك بوو لەژێر ناونیشانی (یادی رۆژانی ماکۆك) کە باس لە داستانی هێزی پێشمەرگەو سوپای عێراق لەشەڕی چیای (ماکۆك) دەکات.
* لە دوای نسکۆی ساڵی ١٩٧٥ وەك هەزارانی دیکە ئاوارەی دیوی ئێران بووە ماوەی حەوت مانگ لە ئۆردوگای (نەلیوان) نزیک (شنۆ) و (رەبەت) نزیک (سەردەشت) بووە.

* لە ١٩٧٥/١٠/٥ گەڕاوەتەوە عێراق بە خانەوادەوە لەگەڵ هەزارانی دیکە لە باشووری عێراق (گرمە بنی سعد) لە (ناصریە) تا ١٩٧٩/٥/٣١ نیشتەجێکراوە.
* لە ساڵی هەشتاوە لە دنیای ئەدەبدا بزێو بووە بەتایبەتی مەیدانی بەرفراوانی کەلەپوور، چەندان بابەتی هەمەجۆری لە گۆڤارو ڕۆژنامە کوردییەکان بڵاوکردۆتەوەو چەندین کۆڕی فۆلکلۆری پێشکەش کردووە.
* لەساڵی ١٩٨٥ گۆشەی (فۆڵکلۆری) لە بەرنامەی (گۆڤاری هونەر)ی هونەرمەند سەعدون یونس ئامادەو پێشکەش کردووە.
* لە ١٩٨٥/١/٢ تا ناوەڕاستی ساڵی ١٩٩٠ بووتە (پەیامنێر)ی هەولێر (دژوار) لە دواییدا ئەندامی دەستەی نووسەران- لیژنەی فۆلکلۆر- لە گۆڤاری (کاروان) کە لەلایەن ئەمینداریێتی ڕۆشنبیری و لاوان دەرچووە.
* لە ١٩٨٦وە گۆشەی (خۆزگە)ی لە (کاروانی وەرزش) لەدوای ڕاپەڕینیش لە (برایەتی) بەناوی (نسکۆ) دەنووسیێ.
* لە ١٩٨٧/٥/١٣ تا ١٩٩١/١/١٧ بەرنامەی (لەکەلەپوورەوە) لە تەلەفزیۆنی (کەرکووك) ئامادەو پێشکەش کردووە.
* لە مانگی یەکی ساڵی ١٩٩٢ تا شوباتی ١٩٩٣ بەرپرسی نوسینگەی ڕاگەیاندنی (پ.د.ك) بووە لە هەولێر.
* لە ١٩٩٣/٣/١ تا ١٩٩٥/١٠/٥ بەڕێوەبەری نووسین بووە لە ڕۆژنامەی (برایەتی).

* بـەهۆی ئـەو گیروگرفتـەی لەشـەڕی نـاوخۆدا بەسـەری هـات بـەرەو هەنـدەران رۆیـشت مـاوەی (١٠) سـالْ لـە ئـاوارەیی بەسـەر بـرد، لـە ٢٠٠٥/٨/١١ بەیەکجاری گەڕاوەتەوە کوردستان.
* لـە ٢٠٠٦/١/٤وە بووەتـە ئەنـدامی مەکتـەبی ناوەنـدی راگەیانـدنی (پ.د.ك).

چاپکراوەکانی.

- پێناسەی بەشێکی شاعیرانی کورد ١٩٨٠.
- بەیتی ئایشەگولْ ١٩٨٣.
- لیرەیەك لە گەنجینەی نەتەوەی کورد ١٩٨٤.
- لاوك و حەیران و گۆرانی لە فۆلکلۆری کوردیدا ١٩٨٧.
- بەرئاگردان ١٩٩٣.
- کاتیْ لوولەی تفەنگ دەبێتە قەڵەم ١٩٩٥.
- ئەوانەی تەنیا بۆ کوردو کوردستان ژیاون ١٩٩٥.
- لاوك و حەیران- لێکۆڵینەوە- ١٩٩٧ هۆڵەندە.
- شۆڕشی گولْان ١٩٩٩ هۆڵەندە.
- خۆزگەو شتی تر ١٩٩٩ هۆڵەندە.
- بیرەوەری تالْ و سوێری نامۆیم ٢٠٠٠ هۆڵەندە
- لە کەلەپوورە ٢٠٠٠ هۆڵەندە.
- کۆ بەرهەمی فۆلکلۆری – ٢٠١٥.
- مێژووی شۆڕشی گولاْن – ٢٠١٥

ناوەرۆك

بابەت	لاپەڕە
بەرایی ..	٦
دەرگایەك بۆ نێو باسەكە	٩
لە ڕوانگەی قسەكانی خۆیانەوە ..!	١١
سەرەتاییەكان كێن؟	٢٧
ناوی پێشمەرگەكانی یەكەم مەفرەزەی گوڵان	٣٠
سمیناری برایەتی : بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟ میوانی ئەمڕۆ : كریم سنجاری	٣٣
سمیناری برایەتی: بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟ میوانی ئەمڕۆ : فرەنسۆ هەریری	٤٠
سیمناری برایەتی: بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆرش میوانی ئەمرۆ : عەلیكۆ	٤٩
سمیناری برایەتی: بەردەوامبوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆرش؟ میوانی ئەمڕۆ : یونس رۆژبەیانی	٥٤
سمیناری برایەتی: بەردەوامبوون یان سەر هەڵدانەوەی شۆڕش؟ میوانی ئەمرۆمان : مستەفا نێروەیی	٦٣
سمیناری برایەتی: بەردەاوم بوون یان سەرهەڵدانەوەی شۆڕش؟ میوانی ئەمڕۆ : دكتۆر كەماڵ كەركوكی	٦٩
محەمەد خالید بۆصەڵ مێژووی شۆڕشی مەزنی ئەیلوول و گوڵان لێكدەبەستێتەوە	٧٩
دوای نسكۆ هێنان	٨٣
پەیوەندیكردن بە جەلال تالەبانی	٨٥
ئاشكرابوون	٨٧
پەیوەندی كردن بەحكومەتی سووریاوە	٨٩

یەکەم بەیاننامەی قیادەی موەقەتە	٩٢
ئەنفـال	٩٥
نـاوی پێـشمەرگە سـەرەتاییەکانی هـەرێمی بادینـان هـەروەکو لـە کتێبەکـەی (ئەبو عەنتەر) دا، هاتووە	٩٧
شەڕی بێلمبیرێ	١٠٦
چاپخانەی خانۆ	١٠٨
کانی هون دوژمن؟ ئەڤە سلیمێ سورانیە	١١٠
مام یوسف بیرمانی	١١٢
ئەوانەی نازانم لە کوێن ..!	١١٤
ناوەرۆك	١١٩